

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

Diplomová práce

Cizinci v České republice

Šárka Malchárková

© 2016 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra statistiky

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Šárka Malchárková

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Cizinci v České republice

Název anglicky

Foreigners in the Czech Republic

Cíle práce

Cílem práce je zhodnocení podmínek pobytu migrantů na území České Republiky. Dalším cílem je zjistit důvody pobytu nejpočetnější vietnamské komunity na území ČR. Práce se též zaměří na zhodnocení podpory cizinců jak ze strany státu, tak i neziskových organizací. Výsledky analýz budou použity pro formulování návrhů a doporučení pro zlepšení postavení migrantů v české majoritní společnosti.

Metodika

Zdrojem dat budou údaje poskytované orgány státní správy ČR, zejména MV, ČSÚ a vlastního dotazníkového zjišťování. Získané údaje budou zpracovány statistickými metodami, především z oblasti časových řad, analýzy závislosti kvantitativních znaků a analýzy ukazatelů demografického vývoje.

Doporučený rozsah práce

cca 80 stran

Klíčová slova

emigrace, migrace, imigrace, integrace, národnostní menšina

Doporučené zdroje informací

Antidiskriminační vzdělávání a veřejná správa v ČR. příručka pro zaměstnance veřejné správy 1. vyd. Praha : Multikulturní centrum, 2006. 78 s. ISBN 80-239-7825-X.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Cizinci v České republice. Praha, prosinec 2014. 192 s. ISBN 978-80-250-2582-6.

DRBOHLAV, D. Migrace a (i)migranti v Česku: kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2010. 207 s. ISBN 978-80-7419-039-1.

KOLEKTIV AUTORŮ a AUTOREK, uspořádala Dita Palaščíková. Formování profese interkulturní pracovník /pracovnice: zahraniční zkušenosti, praxe a vzdělávání v ČR. Praha: InBáze, o.s., 2014. 316 s. ISBN 978-80-905759-0-5.

LEONTIYEVA, Y., VÁVRA, M. Postoje k imigrantům. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR 2009. 121 s. ISBN 978-80-7330-173-6.

ŠIŠKOVÁ, T. Menšiny a migranti v České republice. 1. vyd. Praha: Portál, 2001. 188 s. ISBN 80-7178-648-9.

ŠIŠKOVA, T. Výchova k toleranci proti rasismu. 2. vyd. Praha: Portál. 2008. 273 s. ISBN 978-80-7367-182-2.

TRBOLA, R., RÁKOCZYOVÁ, M. (eds.) Institucionální podmínky sociální integrace cizinců v ČR I. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2011. 181 s. ISBN 978-80-87474-19-8.

Zákon č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky. vč. novely Zákona č. 101/2014 Sb. ze dne 9. 6. 2014.

ZINCONI, G., PENNINX, R., BORKERT, M. Migration Policymaking in Europe: The Dynamics of Actors and Contexts in Past and Present. Amsterdam University Press, Amsterdam 2011. 441 s. ISBN 978-90-8964-370-4.

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

RNDr. Jan Grosz

Garantující pracoviště

Katedra statistiky

Elektronicky schváleno dne 21. 10. 2015

prof. Ing. Libuše Svatošová, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2015

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 13. 01. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Cizinci v České republice" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 7. 2. 2016

Šárka Malchárková

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala RNDr. Janu Groszovi za odborné vedení, poskytování cenných rad a připomínek, které mi pomohly při zpracování této práce. Rovněž děkuji své rodině, především svému manželovi Janu Malchárkovi za podporu a neocenitelnou pomoc po celou dobu studia.

Foreigners in the Czech Republic

Souhrn

Práce „Cizinci v České republice“ se věnuje problematice legálního pobývání osob migrantů ze zemí Evropské unie, Islandu, Lichtenštejnska, Norska, Švýcarska, ale také z ostatních, tzv. třetích zemí na území České republiky, přičemž bylo využito zkušeností a poznatků autora při jednáních a komunikacích s cizinci na Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky na kontaktním místě v Příbrami.

Diplomová práce je rozčleněna na dvě části. První část, teoretická, vychází z odborné literatury a z internetových portálů Ústředních správních úřadů. Obsahuje stručnou charakteristiku multikulturní a interkulturní společnosti a soustředí se na problematiku komunikace. Stěžejní část práce je věnována vývoji migrační politiky České republiky od jejích počátků až do současnosti a právním aspektům pobytu cizinců na našem území. Rovněž obsahuje výčet a rozbor podmínek všech pobytových oprávnění pro jednotlivé skupiny cizinců na území České republiky. Podrobněji je v souvislosti s dotazníkovým šetřením zmíněna vietnamská komunita. Praktická část obsahuje analýzu pobytu cizinců od roku 1989 až do současnosti s vyhodnocením statistických dat a definuje aktuální změny cizinecké legislativy spolu s novými podmínkami týkajícími se získání českého státního občanství. Dále obsahuje dotazníkové šetření týkající se informací o vietnamské menšině, včetně zjištění důvodů pobytu jedné z nejpočetnějších minorit právě na území České republiky. Cílem práce je i zhodnocení podpory cizinců ze strany státu, ale i neziskových organizací, s úmyslem formulovat návrhy na zlepšení postavení migrantů v české majoritní společnosti.

Klíčová slova: cizinec, diskriminace, sociální diskriminace, integrace, migrace, migrační politika, minorita, multikulturní výchova, předsudky, xenofobie.

Summary

This dissertation entitled “Foreigners in the Czech Republic” deals with the issue of legal stay of migrants from the European Union, Iceland, Liechtenstein, Norway, Switzerland, but also other countries, so called third countries, in the Czech Republic. The author uses his experience and knowledge gained when dealing and communicating with foreigners at the Section of Asylum and Migration Politics of the Ministry of the Interior of the Czech Republic, contact site in Příbram.

The dissertation is divided into two parts. The first part is theoretical and it is based on studies of scientific literature and websites of Central Administration Offices. It contains a brief characteristics of multi-cultural and intercultural societies and focuses on the issue of communication. The main part focuses on the development of migration politics in the Czech Republic from its beginnings to date and legal aspects of foreigner residence in our country. The dissertation also lists and analyses conditions of all residence permits for individual groups of foreigners in the Czech Republic. The author elaborates on the Vietnamese community in connection with the questionnaire investigation. The practical part of the dissertation involves an analysis of foreigner residence from 1989 to date with an evaluation of statistical data and defines current changes in legislation related to foreigners along with new conditions of granting Czech citizenship. It also contains a questionnaire investigation with information on the Vietnamese minority, including reasons for residence of one of the largest minorities in the Czech Republic. One of the dissertation objectives is also to evaluate foreigner support provided by the state, but also non-profit organizations in order to propose strategies to improve migrants’ social status within the Czech majority society.

Key words: foreigner, discrimination, social discrimination, integration, migration, migration politics, minority, multi-cultural education, prejudices, xenophobia.

Obsah

1	Úvod.....	7
2	Cíl práce a metodika	9
2.1	Cíl práce	9
2.2	Metodika	9
3	Teoretická východiska	11
3.1	Multikulturní a interkulturní společnost	11
3.1.1	Teorie multikulturalismu	12
3.2	Komunikace	14
3.2.1	Problematika komunikace.....	16
3.2.2	Odlišné stupně soužití majority a minority.....	18
3.3	Vysvětlení základních pojmů.....	20
3.4	Migrační politika v ČR	30
3.4.1	Vývoj migrační politiky v ČR	30
3.4.2	Historie migrace v ČR	31
3.4.3	Migrace po roce 1989	33
3.4.4	Základní dokumenty týkající se integrace cizinců v ČR	35
3.4.5	Odpovědnost za migraci v České republice.....	38
3.4.6	Okruh problémů integrace v regionech	40
3.4.7	Cíle a priority integrační politiky.....	42
3.5	Právní aspekty pobytu cizinců v ČR.....	49
3.5.1	Právní postavení cizinců	49
3.5.2	Povinnosti cizince při vstupu na území ČR.....	49
3.5.3	Pobytová oprávnění občanů Evropské unie, Islandu, Lichtenštejska, Norska a Švýcarska.....	52
3.5.3.1	Přechodný pobyt	52
3.5.3.2	Trvalý pobyt.....	54
3.5.4	Pobytová oprávnění občanů třetích zemí.....	58
3.5.4.1	Vízum k pobytu do 90 dnů (krátkodobé).....	58
3.5.4.2	Vízum k pobytu nad 90 dnů (dlouhodobé).....	59
3.5.4.3	Dlouhodobý pobyt	60
3.5.4.4	Zaměstnanecká karta.....	61
3.5.4.5	Zelená karta.....	67
3.5.4.6	Modrá karta.....	67
3.5.4.7	Trvalý pobyt.....	69
3.6	Vietnamci.....	72
3.6.1	Základní informace o Vietnamské socialistické republice	72
3.6.2	Historie migrace do ČR	72
3.6.3	Znaky Vietnamské kultury a její odlišnosti	73
4	Praktická část	77
4.1	Definování setrvání cizince v České republice.....	77
4.1.1	Vývoj počtu cizinců	77
4.2	Změny cizinecké legislativy	84
4.2.1	Cizinci podle druhu pobytu v ČR	84
4.3	Novela zákona o zaměstnaneckých kartách.....	89
4.4	Nový zákon o nabývání státního občanství	91
4.4.1	Počet udělených občanství ČR	94
4.5	Podpora cizinců ze strany nevládních a neziskových organizací	96

4.6	Dotazníkové šetření mezi vietnamskou komunitou na okrese Příbram.....	98
5	Výsledky a diskuse	101
5.1	Základní informace o respondentech	101
5.2	Vlastní názory a postoje dotazovaných	104
6	Závěr	109
7	Přílohy.....	122

1 Úvod

Tématem diplomové práce jsou cizinci v České republice, tedy téma nadmíru aktuální. Migranti, přistěhovalci, uprchlíci, azylanti, cizinci... to je téma každých zpráv a komentářů, které k nám každodenně přicházejí ze všech sdělovacích prostředků, a to jak z domácích, tak i zahraničních. Četnost informací z oblasti cizinecké problematiky je dána naléhavostí i rozsahem problému, který se týká nejen "Starého kontinentu", ale bez výjimky celého světa. Přestože se někteří z nás mohou domnívat, že jich samotných se tyto záležitosti netýkají, a proto není důvodu přikládat jim na sluchu a pozornosti, opak je pravdou. Na jedné straně je zde spousta lidí, kteří z různého přesvědčení, či zaujatosti hájí odmítavý postoj k čemukoliv novému, neznámému a zdá se i obávanému. Strach o sebe sama, svoji rodinu, svoji práci, vlastně jen to sobecké vlastnické právo a nárok, jak tomu někteří říkají, je vede k popření všeho lidského, a to slušnosti, toleranci, pochopení a pomoci bližnímu. Vše, k čemu jsme byli od malička vychováváni a co by mělo být základem v komunikaci a pochopení ostatních lidí. Na straně druhé je zde však také spousta obětavých a slušných lidí, kteří se nezalekli obtíží a problémů, které sebou pomoc druhým dozajista přináší a neotočí se k těmto osobám zády.

Migrace a přistěhovalectví nejsou pro naši společnost ničím novým a neznámým. Migrace zde byla nejen po roce 1989, ale ještě mnohem dříve, jen by se dalo říci, že nebyla tolik „na očích“. Vždyť je to pouhých několik desítek let zpátky, kdy naopak z naší země lidé odcházeli za moře, do ciziny a na Západ s vidinou lepší budoucnosti pro sebe i své děti. Především toto bychom měli mít na paměti, při setkání s těmito osobami a zkusit se vžít do situace, ve které se nacházejí a napomoci jim, aby se co nejdříve zorientovali v „cizím světě“ a stali se součástí naší společnosti. Právě komunikace je prostředkem umožňujícím dorozumívání a pochopení osob různých národností z nejrůznějších koutů světa. Komunikace verbální, ale kde slova často nestačí i komunikace neverbální spolu se zájmem, vstřícností a snahou dokáží mnohdy nahradit chybějící slova.

Zákon o pobytu cizinců prošel od svého vzniku mnohými, ne vždy prospěšnými změnami, jejichž cílem nebyla pokaždé snaha usnadnit cizincům v České republice život. Počátky platnosti zákona byly spojeny s přesvědčením, že setrvání cizinců na našem území bude bráno jen jako něco dočasného, co časem pomine, anebo se pomalu vytratí

z každodenního života, ovšem situace dnešních dnů nás přesvědčila o našem velkém omylu. Problematika přistěhovalectví se rok co rok stále hlásí o slovo a není to jen nějaká „okrajová záležitost“, ale závažná situace, která nesnese žádného odkladu, ale vyžaduje okamžité řešení. Odpověď na otázku zda aktuální Koncepce integrace cizinců v České republice spolu s posledními novelami zákona o pobytu cizinců ve spojení s ostatními legislativními změnami v této oblasti byly dostatečné, nám přinese blízká budoucnost, možná již zítřek. Je současná právní úprava pro cizince vždy přehledná a jednoznačně vyznívající? A mají cizinci hledající pomoc v cizím prostředí vždy možnost získat dostatek informací? Odpovědi na tyto otázky by se měla pokusit najít tato práce.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem práce je analýza pobytových oprávnění pro cizince na území České republiky v rozlišení pro občany Evropské unie, Islandu, Lichtenštejnska, Norska, Švýcarska a občany z ostatních tzv. třetích zemí.

Dále má práce několik dílčích cílů. Seznámit s vývojem migrační politiky od jejího samotného vzniku až do současnosti v návaznosti na Konceptci integrace cizinců - společné soužití v roce 2015.

Druhým dílčím cílem je vytvoření přehledu o vývoji počtu cizinců žijících na území České republiky v posledních více než dvaceti letech, informovat o počtu cizinců podle jednotlivých druhů pobytových oprávnění a seznámit s posledními změnami zákona o pobytu cizinců a zákona o státním občanství.

Posledním dílčím cílem bude v dotazníkovém šetření zjistit důvody pobytu nejpočetnější vietnamské komunity na území České republiky a současně se pokusit formulovat návrhy a doporučení ke zlepšení situace migrantů v české majoritní společnosti.

2.2 Metodika

Práce je rozčleněna na dvě části, na část teoretickou a na část praktickou. Metodika teoretické části bude vycházet ze studia a analýzy odborných informačních zdrojů a ze syntézy získaných poznatků. Nejvýznamnějším zdrojem budou platné právní předpisy, výklady a komentáře k těmto právním předpisům a další teoretická literatura vážící se k cizinecké problematice. Stěžejním právním předpisem, z kterého práce vychází je zákon o pobytu cizinců včetně jeho poslední novelizace.

Prvním úkolem teoretické části bude snaha o charakteristiku multikulturní a interkulturní společnosti, včetně bližšího vysvětlení teorie multikulturalismu. Bude zde popsána komunikace spolu s problematikou, která se k ní váže a objasněny stupně soužití

mezi majoritou a minoritou. Součástí bude také definování základních pojmů, které jsou s tematikou migrace úzce spojeny.

Dále bude v teoretické části popsán vývoj migrační politiky v České republice od jeho počátku až do současnosti v návaznosti na dokumenty souvisejícími s integrací cizinců. Odpovědnost příslušných institucí za migraci a řešení konkrétních problémů přímo v regionech budou dalším tématem této práce. Nejdůležitějším úkolem dneška jsou však cíle a priority, které si současná vláda při řešení otázky migrace stanovila do budoucna.

V souvislosti s obecnými teoretickými poznatky z dané problematiky budou následně specifikovány povinnosti cizinců při jejich vstupu na území České republiky a podrobněji analyzovány všechny typy pobytových oprávnění pro občany Evropské unie, Islandu, Lichtenštejnska, Norska, Švýcarska a současně i pro občany mimo tyto země, tzv. třetích zemí. Vzhledem k nezanedbatelnému počtu cizinců z Vietnamské socialistické republiky setrvávajících na našem území, se v další části práce seznámíme blíže s historií migrace, ale i kulturními rozdíly těchto občanů oproti občanům České republiky.

V praktické části budou zpracována data získaná především z databáze Českého statistického úřadu a zdrojů Ministerstva vnitra či Ředitelství cizinecké policie, na kterých ukážeme vývoj migrace od roku 1993 do současnosti. Nejdůležitější budou počty udělených pobytových oprávnění podle jednotlivých typů pobytů. V souvislosti s platností nového zákona o státním občanství ČR se zmíníme o nejpodstatnějších změnách, které odlišují nový zákon o předešlé právní úpravě. Data budou uspořádána do tabulek, z nichž budou případně pro lepší přehlednost vytvořeny grafy. Pro zhodnocení současné situace budou v práci použity i údaje nevládních institucí zabývajících se národnostními menšinami.

V další části práce budou vyhodnoceny informace získané z vlastního dotazníkového šetření mezi nejpočetnější vietnamskou komunitou na okrese Příbram týkající se jejich života i důvodu pobytu právě zde, v České republice.

Z analýzy literárních zdrojů a také výstupů praktické části budou vyvozeny závěry a návrhy na zlepšení života migrantů v České republice.

3 Teoretická východiska

3.1 Multikulturní a interkulturní společnost

Společnost, ve které žijeme, můžeme na základě vztahu k menšinám žijícím na území státu rozdělit na multikulturní a interkulturní. Multikulturní společnost tvoří etnické, sociální a náboženské skupiny. Spíše nežli o rovnoprávném postavení a ocenění minorit, hovoříme v multikulturní společnosti o jejich trpném snášení. Interaktivní komunikace a výměna získaných zkušeností jsou zde zpravidla nahrazeny přizpůsobením se a zapojením podle požadavků většinové skupiny. Základním principem interkulturní společnosti je naopak aktivní pomoc při utváření vztahů mezi majoritou a menšinovými skupinami. Podstatou interkulturní společnosti jsou: úcta k odlišnostem, vzájemná snášenlivost, rovný přístup ke všem, tvořivý postoj k řešení problémů a aktivní stanovisko s cílem předejít zakořeněným předsudkům a stereotypům ve společnosti.¹

Počátky interkulturního vzdělávání, které zavádí do praxe výše uvedené zásady interkulturní společnosti, sahají v zemích západní Evropy až do poloviny osmdesátých let. Mluvíme o interdisciplinárním přístupu, do něhož patří výchova k lidským právům, tolerance a demokracie. Podkladem jsou poznatky z kulturní antropologie, sociální psychologie, politologie nebo historie, které je možné využít v řadě vyučovacích předmětů, jako jsou občanská výchova, historie či zeměpis. Další možností, jak získat a osvojit si dovednosti interkulturní komunikace, je účast na vzdělávacích seminářích a cvičení, které jsou organizovány ve formě pracovních tréninků nebo univerzitních přednášek. Obsah těchto cvičení je přizpůsoben potřebám a zájmům účastníků. Kombinuje se zde teoretická část, která se věnuje historickému vývoji dané kultury, psychologii národa, jeho odlišným kulturním normám, hodnotám, způsobům myšlení a chování, v nichž se účastníci kurzu zabírají neverbální projevy, jako jsou gesta, oční kontakt a dodržování vzdálenosti mezi jednotlivci při vzájemné komunikaci. A také praktická cvičení, ve kterých se frekventanti učí interpersonálním dovednostem, ke kterým bezpochyby patří aktivní řešení problémů, účelná komunikace a spolupráce celého týmu. Výcvik je zaměřen na omezení vžitých předsudků a stereotypů, jež tvoří základ diskriminačních postojů.²

---

¹ ŠÍŠKOVÁ, T., *Výchova k toleranci a proti rasismu*, s. 33

² ŠÍŠKOVÁ, T., *Výchova k toleranci a proti rasismu*, s. 33-34

3.1.1 Teorie multikulturalismu

Pokud bychom na otázku multikulturalismu pohlíželi pouze z jednoho úhlu pohledu, můžeme ji definovat jako opak asimilace. Pokud bychom ji však posuzovali z více úhlu pohledu, bude nám jedna osa ukazovat stupeň kultury, ve které vnitřní vztahy vycházejí z formálních norem, anebo jsou tvořeny morálními vazbami mezi jednotlivci. V případě první možnosti je ponecháno místo pro kulturní odlišení a rozdílnosti jednotlivců. Ve druhém případě je předpokladem ztotožnění se a vzájemná součinnost s majoritní společností.³

Obrázek č. 1: Strategie soužití imigrační komunity a většinové společnosti⁴

	substantivní morální vazby	
člověk společnosti jako individuum	Asimilace	Kosmopolitismus
	Interaktivní pluralismus	Fragmentový pluralismus
vztah ke společnosti zprostředkovaný různými skupinami		

Asimilaci můžeme chápat jako stav, kde je k jednotlivcům přistupováno jako k osobnostem (nikoliv jako k příslušníkům skupin s vlastní subkulturou atd.) a tito jsou povinni ztotožnit se s kulturou, která má ve společnosti převahu. Mezi tři typy multikulturalismu patří kosmopolitismus, interaktivní pluralismus a fragmentovaný pluralismus. Kosmopolitismus je označení pro tolerantní společnost, společnost osobností, ve které se lidé řídí pouze jasně danými pravidly. Významnou roli naopak sehrávají skupiny osob s vlastní svébytnou společností právě ve fragmentovaném pluralismu. Zde se nemusí podřizovat jednomu kulturnímu vzoru. Jedná se o společnost rozporů, avšak bez vzájemné podpory. Interaktivní pluralismus pak charakterizuje stav, kdy je na lidi pohlíženo (oni sebe také tak vidí) spíše jako na součást skupiny sdílející společné

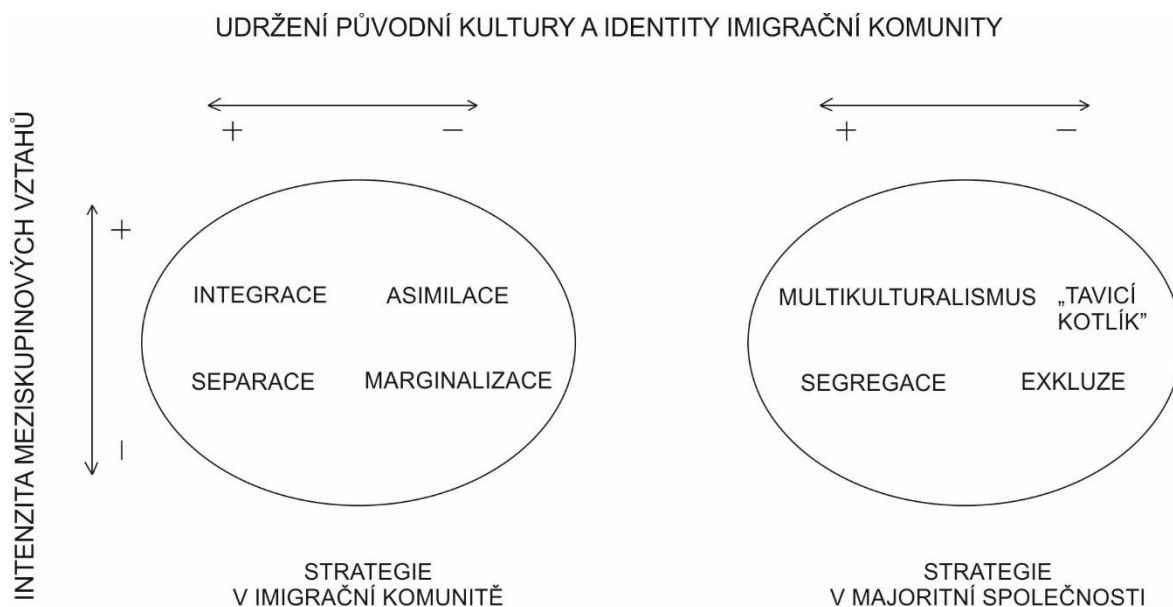
³ LEONTIYEVA, Y., VÁVRA, M. *Postoje k imigrantům*, s. 75

⁴ LEONTIYEVA, Y., VÁVRA, M. *Postoje k imigrantům*, s. 77

zájmy, nežli jako na osoby oddělené od ostatního dění. Mezi jednotlivými skupinami navzájem i ve vztahu ke státu, existuje výměna informací a snaha o dosažení vzájemného vztahu v kulturní sféře. Mluvíme proto o jakémisi vzoru multikulturalismu.⁵

Obrázek č. 2: Dvourozměrný plán postoje majority a minority⁶

Udržení původní kultury a identity imigrační komunity

Adaptace (tzv. akulturace) znamená změnu nejen v minoritní, ale podmínkou je také změna v majoritní společnosti. Integrace (tzv. zapojení) přistěhovalců do majoritní společnosti znamená multikulturní postoj většinové společnosti, naopak asimilační strategie (tzv. přizpůsobení) se rovná přístupu „tavícího kotlíku“. Separace (tzv. oddělování) cizinců je přímo úměrná segregačnímu chování ze strany většinové populace a jejich marginalizace je odpovědí úmyslu exkluze (tzv. vyloučení).⁷

Z uvedených schémat soužití minority a majority, je možné vyvodit dvoustranné sociální začlenění přistěhovalců. Výchozí myšlenkou je obyčejný prototyp existence obou skupin osob. Mnohdy je však velice komplikované, často i nemožné předpokládat plnohodnotné zapojení minority, pokud majoritní společnost sama nemá zájem na otevření se komunikaci s jejich zástupci, ani od ní nelze očekávat respekt a podporu práva

⁵ LEONTIYEVA, Y., VÁVRA, M. *Postoje k imigrantům*, s. 75-76

⁶ LEONTIYEVA, Y., VÁVRA, M. *Postoje k imigrantům*, s. 76

⁷ LEONTIYEVA, Y., VÁVRA, M. *Postoje k imigrantům*, s. 76

na rozdíl. Také snaha o multikulturní postoj může zůstat vůči přistěhovalcům bez odezvy, pokud jsou skupiny osob žijících v komunitách veškerým snahám uzavřené, popř. nemají zájem o udržení svých domovských zvyků.⁸

Cílem této práce není podrobný rozbor cest, jak začlenit cizince do české společnosti, proto se od této tematiky odchýlíme, ovšem otázka vzájemné komunikace mezi majoritou a minoritou je nedílnou součástí integračního procesu, proto se jí budeme zabývat i v následující části práce.

3.2 Komunikace

Na území České republiky žije velké množství minorit, které se od nás ve vnějších znacích příliš neodlišují. Vzájemné soužití přináší každodenně spoustu problémů, především v komunikaci. Častokrát se zlobíme, že nám minorita činí záměrné problémy, nepřizpůsobila se a chová se pouze podle svých představ, což nám přináší nemalé obtíže. Může se však jednat pouze o vzájemné a neúmyslné nepochopení. Nevhodně volená slova, tón hlasu, neurčitá gesta, chybné vyjádření či nepozornost mohou znamenat, že druhá strana vyvozuje předčasné závěry a dochází k vzájemnému nepochopení významu sdělení. Někdy to může znamenat i neadekvátní reakci a konflikt, který dokáže narušit již tak křehké soužití. To, čím se odlišujeme od ostatních, svojí minulostí, kulturou, tradicemi či zkušenostmi je pro nás bariérou, kterou je při komunikaci potřeba překonat. Lišíme se ve svých očekáváních, představách a přáních, a proto nereagujeme všichni stejně, zejména nedokážeme přijímat informace od našeho partnera v komunikaci podle jeho očekávání.⁹

Mezi čtyři hlavní faktory, které ovlivňují naši komunikaci, patří:¹⁰

- Hodnoty
- Vnímání (percepce)
- Předsudky
- Komunikační styl

---

⁸ LEONTIYEVA, Y., VÁVRA, M. Postoje k imigrantům, s. 76

⁹ ŠÍŠKOVÁ, T., *Menšiny a migranti v České republice*, s. 13

¹⁰ ŠÍŠKOVÁ, T., *Menšiny a migranti v České republice*, s. 14

Hodnoty přijímáme již od útlého věku. Jsou to postoje, stanoviska a představy našich rodičů, prarodičů a společnosti, ve které žijeme, a kterých si vážíme. Ukazují nám správnou cestu, naši kulturu i tradice, i to, jaká naše společnost je. Mezi hodnoty řadíme i náboženství. Náš hodnotový systém je určen danými kritérii, podle kterých žijeme, a současně stanoví sankce za jejich porušení. Rozpory mezi lidmi, jejichž příčinou je odlišný hodnotový vzorec chování, bývají ty nejtěžší. Může se stát, že hodnoty druhého považujeme za ohrožující pro náš život a blízké okolí, což u nás může vyvolat silnou emocionální reakci a zapříčinit nemožnost další komunikace. Minulost a životní podmínky minorit, etnických skupin migrantů a cizinců a také jejich odlišné tradice, hodnoty a zkušenosti mohou být příčinou nesnadného a komplikovaného soužití.¹¹

Dalším činitelem, který působí na vzájemnou komunikaci je vnímání (percepce). To, jak vidím druhé já a jak oni vidím mě. Důležité je posuzovat vždy jen jeden případ, skutečnost, problém, schéma či jednání z různých úhlů pohledu. Náš názor může být jedinečný, ne však jediný. Ovlivňují ho naše zkušenosti z podobných situací, které jsme prožili, dostupné zprávy a náš hodnotový systém. Aniž bychom si to uvědomovali, považujeme své vidění za jediné „normální“ vyhovující a je pro nás nepřijatelné přijmout, že vidění druhého člověka může být jiné. Nejednou se stane, že chování druhého člověka označíme za „nenormální“, protože vychází z odlišných informací, osobních zkušeností, zážitků apod. Předčasné vyhodnocení situace a odsouzení bez možnosti obrany nesměřují zpravidla ke kladnému výsledku komunikace. Podstatou vnímání bývá vyjasnění si sporných situací a náhled na věc i z pozice druhé strany.¹²

Zásadní vliv na naši komunikaci mají předsudky vycházející z hodnotových vzorců chování, tradic, zkušeností, informací, resp. dezinformací a ze sociálního vnímání. Díky předsudkům často činíme takové závěry, které mohou být přijímány, aniž by byly pravdivé a ověřené. Naše domněnky týkající se ostatních lidí bývají ovlivněny hodnotami, informacemi a zkušenostmi s obdobnými jednotlivci. Obvykle děláme závěry na základě toho, čemu sami věříme a co od ostatních očekáváme. Zpravidla ani nepostřehneme, že zásluhou těchto okolností nedáváme žádnou možnost druhé straně. Některé předsudky a domněnky jsou společné pro velký okruh lidí. Mluvíme potom o zevšeobecnění, neboli generalizaci, která vede k vytváření stereotypů. Generalizace nám může pomáhat,

---

¹¹ ŠIŠKOVÁ, T., *Menšiny a migranti v České republice*, s. 14

¹² ŠIŠKOVÁ, T., *Menšiny a migranti v České republice*, s. 14-15

anebo alespoň neubližuje. Příkladem může být hodnocení oblíbenosti pokrmů různých národů (Italové mají rádi špagety). Může však být i přítěží, pokud hodnotíme někoho na základě jednoho rysu – barvy kůže, oblečení, současného chování apod. A dokáže i ublížit, pokud někoho na základě těchto rysů odsoudíme a považujeme za méněcenného. Velice nebezpečným jevem se generalizace jeví v tom, že umožňuje mnohým skupinám rychlý pohled na svět a rychlé řešení problému, což může být jen pouhé zdání. Předsudky a stereotypy používáme zpravidla nevědomě. Pokud nemáme jiné informace, znamenají pro nás předsudky a stereotypy bariéru v komunikaci, čemuž je možné se bránit získáním přesných a hodnotných zpráv.¹³

Na předcházející faktory ovlivňující komunikaci navazuje komunikační styl. Projev člověka je tvořen verbální komunikací jen ze 7 %, zhruba 38 % představuje tón hlasu a asi 55 % tvoří nonverbální komunikace. Samotná slova (vyjma vysoce odborné vědecké rozpravy) tvoří pouze 10 % komunikace. Lidé vnímají komunikaci mnoha smysly, přijímají nejen slova, ale i tón, upřímnost, přesvědčivost našeho hlasu, stavbu držení těla, naše pohyby, energii, kterou vyzařujeme, přesvědčivost našeho pohledu, obličej, celého těla atd. Každý člověk představuje odlišný komunikační styl a jeho jedinečnost je dána kulturními zvyklostmi a tradicemi skupiny lidí, ke které patří. Komunikační styly Vietnamců, Afghánců, Romů a ostatních etnik se liší od stylu příslušníků střední Evropy, protože vznikaly ve zcela jiných podmínkách a vycházely z naprosto odlišných tradic, než byly tradice a zvyky v České republice.¹⁴

3.2.1 Problematika komunikace

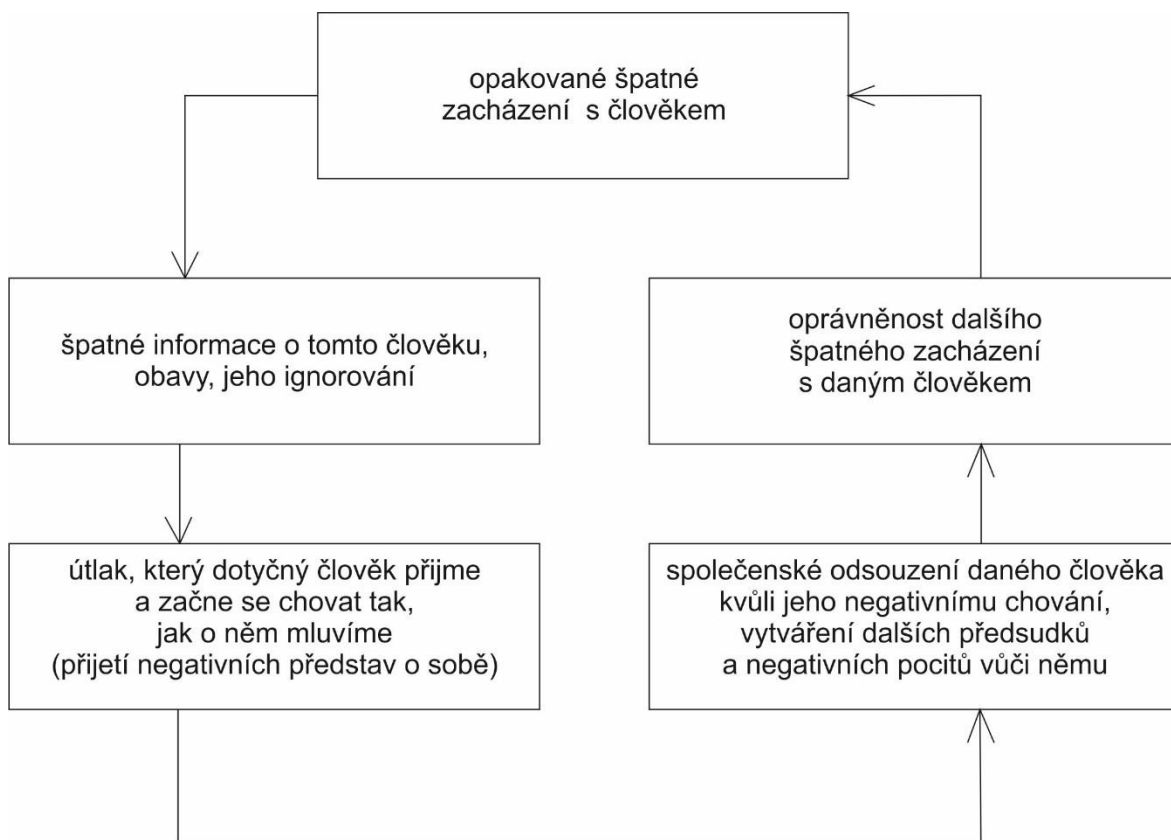
Příčinou nepochopení mezi majoritou a minoritou může být tzv. začarovaný kruh komunikace.

---

¹³ ŠIŠKOVÁ, T., *Menšiny a migranti v České republice*, s. 15

¹⁴ ŠIŠKOVÁ, T., *Menšiny a migranti v České republice*, s. 16

Obrázek č. 3: Začarovaný kruh komunikace¹⁵

Obrázek ukazuje, že pokud máme určité informace o menšině (zpravidla negativní), obáváme se setkání s ní, rádi bychom se jí vyhnuli a ignorovali ji. Při vzájemné komunikaci nám tyto informace, aniž bychom si to uvědomovali, proběhnou hlavou a důsledkem toho může být naše nepřiměřené chování a jednání. Svými slovy můžeme snížit lidskou důstojnost osob a ponížít je, což může v konečném důsledku vést i k tomu, že se nakonec začnou chovat podle našich představ. Člen minority, kterému jeho okolí dává najevo nerespektování a opovržení, jej vlastně utvrzuje v tom, že jeho "nové špatné chování" je očekávanou reakcí. Majorita si tak opodstatněně začíná udržovat odstup od minority a více negativně klasifikuje její chování. To však vede k začarovanému kruhu jednání s člověkem, který byl na samém počátku pouze „jiný“, neznal naše hodnoty, nikdo mu je nevysvětlil a nevěděl, co po něm vůbec chceme. Výsledkem je pak narůstající bariéra jak mezi jednotlivci, tak i skupinami. Ověřenou pravdou zůstává, že jaká politika byla prosazována ve vztahu k minoritě od samého počátku, tak se také menšina začala

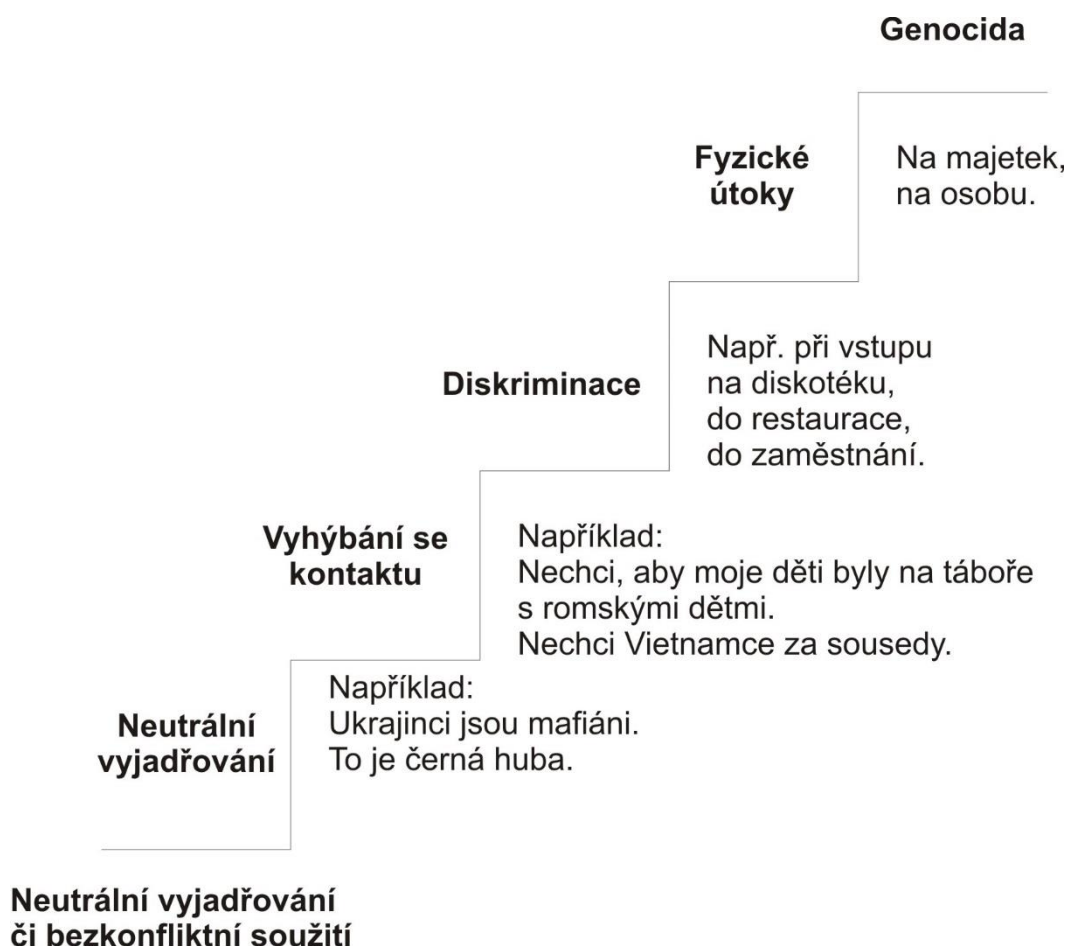
¹⁵ ŠIŠKOVÁ, T., *Menšiny a migranti v České republice*, s. 180

s postupem času chovat. Je tedy pouze na nás, jaký bude náš postoj, zda dokážeme naslouchat a jaké informace budeme naopak vysílat druhé straně o nás samotných, našich potřebách, viděních a očekáváních.¹⁶

3.2.2 Odlišné stupně soužití majority a minority

Zamyslíme-li se nad významem a hodnotou soužití majority a minority, můžeme sledovat sílu a frekvenci specifických jevů ve společnosti. Výskyt těchto úkazů je možné vidět v určitém pořadí spolu s rostoucím tlakem mezi skupinami, a to zejména tam, kde následně došlo k diskriminaci menšin, někdy i ke genocidě. Tuto situaci můžeme sledovat na grafickém znázornění.¹⁷

Obrázek č. 4: Úrovně soužití majority a minority¹⁸

¹⁶ ŠÍŠKOVÁ, T., *Menšiny a migranti v České republice*, s. 179-181

¹⁷ ŠÍŠKOVÁ, T., *Menšiny a migranti v České republice*, s. 181

¹⁸ ŠÍŠKOVÁ, T., *Menšiny a migranti v České republice*, s. 181

Předstupeň znamená soužití bez jakýchkoliv rozporů.

Pro *první* stupeň je příznačné negativní vyjadřování o příslušnicích menšin spolu s jejich negativní klasifikací, projevující se ponižujícím vyjádřením a anekdotami na jejich adresu. Používají je představitelé politiky, kultury i mediálního světa v běžné komunikaci, ale i ve sdělovacích prostředcích.

Druhým stupněm je vyhýbání se fyzickému styku se členy jakýchkoliv menšin, kteří vykazují určité znaky odlišnosti (etnická i národnostní menšina, mentálně postižení, vozíčkáři, ale i věřící či odlišně sexuálně orientovaní).

Třetím stupněm je diskriminační zacházení s menšinou, kdy její příslušníci mají zakázaný vstup na určitá místa, je jim odepřena možnost získat určitou úroveň vzdělání či zaměstnání a nemají proto rovnoprávné šance ve společnosti.

Fyzickými útoky na jednotlivé členy menšiny spolu s jejich majetkem je charakterizován *čtvrtý* stupeň.

Konečně *posledním* stupněm úrovně soužití majority a minority je genocida, znamenající již fyzickou likvidaci převážné většiny, nebo všech příslušníků minority.

Tyto jevy se objevují v každé společnosti bez výjimky. Důležitá je však jejich frekvence, velikost a především to, jak na ně společnost reaguje. Zjištění, že se v naší společnosti objevují již znaky čtvrtého stupně, narůstá jejich množství a věk pachatelů je stále nižší, je alarmující. Proto, aby se situace v naší společnosti zlepšila, je potřeba něco udělat. Očekávání toho, že se úroveň vzájemného soužitílepší i bez našeho osobního přičinění, je chybná. V silách každého jednoho z nás je napomoci vylepšení stavu naší společnosti vlastním kladným postojem a chováním k menšinám žijícím na území našeho státu.¹⁹

Pro bližší pochopení imigrační problematiky se v příští části práce zaměřím na vysvětlení základních pojmů.

---

¹⁹ ŠÍŠKOVÁ, T., *Menšiny a migranti v České republice*, s. 182

3.3 Vysvětlení základních pojmů

- **Multikulturní výchova**

„Multikulturní výchova je výchova k chápání a respektování i jiné kultury, než je kultura vlastní.“²⁰

Jan Průcha²¹ definuje, že „multikulturní výchova je edukační činnost zaměřená na to, aby učila lidi z různých etnik, národů, rasových a náboženských skupin žít spolu, vzájemně se respektovat a spolupracovat.“ Realizuje se prostřednictvím rozličných projektů ve školních i mimoškolních zařízeních, v osvětových i propagačních akcích. Jsou na ní vynakládány značné finanční prostředky i velká očekávání, ovšem výsledky nelze s jistotou prokázat.

Multikulturní a interkulturní výchova probíhá již na základních školách s cílem vytvoření prostředí jistoty a stability, ve kterém bude možné přijmout a pochopit odlišnosti mezi jednotlivými kulturami. Zapojení všech minoritních skupin do života školy je přínosné pro všechny účastníky výchovného procesu. Znamená to však velice náročnou, vyčerpávající a nikdy nekončící práci, při které je nutné neustále přijímat nové poznatky od žáků, ale i od učitelů.²²

Multikulturní výchovu můžeme definovat jako:²³

- přípravu na reálný život v oblasti sociální, politické a ekonomické, který žáky v interkulturním prostředí čeká,
- výchovu a vzdělávání, jehož cílem je chápání a respektování jiných kultur,
- proces, v němž si jednotlivci utvářejí představu jak o svém vlastním kulturním systému, tak také systému jiných národností a učí se regulovat své chování k nim,

---

²⁰ UNIVERSUM: *Všeobecná encyklopedie 6. díl*, s. 256

²¹ PRŮCHA, J. *Multikulturní výchova*, s. 15

²² MULTIKULTURNÍ CENTRUM., *My a ti druzí: příručka pro multikulturní výchovu a vzdělávání na základní škole*, s. 8.

²³ MULTIKULTURNÍ CENTRUM., *My a ti druzí: příručka pro multikulturní výchovu a vzdělávání na základní škole*, s. 8.

- přístup zabezpečující příslušníkům etnických, rasových a náboženských a jiných minorit takové učební prostředí, které je přizpůsobeno jejich specifickým jazykovým, psychosociálním a kulturním potřebám.

Základem multikulturní výchovy je vytvoření bezpečné atmosféry pro přijetí rozdílů, které jsou charakteristické pro příslušníky dané etnické nebo náboženské skupiny, což můžeme považovat za východisko pro tvorbu vlastních názorů a stanovisek jednotlivců i celé společnosti. Samotné fáze tohoto postupu můžeme rozdělit na tři etapy:²⁴

- uvědomění si odlišností,
- respektování odlišností,
- přijetí odlišností jako pozitivního jevu.

Vnímání skutečnosti z různých úhlů pohledu obohacuje naše myšlení a umožňuje nám vnímat vše, co se kolem nás děje. Tento postup můžeme nazvat jako vzdělávání bez předsudků a má tři základní cíle:²⁵

1. Podporovat u dětí ztotožnění se se skupinou, přijímání jejich názorů bez ohledu k jaké skupině patří, aniž by se za to musely stydět, popřípadě zda jsou nad jinými skupinami nadřazeny. Charakter dětí je ovlivňován především kolektivem, v němž vyrůstají, a který jim pomáhá utvářet své postoje, hodnoty, budovat si sebeúctu a sebevědomí.
2. Upevňovat vztahy mezi školou, rodinou a společenstvím, ve kterém děti žijí používáním školních pomůcek, učebnic či příběhů, které vznikly v majoritní skupině. Takto získané zkušenosti a poznatky zvyšují hodnotu menšiny a staví ji na roveň s hodnotami většiny.
3. Posílit spravedlnost učením dětí vcítit se do pocitů a jednání druhých lidí, což je naučí bez potíží komunikovat. Snažit se jim ukázat přínos toho, že jsme každý jiný, podporovat je v jejich rozhodném myšlení, poukazovat na zakořeněné předsudky

---

²⁴ MULTIKULTURNÍ CENTRUM., *My a ti druzí: příručka pro multikulturní výchovu a vzdělávání na základní škole*, s. 8.

²⁵ MULTIKULTURNÍ CENTRUM., *My a ti druzí: příručka pro multikulturní výchovu a vzdělávání na základní škole*, s. 8.

a stereotypy a vyzdvihovat zejména slušnost a důstojnost, kterou je v dětech potřeba od malička rozvíjet.

Podstatné je však zamyšlení se nad našimi vlastními často zkreslenými představami a předsudky, které naše děti od nás často přejímají. Jejich přijetí a pochopení sebe samými má zásadní vliv na naše budoucí generace.²⁶

Z uvedeného vyplývá, že multikulturní výchovu můžeme chápat jako proces založený na znalostech, pochopení, porozumění a respektování odlišné kultury či odlišného etnika, s cílem vzájemného soužití a spolupráce. K naplnění multikulturní výchovy může dojít pouze tehdy, pakliže všechny zúčastněné subjekty budou vybaveny dostatečnými znalostmi o etnickém, kulturním a rasovém soužití.²⁷

- **Minorita**

„Minorita je méně početná skupina osob v nějakém společenství, definovaná nějakým specifickým znakem, který ji výrazně odlišuje od většiny dané společnosti.“ Odlišná národnost (národnostní menšina), příslušnost k jiné rase (etnická menšina), odlišné náboženství, popř. další znaky (sexuální rozdíly, výsadní postavení, specifické zaměstnání aj.) jsou zvláštním rysem minorit. Příčinu problémů menšin je možné spatřit v jejich sociálním znevýhodňování, kdy jsou jim upírána práva, která jsou vlastní většině. Menšina bývá vytlačována z určitých sociálních vazeb a někdy je v sázce i život jejich členů. Přestože se ochrana minorit spolu s myšlenkou snášenlivosti začaly prosazovat již v dobách osvětenství, dodnes jim nejsou přiznána dostatečná práva. Otevřená persekuce rasových, politických, náboženských či etnických menšin je základním rysem novodobých totalitních systémů. Skryté znevýhodňování lze nalézt i v demokratických systémech, a to přesto, že hlavním politickým rysem těchto systémů je respektování práv menšin. Její původ je zakořeněn již v předsudcích.²⁸

Minoritu můžeme také charakterizovat jako skupinu s menším počtem členů, než má ve stejné společnosti většinová skupina. Jedná se o skupinu znevýhodněnou podle

---

²⁶ MULTIKULTURNÍ CENTRUM., *My a ti druzí: příručka pro multikulturní výchovu a vzdělávání na základní škole*, s. 8.

²⁷ PRŮCHA, J., *Multikulturní výchova*, s. 16

²⁸ UNIVERSUM: *Všeobecná encyklopedie 6. díl*, s. 52

určitých znaků (barva pleti, národnost, náboženské vyznání), které jsou považovány ze strany příslušníku většinové skupiny za méně hodnotné.²⁹

Podle Zákona o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů můžeme národnostní menšinu definovat jako „společenství občanů České republiky žijících na území současné České republiky, kteří se odlišují od ostatních občanů zpravidla společným etnickým původem, jazykem, kulturou a tradicemi, tvoří početní menšinu obyvatelstva a zároveň projevují vůli být považováni za národnostní menšinu za účelem společného úsilí o zachování a rozvoj vlastní svébytnosti, jazyka a kultury a zároveň za účelem vyjádření a ochrany zájmů jejich společenství, které se historicky utvořilo.“³⁰

Taťána Šišková³¹ konstatuje, že k nedorozumění a k následné netoleranci mezi členy majoritní společnosti a členy minoritních společností nevede jen nízká informovanost o „těch druhých“, ale i nereálná přání a očekávání z obou stran. Jedinou cestou tím správným směrem je poznání základních hodnotových a sociokulturních odlišností menšin od většinové společnosti. Důležité je tyto rozdíly vyobrazit a ukázat jejich důsledky spočívající v netolerantním chování.

Jan Průcha³² uvádí, že vymezení pojmu „národnostní menšina“ je značně komplikované. Tomuto pojetí je v evropských zemích možno rozumět ve smyslu tzv. autochtonních (domácích, původních) národností a nelze pod něj řadit skupiny nových imigrantů, kteří přišli do země v posledních desetiletích.

- **Migrace**

„Migrace je stěhování obyvatelstva uvnitř země nebo z jedné do druhé, přemísťování, stěhování, přecházení, změna pobytu.“³³

„Migrace [z lat. *migratio* – stěhování], stěhování obyvatelstva, prostorové přemísťování obyvatelstva, obvykle souvisí se změnou trvalého bydliště. Migrace

---

²⁹ JANDOUREK, J., *Sociologický slovník*, s. 154

³⁰ ČESKO. Zákon č. 273 ze dne 2. srpna 2001. změna zákona č. 320 /2002 Sb. o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů [online]. 2005 [cit. 2015-06-19]. Dostupný z WWW: <http://www.mkc.cz/img/otevrena_skola/ke_stazeni/novela_zakona_o_narodnostnich_mensinach.pdf >

³¹ ŠÍŠKOVÁ, T., *Výchova k toleranci a proti rasismu*, s. 7

³² PRŮCHA, J., *Multikulturní výchova*, s. 39

³³ LINHART, J. *Slovník cizích slov pro nové století*, s. 246

vnitrostátní probíhá mezi územními jednotkami státu (migrace za prací, do málo osídlených krajin, z vesnice do města), migrace mezistátní přes hranice státu, což se projevuje přírůstky a úbytky obyvatel i přenášením kulturních zvyklostí (akulturace).“ Migraci je možné rozčlenit na imigraci (přistěhovalectví) a emigraci (vystěhovalectví). Migrace je podstatnou změnou spojena právě se změnou prostředí, která klade značné nároky na znovuzapojení jednotlivce do společnosti.³⁴

Podobným způsobem formuluje migraci také Jan Jandourek³⁵ jako „pohyb osob, skupin nebo větších celků obyvatel v geografickém a sociálním prostoru spojený s přechodnou nebo trvalou změnou místa pobytu.“ Tento přechod do odlišného sociokulturního prostředí znamená již v důsledku vzdálenosti neexistenci fyzických kontaktů, ať již hovoříme o dobrovolné či nedobrovolné změně bydliště. Za migraci lze také označit soustavnou, či jen dočasnou změnu umístění uvnitř jednoho domu.

Migraci můžeme rozvrhnout na migraci dobrovolnou a vynucenou. Dobrovolná migrace zahrnuje odchod ze své vlasti za účelem studia, sloučení rodiny a zaměstnání. Nucená migrace naopak znamená předcházení represí, persekucí, ozbrojeným konfliktům, přírodním či jiným živelným katastrofám, které mohou znamenat ohrožení života, zdraví a svobody jednotlivců i skupin. Samotné stěhování se týká vybraného typu lidí, kteří mívají společné rysy a je spojené s určitým věkem. Zpravidla se stěhují mladí dospělí lidé ve věku 18 až 30 let spolu se svými dětmi. Více se stěhují lidé s vyšším vzděláním, úředníci a vojáci. Z historického hlediska se dříve více stěhovali muži, nežli ženy, a to na delší vzdálenosti. V současnosti však není žádný rozdíl mezi počtem a vzdáleností stěhování žen a mužů. Příčiny migrace můžeme spatřit především v rozložení majetku mezi jednotlivými světadíly, v ekonomice konkrétních zemí, v ekonomické a životní úrovni jejich obyvatel. Okolnosti ovlivňující výběr daného státu jako cílové země, jsou: mír v zemi, ekonomická, sociální a kulturní vyspělost, demokracie, dodržování lidských práv a občanských svobod, uspokojivý stav životního prostředí, ale také systém příjmu přistěhovalců, vstřícnost při poskytování oprávnění k setrvání, udělování azylu a možnosti přicestování do země legálně. Jakékoliv pokusy o zastavení migrace jsou zbytečné. Lidé, kteří si předsevzali, že opustí svůj domov, jsou pevně rozhodnuti nalézt nový domov a překonat při tom sebetěžší překážky. Zamezení stěhování obyvatelstva stavbami

³⁴ UNIVERSUM: *Všeobecná encyklopedie 6. díl*, s. 103

³⁵ JANDOUREK, J., *Sociologický slovník*, s. 159

betonových zdí není z dlouhodobého hlediska udržitelné. Efektivnějším řešením je vypracování strategických plánů k řízení a kontrolování migrace, kdy cílem je především zamezení nelegálního stěhování a získání přehledu o počtu národností a počtu cizinců žijících na území daného státu. Je potřeba si uvědomit, že zkonstatělý a těžkopádný systém, který nedokáže reagovat na současný vývoj ve světě, může přinášet obdobné překážky jako neregulované a neusměrňované stěhování obyvatel.³⁶

Migrace je nedílným prvkem historie, ale také celé Evropy. Občané Evropy migrovali vždy, a to nejen v rámci světadílu, ale i mimo Evropu. Není možné nalézt na celém světě jedinou zemi, které by se migrace netýkala. Příchod nových migrantů ze všech částí světa, jejichž jedinou vidinou je nový a lepší začátek života pro sebe a svoje rodiny, je dnes již součástí každodenního života.³⁷

- **Integrace**

„Integrace je sjednocení, spojení ve vyšší celek, zapojení.“³⁸

„Integrace [z lat. *integratio* - obnovení], sociální integrace – proces slučování, splyvání menších sociálních jednotek (skupin, institucí, organizací) v jeden větší funkční celek, nebo slučování zájmů, cílů, programů jednání při zachování oddělené existence jejich nositelů.“ Usilují-li jednotlivci schopní mezi sebou komunikovat o dosažení kompromisu, mluvíme o sociální integraci. Kulturní integrace naopak znamená prolínání celých kultur, kdy do popředí vystupují společné rysy na úkor jedinečnosti a dochází tak k vzájemnému přebírání kulturních prvků a vzorů. Dalším typem integrace je integrace dobrovolná, či nedobrovolná za použití moci a násilí. Protikladem integrace je dezintegrace, kdy hovoříme o ztrátě systematičnosti, rozpadu a úpadku.³⁹

V užších souvislostech můžeme integrovanou společnost podle Jana Jandourka⁴⁰ označit jako „společnost, ve které panuje shoda o vztazích mezi penězi, mocí, prestiží a schopnostech na jedné straně a jejich propojení se systémem sociální dělby práce na straně druhé. V opačném případě dochází k sociálním konfliktům.“ Pod pojem integrace

---

³⁶ MULTI KULTI: *Menšiny v ČR*, s. 7

³⁷ NIESSEN, J. *Rozmanitost a soudržnost: nové úkoly v oblasti integrace imigrantů a menšin.*, s. 22.

³⁸ LINHART, J. *Slovník cizích slov pro nové století*, s. 171.

³⁹ UNIVERSUM: *Všeobecná encyklopedie 4. díl*. Praha, 2000, s. 185-186.

⁴⁰ JANDOUREK, J., *Sociologický slovník*, s. 109

lze zahrnout také postižené jednotlivce a jejich přijímání ostatními členy skupiny, čímž lze snížit jejich hendikep a vyřazení z kolektivu. Jejich plné přijetí (i těžce postižených osob) nazýváme inkluze.

Integrace je opakem asimilace. Při integraci vstupují do vzájemného vztahu obě strany s tím, že se něčeho vzdávají, ale současně tím také něco získávají. Ze strany cizince je tento vztah založen na ochotě přizpůsobit se zásadním zvyklostem země hostitele, ze strany společnosti je to souhlas s ponecháním dostatečného místa pro menšinovou kulturu, vzdělávání, zaměstnání a rozhodování, aby byly uspokojeny potřeby obou stran. Všichni občané státu mají rovnocenná práva a nelze očekávat, že se o ně nově příchozí cizinci nechají připravit.⁴¹

- **Cizinec**

„Cizinec je fyzická osoba, která není státním občanem země svého pobytu.“⁴²

Totožným způsobem definuje pojem cizince i zákon o pobytu cizinců, který říká, že „cizincem se rozumí fyzická osoba, která není státním občanem České republiky, včetně občana Evropské unie. Úprava vstupu, pobytu a vycestování občana Evropské unie se vztahuje i na občana státu, který je vázán mezinárodní smlouvou sjednanou s Evropským společenstvím a na občana státu, který je vázán Smlouvou o Evropském hospodářském prostoru, pokud tato smlouva nestanoví jinak.“⁴³

Cizí státní příslušník, který přicestuje do České republiky, je povinen předložit platné oprávnění k setrvání, pokud nestanoví mezinárodní smlouva, jíž je Česká republika vázána, jinak. Cizincům jsou na území státu garantována práva v souvislosti s Listinou základních práv a svobod, pokud však tato práva nejsou vyhrazena pouze občanům České republiky. Cizinci nepodléhají branné povinnosti, nemají aktivní a pasivní volební právo a je jim omezena, či zakázána politická činnost. Shodně s občany České republiky podléhají cizinci daňové povinnosti a soudní moci státu, na jehož území pobývají. V případech, které jasně definuje zákon, mohou být cizinci z území státu vyhoštěni.

---

⁴¹ Antidiskriminační vzdělávání a veřejná správa v ČR, s. 58

⁴² UNIVERSUM: Všeobecná encyklopedie 2. díl, s. 87

⁴³ ČESKO. Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (znění k 1. 1. 2015) [online]. 2015 [cit. 2015-06-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/aktualni-zneni-zakona-c-326-1999-sb-o-pobytu-cizincu-na-uzemi-ceske-republiky-580539.aspx>>.

Postavení cizinců je upraveno souborem právních norem upravujících jejich status a vytvářejí tak cizinecký režim.⁴⁴

- **Diskriminace**

„Diskriminace [z lat. *discriminare* – dělat rozdíl] je mezinárodnímu právu odporující rozdílné zacházení státu s jiným státem nebo jeho příslušníky, které je znevýhodňuje oproti jiným státům nebo jejich příslušníkům, zvláště v zahraničním obchodu a v právním postavení cizinců.“⁴⁵

Obdobným způsobem popisuje diskriminaci také Jan Jandourek⁴⁶ jako “postoje a způsoby chování, kterými jsou znevýhodňováni nebo ponižováni lidé na základě příslušnosti k určité skupině. Odmítání práva na rovný přístup bez ohledu na osobní vlastnosti jedince pouze na základě jeho připsaných charakteristik; např. jeho rasy, pohlaví, věku, sociálního původu a příslušnosti k určitému regionu.“

„Diskriminací se také rozumí neuznávání rovnosti jednoho člověka s druhým; omezování nebo popírání práv určitých kategorií obyvatelstva.“ Existují dvě základní dělení na diskriminaci přímou a nepřímou. Za přímou diskriminaci můžeme označit takové jednání, kdy se s určitou osobou zachází méně příznivě nežli s jinou osobou v podobné situaci, a to kvůli jejímu rasovému původu, náboženství či přesvědčení, zdravotnímu hendikepu, věku, či sexuálnímu zaměření. Nepřímá diskriminace znamená, že by určité nařízení či stanovená pravidla znevýhodňovala lidi ze stejných důvodů jako přímá diskriminace, ovšem bez jakéhokoliv dostatečného objektivního výkladu a zdůvodnění tohoto jednání.⁴⁷

Je nutné konstatovat, že ne každé méně vhodné jednání musí být nutně diskriminací a to i v případě, kdy původem tohoto jednání je některý z diskriminačních důvodů. Pokud existuje pro toto zacházení ospravedlnění a jsou použity vhodné prostředky, nehovoříme o diskriminaci. Názorným příkladem může být požadavek zaměstnavatele na zaměstnání osoby určitého pohlaví, rasy, etnika, náboženství, sexuální orientace apod., který,

---

⁴⁴ UNIVERSUM: *Všeobecná encyklopedie 2. díl*, s. 87

⁴⁵ UNIVERSUM: *Všeobecná encyklopedie 2. díl*, s. 403-404

⁴⁶ JANDOUREK, J., *Sociologický slovník*, s. 63

⁴⁷ *Antidiskriminační vzdělávání a veřejná správa v ČR*, s. 56

pokud zaměstnání takové osoby vyžaduje povaha dané práce, bude považován za zcela oprávněný.⁴⁸

Pro současnou společnost je charakteristické spíše sociální znevýhodňování, které můžeme formulovat jako omezování a nátlak na určitou sociální skupinu, ale i jednotlivce tím, že jim odpíráme základní občanská práva. Menší možnost získání pracovního uplatnění, prosazení se v politice, ale i získání vzdělání jsou překážky, které musí tyto osoby překonávat. Zdrojem sociálního znevýhodňování jsou předsudky a xenofobie, které mohou být také projevem rasismu (rasové znevýhodňování). Mnohdy jsou však důvodem záměrného znevýhodňování určitých částí obyvatel pouze ekonomické a politické důvody. Sociální diskriminace může mít formální i neformální podobu, spontánní charakter, může se však také jednat o dlouhodobou záležitost týkající se znevýhodňování vůči etnickým menšinám. Konkrétní případy sociální diskriminace řeší v demokratických státech úřad ombudsmana.⁴⁹

V souvislosti s cizinci přicházejícími na naše území, se můžeme setkat i s termínem xenofobie, což je „strach z toho, kdo přichází z ciziny, z cizího prostředí, mimo vlastní sociální útvar.“ Xenofobie je spojena s posuzováním lidí na základě svojí etnické či národnostní skupiny. Je základem některých nenávistných ideologií, jako je rasismus, šovinismus, nacionalismu, fašismus apod. Xenofobie narůstá v případech velkých sociálních, ekonomických, politických krizí či změn, kdy se odlišní jedinci stávají obětí a tvůrcem všeho špatného. Xenofobie není jevem, nelze ji tudíž právně uspořádat, nejedná se o ideologii, jedná se pouze o osobní pocit a postoj dané osoby či skupiny osob.⁵⁰

Stát má povinnost jednat s cizinci i přesto, že nejsou občany státu, jako se svými občany na základě zásady nediskriminace a základního pravidla demokratického právního státu. Nesmí mezi nimi činit další rozdíly, což se vztahuje na osobní svobodu, na soudní ochranu, ale také na právo na rovnost. Tato zásada ovšem úplně nevylučuje možnost k definování jiných práv k těmto osobám, avšak toto „činění rozdílů“ musí mít řádné argumenty. Pouhé zdůvodnění, že se jedná o cizince, není zdaleka dostačující. Příkladem stanovení odlišných podmínek pro vlastní občany a cizince je hranice pro stanovení vyplácení určitých sociálních dávek, což pro cizince znamená menší nárok na určitá plnění

---

⁴⁸ Antidiskriminační vzdělávání a veřejná správa v ČR, s. 10

⁴⁹ UNIVERSUM: Všeobecná encyklopedie 2. díl, s. 403-404

⁵⁰ ŠÍŠKOVÁ, T., *Výchova k toleranci proti rasismu*, s. 12

z veřejných prostředků. Toto opatření může být prevencí, jak předcházet zneužívání sociálních dávek cizinci, kteří přicházejí do České republiky pouze kvůli dávkám, bez dalších vazeb ke společnosti. Může být ovšem také motivací těch, kteří již delší dobu do sociálního systému přispívají, na rozdíl od těch, kteří teprve před nedávnem přišli a tudíž zatím nemohli být naší společnosti prospěšní. Samotné znevýhodnění cizinců by nemělo být založeno pouze na faktu, že jsou to cizinci, ale především na jejich slabší vazbě ke státu a společnosti. Tuto podmínku využívá stát u dávek státní sociální podpory, které se cizincům přiznávají až po roce pobytu v České republice, ale také u dávek sociální péče a státního příspěvku na stavební spoření, které jsou podmíněny jejich trvalým setrváním na území.⁵¹

Jiným přístupem může být takový postoj, kdy se na cizince zásada nediskriminace státu nevztahuje. Stát má právo tyto osoby jakkoliv znevýhodnit oproti občanům státu, avšak nesmí se dotknout jejich lidských práv. Právo na rovnost s občany státu nepatří mezi lidská práva, kterých by se cizinci mohli dožadovat. Dožadovat by se cizinci mohli pouze rovného zacházení se všemi cizinci bez rozdílu. Na základě této charakteristiky můžeme konstatovat, že členové jakéhokoliv společenství mají vyšší práva, než nečlenové a tato zásada má vyšší prioritu, než zásada znevýhodňování. Stát má zajisté možnost poskytnout cizincům ve všech, nebo jen v některých sférách stejná práva jako svým občanům, ovšem rozhodnutí, zda tak učiní, je plně v jeho kompetenci a nemůže k tomu být nucen na základě demokratické zásady rovnosti. Listina základních práv a svobod v čl. 3 deklaruje nediskriminaci i pro cizince. Dle uvedeného ustanovení nesmí být cizinec diskriminován ve vztahu k žádnému právu zaručenému Listinou základních práv a svobod, pokud v ní ovšem není taxativně uvedeno, že pro cizince je možné přijmout méně výhodnou právní úpravu. Jedná se o výjimky, které stanoví, že určité věci smějí mít ve vlastnictví pouze občané České republiky, pouze občan státu má právo vstupu do ČR a cizinec může být z území naopak vyhoštěn. Volební právo, zakládání politických stran či možnost stavět se na odpor jsou vyhrazeny výhradně občanům státu, stejně tak je s občanstvím spojeno právo národnostních menšin, hmotné zabezpečení ve stáří, při nezpůsobilosti k práci a při ztrátě živitele. Jen občané mají právo na bezplatnou

---

⁵¹ *Antidiskriminační vzdělávání a veřejná správa v ČR*, s. 25, s. 28

zdravotní péči na základě veřejného zdravotního pojištění a právo na bezplatné vzdělání. Pro cizince je možné přijmout rozdílnou úpravu, která se týká výdělečné činnosti. Všechna ostatní práva zaručena Listinou základních práv a svobod garantují cizincům shodné postavení s občany státu i v souvislosti s těmi právy, kterých se mohou domoci jen v mezích provádějících zákonů. Ostatní práva občanů, která nejsou upravena Listinou základních práv a svobod nevymezují, zda jsou povahy nediskriminační, či spíše preferují vlastní občany. Častějším kritériem v českém právním řádu ovšem není občanství, nýbrž status trvalého setrvání. Můžeme konstatovat, že pokud již dojde k rozdílnému zacházení s cizinci oproti občanům České republiky, vždy je zde snaha toto jednání řádně odůvodnit.⁵²

Pro snadnější chápání problematiky související s integrací cizinců jsem se v úvodní části práce pokusila definovat základní pojmy a poukázat na negativní projevy ze strany majoritní populace, které s otázkou migrace úzce souvisí. K pochopení současného stavu migrační politiky v České republice je potřeba objasnit její počátky a poukázat na změny, které se v jejím řešení v posledních několika desítkách let udály. V následující kapitole se také zmíním o konkrétní odpovědnosti příslušných orgánů za migrační politiku, poukážu na základy koncepce, na kterých migrační politika stojí, seznámím s problematikou migrace v regionech a neopomenu zdůraznit současné cíle a priority přistěhovalecké politiky.

3.4 Migrační politika v ČR

3.4.1 Vývoj migrační politiky v ČR

Dlouhé roky patřila Česká republika k zemím, které byly uzavřeny před světem. Chyběly zde zkušenosti se značným množstvím lidí hlásících se k odlišné národnosti, chovajících se jinak, majících v úctě jiné hodnoty a tradice, odlišně komunikujících a především očekávajících odlišné věci nežli my, Češi. Přestože od revolučních změn v roce 1989 uteklo již více než čtvrt století, kdy za sebou máme obrovský kus práce novým směrem, nezbavili jsme se obavy z cizinců, obavy z něčeho neznámého, z někoho, kdo se od nás odlišuje. Svého znepokojení se můžeme zbavit pouze tím, když se „o tom“ (o těch druhých), z čeho máme strach, dozvíme co nejvíce informací, a když se s přistěhovanci

---

⁵² *Antidiskriminační vzdělávání a veřejná správa v ČR*, s. 26-27

naučíme žít. Vstup do Evropské unie 1. května 2004 znamenal pro Českou republiku současně i přijetí memoranda týkajícího se volného pohybu osob, zboží, služeb a kapitálu. Českým občanům tím byl umožněn vstup na pracovní trhy ostatních členských zemí Evropské unie, ale byl tím zároveň umožněn i volný pohyb cizích osob na území České republiky, což je považováno za základní lidské právo. Přijali jsme řadu zákonů ve snaze sjednotit náš právní řád s právním řádem EU, což nás přiblížilo k vyspělé demokratické společnosti. Ovšem splnění zásadní podmínky k tomu, abychom se mohli zařadit mezi opravdu vyspělé demokratické státy, je potřeba zajistit od českých úřadů, škol i od široké veřejnosti. A to vstřícnost, pochopení a toleranci ve vztahu ke všem občanům státu, tedy především ke členům menšin.⁵³

3.4.2 Historie migrace v ČR

Do 90. let 20. století náležela Česká republika mezi státy s převažující ekonomickou migrací a politickým vyhnáním. Samovolná migrace v dobách sovětského socialismu téměř neexistovala. Téma migrace bylo do té doby pro českou společnost něčím novým a neznámým. Období po roce 1945 bylo charakteristické vlnou migrantů, kteří se vraceli do České republiky jako náhrada za vysídlení více než 2 282 000 Němců s cílem obnovit české pohraničí. Jednalo se o akci řízenou státem přímo z centra. Záměrem bylo vytvořit homogenní společnost, ve které nebudou zastoupeny národnostní menšiny. Imigrace slovanských národů se konala ve dvou vlnách. První vlna proběhla v letech 1945 - 1946 a byla to především spontánní migrace spojená s návratem do vlasti osob odsunutých z důvodu války. Jednalo se cca o 64 000 osob (např. vězni táborů). Druhá vlna v letech 1947 - 1950 byla připravována státem jako součást přesídlovacích akcí a týkala se navracení krajanů z Volyně, Rumunska, Bulharska i států mimo Evropu jako USA, Kanada, Argentina, Brazílie, Čína, Indie a Palestina. Tyto osoby navracející se zpět měly nárok na udělení československého občanství. Zajištění jejich návratu zahrnovalo jak podporu při transportu a provozu shromažďovacích středisek, tak také pomoc při samotném zabydlování, což znamenalo zajištění zaměstnání a ubytování. Celkem se jednalo o 202 526 krajanů, kteří se vrátili do vlasti samostatně, či v rámci organizovaných přesídlovacích akcí. Poválečná imigrace zahrnovala v letech 1948-1950 také příchod cca 13 000 Řeků, což byli političtí uprchlíci z občanské války

---

⁵³ ŠIŠKOVÁ, T., *Menšiny a migranti v České republice*, s. 9-10

v Řecku a 16 752 slovenské Romy, kteří se usadili v českém pohraničí. Uzavření hranic a pouze ideologicky vymezená imigrační politika v letech 1948 -1989 však znamenala omezení prozatímního pracovního přistěhovalectví výhradně na země socialistického bloku, s nimiž byl většinou zaveden bezvízový styk. Počet přistěhovalců činil v České republice v 80. letech 28 000 cizinců s trvalým setrváním a 9 000 cizinců s dlouhodobým oprávněním. Zásadnější roli v otázce přistěhovalectví sehrála až v 70. a 80. letech dočasná pracovní migrace v rámci zemí RVHP (Rada vzájemné hospodářské pomoci). Týkala se hospodářské spolupráce určitých zemí a socialistické „mezinárodní“ pomoci. Mezivládní dohody byly uzavřeny především s Polskem, Vietnamskou socialistickou republikou, Kubou, Mongolskem, Angolou, Severní Koreou, Laosem a Kyprem.⁵⁴

V letech 1948 – 1989 stálo Československo stranou veškerého dění ve světě. Uvnitř východního bloku byl možný pohyb osob mezi státy pouze s určitými výhradami. Přestože přistěhovalectví existovalo, nejednalo se o výrazné migrační vlny. Za příklad soužití s odlišnými menšinami můžeme pokládat pouze vztah většinové populace a Romů, který však nebyl prospěšný. Situace po roce 1989 se však zcela změnila. Počet migrantů na celkové populaci obyvatel, ale i počet žadatelů o azyl začal postupně narůstat a nelze předpokládat, že by v budoucnu došlo ke zmírnění či ke zpomalení tohoto tempa, právě naopak. Nastavení jasných pravidel pro cizince, spolu s nezbytným požadavkem tolerance k ostatním menšinám ve společnosti, je proto zásadním úkolem dneška i blízké budoucnosti.⁵⁵

Zásadní význam v historii české migrace znamenal vstup České republiky do Evropské Unie a řešení přistěhovalcké politiky v 90. letech v západní Evropě. Bez přijetí právních předpisů EU by se migrační politika v ČR nebyla tak rychle zformalizovala, anebo by se vyvíjela rozdílným způsobem. Přijetí evropského práva v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí, účast v partnerských programech, formální i neformální schůzky s kolegy z jiných členských států EU i se členy Evropské komise, to vše napomohlo k rychlému začlenění našeho státu do společenství. Díky pružné reakci České republiky při zavádění evropské legislativy do našich národních předpisů neutrpěla suverenita naší země. Při samotném vstupu do EU se Česká republika domnívala,

---

⁵⁴ KOLEKTIV AUTORŮ a AUTOREK. *Formování profese interkulturní pracovník /pracovnice: zahraniční zkušenosti, praxe a vzdělávání v ČR*, s. 177-178

⁵⁵ LEONTIYEVA, Y., VÁVRA, M. *Postoje k imigrantům*, s. 78

že začlenění právních předpisů EU do české legislativy bude dostačující a bude vést k vytvoření národní migrační politiky, což se však později ukázalo být jako mylné. Neexistuje žádná jasná koncepce migrační politiky EU, a proto si Česká republika musela migrační politiku přizpůsobit podmínkám vlastního státu. Po vstupu do EU zaznamenala Česká republika dynamický rozvoj i díky tomu, že se včas přizpůsobila podmínkám v oblasti mezinárodní ekonomiky a začala důrazně řešit problematiku pracovní migrace. V této souvislosti a také z důvodu zvýšení konkurenceschopnosti státu docházelo od roku 2009 k uvolnění cizineckého zákona a zákona o zaměstnanosti. Konkrétní podobu cizineckého zákona pak ovlivnily bezpečnostní obavy státní správy. Z důvodu uvolnění politiky se také ostatní regiony střední a východní Evropy začaly postupně přibližovat k vyspělým konkurenceschopným státům. Dopady mezinárodní ekonomické krize však dočasně zpomalily otevření trhu práce pro migrující pracovní síly ze zemí mimo EU. V dlouhodobém časovém výhledu však lze očekávat pokračující vliv přímých zahraničních investic na pracovní imigraci v celém světě.⁵⁶

3.4.3 Migrace po roce 1989

Před rokem 1989 měly české státní instituce zájem pouze na kontrole přistěhovalců, nikoliv však na řešení problematiky samotné. Česká republika jako post - revoluční stát neměla s problematikou přistěhovalců žádné zkušenosti. Politici, úřady, ale i široká veřejnost byla po roce 1989 z velké části nepřipravena na řešení otázek souvisejících se stěhování osob. V polovině 90. let se migrace zvýšila oproti období před rokem 1989 téměř čtyřnásobně a to během pouhých několika let, což značně ovlivnilo formování přistěhovalcké politiky v ČR. Samotné řešení přistěhovalců mělo vysokou přednost před řešením jiných problémů a nízkou politizaci. Politici museli reagovat na obavy svých občanů z přítomnosti cizinců, čehož důkazem byl cizinecký zákon z roku 1999, který přistěhovalce zprvu omezoval. Vývoj přistěhovalcké politiky po roce 1989 může být chápán také jako postupný proces o začlenění do západní Evropy a vyloučení z Evropy východní. Na přistěhovalce ze zemí východního bloku, zejména ze zemí bývalého Sovětského svazu a balkánských zemí bylo nahlíženo jako na pozůstatek systému. Bylo na ně pohlíženo jako na méně civilizované osoby, byly spojovány s organizovaným zločinem či drobnou kriminalitou, mající nízkou společenskou úroveň.

---

⁵⁶ ZINCONE, G., PENNINX, R., BORKERT, M. *Migration Policymaking in Europe: The Dynamics of Actors and Contexts in Past and Present*, s. 343

Zavedením vstupních víz pro tyto občany se stát pokusil znovu získat kontrolu nad jejich stěhováním. Ústředními orgány, které řídí vstup a setrvání na území státu jak před, tak také po roce 1989, jsou Ministerstvo vnitra a policejní síly. Uvolnění českých politických a ekonomických vztahů ve společnosti, jakož i prosperující hospodářské vztahy umožnily od poloviny 90. let relativně volný pohyb osob a zlepšily imigraci do České republiky.⁵⁷

Změna politického režimu dala po roce 1989 v Česku vzniknout zcela jiným předpokladů pro vývoj zahraničního přistěhovalectví. Počet přistěhovalců narůstal krok za krokem. V prvních letech to bylo především tranzitní stěhování do západní Evropy, ovšem po roce 2000 se již důležitou cílovou zemí pro přistěhovalce stala i Česká republika. Počty přistěhovalců, které se v 90. letech pohybovaly okolo deseti tisíc osob, od roku 2001 již znatelně narůstaly. V roce 2008 dosahoval počet přistěhovalců 77 tisíc osob. Stěhování mělo převážně pracovní účel a týkalo se zejména mužů ve věku 20 – 40 let. Největší počet přistěhovalců přicházel ze Slovenska, Ukrajiny a Vietnamu. Navzdory řadě předpovědí se Česko po roce 1989 nestalo výrazně přistěhovaleckou zemí. I přes obtížně dostupná statistická data týkající se evidence přistěhovalců můžeme konstatovat, že česká migrace patří co do počtu přistěhovalců k nejnižší v regionu střední a východní Evropy.⁵⁸

Od roku 1989 je politika přistěhovalectví stále v procesu utváření. Samotný rozvoj přistěhovalecké politiky je možné rozvrhnout do tří období. První období v letech 1990 - 1996 je charakteristické neregulovaným vývojem. Česká republika po otevření západního a východního pomezí řídila a usměrňovala přistěhovaleckou politiku pouze minimálně a možnost získání oprávnění k trvalému setrvání bylo možné již z území státu. Přistěhovalectví bylo v té době viděno jen jako něco prozatímního, což bylo patrné i ze stanoviska českého státu v nastolení jednoduchých podmínek k získání dlouhodobého setrvání, na rozdíl od podmínek k získání statusu trvalého setrvání, které byly velice přísné. Získání trvalého oprávnění pro cizince, kteří byli v České republice bez rodinných vazeb, bylo téměř nemožné, oproti tomu povolení krátkodobých pobytových oprávnění bylo téměř neregulované. Ve druhém období v letech 1996 – 1999 došlo ve snaze dostat požadavkům vstupu do EU k výraznému přitvrzení v podmínkách získání pobytového

---

⁵⁷ ZINCONE, G., PENNINX, R., BORKERT, M. *Migration Policymaking in Europe: The Dynamics of Actors and Contexts in Past and Present*, s. 329-331

⁵⁸ DRBOHLAV, D. a kol. *Migrace a (i)migranti v Česku: kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?*, s. 151 - 152

oprávnění. Přijatá novela cizineckého zákona č. 329/1999 Sb. značně omezovala pohyb cizinců z tzv. třetích zemí a nově pro ně byla zavedena vízová povinnost. Přestože tato novela zákona platná od počátku roku 2000 umožnila získání trvalého oprávnění i pro cizince bez rodinných vazeb, nepřekonatelnou překážkou však pro mnohé zůstala výhrada deseti let setrvání v České republice. Pro třetí období, které můžeme definovat od roku 1999 do současnosti, je charakteristický komplexní postoj k přistěhovalectví. Dochází k jasnému nastavení pravidel imigrační a integrační politiky vycházející z pochopení toho, že pouhé sladění s předpisy EU a zavedení příslušných směrnic je pro Českou republiku zcela nedostačující.⁵⁹

3.4.4 Základní dokumenty týkající se integrace cizinců v ČR

Primárním dokumentem, který určoval cestu přistěhovalecké politiky České republiky, byly *Zásady vlády v oblasti migrace cizinců* přijaté Usnesením vlády k účinnosti koncepce integrace z roku 2003. Tento dokument byl určitým souhlasem vlády spolupodílet se na sjednocení přistěhovaleckých politik v rámci EU a snahou nalézt společný postup pro státní orgány, orgány samosprávy a ostatní subjekty zabývající se přistěhovalectvím včetně neziskových organizací. Snahou bylo vytvoření podmínek pro legální a pro stát výhodnou imigraci a potírání nelegální migrace. Tyto zásady měly být základem k vytvoření koncepce imigrační politiky, což se však dosud nepodařilo. V souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie došlo v roce 2004 k rozšíření počtu kategorií pobytu. Bylo zavedeno rozdělení cizinců na občany EU a občany jiných, tzv. „třetích zemí“. Kromě trvalého oprávnění a víz nad 90 dnů, jsou podle platných právních předpisů rozdělována také setrvání dlouhodobá, která navazují na víza nad 90 dnů a přechodná setrvání pro občany EU a jejich příbuzné. Klíčový význam měl rok 2007, kdy Česká republika vstoupila do Schengenského prostoru a kdy došlo ke zrušení pozemních kontrol podél pomezí států. Hraniční kontroly zůstaly zachovány jen na mezinárodních letištích, později avšak i zde odpadla povinnost kontroly v případě letů v rámci Schengenu. Etapy utváření české přistěhovalecké politiky přinesly množství nesourodých omezení na jedné straně a na druhé straně uvolnění cizineckého zákona.

---

⁵⁹ TRBOLA, R., RÁKOCZYOVÁ, M. (eds.) *Institucionální podmínky sociální integrace cizinců v ČR I.*, s. 14

Tento se proto pro žadatele o pobytová oprávnění, ale i širokou odbornou veřejnost stal značně složitým a nepřehledným.⁶⁰

Samotný proces začleňování cizinců je velice složitý a zahrnuje celou řadu oblastí. Nejvýznamnějším dokumentem, který obsahuje cíle a dlouhodobé záměry státu týkající se integrace cizinců je *Koncepce integrace cizinců na území České republiky*. Tento dokument plynule navázal na v pořadí první vládní dokument z roku 1999 obsahující souhrnné zásady integrace cizinců. Naléhavě v něm byla řešena otázka sociální integrace, dozor nad znevýhodňováním menšin ve společnosti a nedodržování principu rovnosti zejména v postoji v přístupu na trh práce, bydlení, vzdělání, zdravotní a sociální péči a náboženství. Uvedené pojetí bylo v roce 2000 přijato a svěřeno Ministerstvu vnitra (MV ČR), které se problematikou cizinců již zabývalo. Od roku 2002 za tuto problematiku ručilo Oddělení integrace cizinců, od roku 2003 to byl již Odbor migrace a integrace cizinců při Ministerstvu práce a sociálních věcí (MPSV ČR). V roce 2006 byla přijata aktuální rozšířená podoba Koncepce a od druhé poloviny roku 2008 byly záruky za provedení a sjednocení postupu Koncepce znovu vráceny do příslušnosti rezortu Ministerstva vnitra. Současná *Koncepce integrace cizinců na území České republiky* vychází z materiálů Rady EU týkající se jednotné cesty v integrační politice členských států EU. Záměrem bylo dát členským státům určitý návod, jak postupovat při vytváření integrační strategie jednotlivých národních států. V některých oborech činnosti reagoval český stát s časovou rezervou, některé změny však znamenaly nejdříve zavedení legislativních změn v českém právním řádu. Příkladem může být dostupnost veřejného zdravotního pojištění pro větší množství cizinců setrvávajících na území ČR dlouhodobě. Prvotní Koncepce spočívala v pomalém zapojení cizinců do společnosti, oproti tomu aktuální Koncepce chápe, že jejich začlenění je založeno na vytvoření jediného společenství dvou rovnocenných skupin, domácího obyvatelstva a přistěhovalců.⁶¹

Usnesením Vlády ČR ze dne 14. ledna 2015 došlo ke schválení aktualizované *Koncepce integrace cizinců – společné soužití v roce 2015*. Uvedená Koncepce přináší informace o postupném nárůstu počtu cizinců v České republice v průběhu roku 2014,

---

⁶⁰ TRBOLA, R., RÁKOCZYOVÁ, M. (eds.) *Institucionální podmínky sociální integrace cizinců v ČR I.*, s. 14-15

⁶¹ TRBOLA, R., RÁKOCZYOVÁ, M. (eds.) *Institucionální podmínky sociální integrace cizinců v ČR I.*, s. 17

a to i přesto, že počet cizinců ze třetích zemí, kteří jsou cílovou skupinou politiky integrace cizinců, od roku 2011 stále meziročně mírně klesá. Počet cizinců ze třetích zemí legálně setrvávajících na území ČR činil na konci třetího čtvrtletí 2014 celkem 265 872 osoby (tj. 59,3 % z celkového počtu 448 727 cizinců, kteří měli k 30. září 2014 legální oprávnění k setrvání na území ČR). Snižující se počty cizinců ze třetích zemí jsou důsledkem klesajících příležitostí na trhu práce. Také počet osob s přechodným setrváním na území ČR se snižuje, naproti tomu však od roku 2012 značným tempem roste počet osob, které získaly v České republice oprávnění k trvalému setrvání. Počet těchto osob byl na konci třetího čtvrtletí 2014 již 178 630 osob, z čehož více než dvě třetiny tvořili občané třetích zemí (67,2 %). Nárůst cizinců s trvalým oprávněním je možné považovat za dlouhodobý trend, oproti tomu snižující se počet občanů s přechodným setrváním můžeme považovat pouze za dočasnou tendenci, způsobenou dozníváním důsledků ekonomické krize. Snižující se příležitosti na trhu práce souvisí také s nejvíce využívaným účelem přechodného setrvání cizinců ze třetích zemí, s podnikáním. Na konci třetího čtvrtletí 2014 mělo vyřízené přechodné setrvání za účelem podnikání 30 % cizinců ze třetích zemí, oproti tomu za účelem zaměstnání to bylo pouhých 19 %. Zvýšený počet cizinců byl zaznamenán v oprávnění k setrvání na území za účelem sloučení rodiny (k 30. 9. 2014 to bylo 26 % občanů třetích zemí) a za účelem studia (k 30. 9. 2014 to bylo 16 % občanů třetích zemí). Podle počtu osob se schváleným oprávněním k 30. 9. 2014 tvoří příslušníci Ukrajiny (104 272 osoby), Vietnamu (56 855 osob) a Ruské federace (34 438 osob) téměř ze tří čtvrtin cílovou skupinu politiky integrace cizinců. Podstatně menší zastoupení mají občané státních příslušností – USA (6 583 osoby), Čína (5 556 osob), Mongolsko (5 397 osob) a Moldavsko (5 306 osob).⁶²

Zásadní pozornost je v současnosti soustředěna na začleňování těch cizinců, kteří na území ČR žijí, popř. zde chtějí setrvat dlouhodobě či trvale a mají legální oprávnění v délce alespoň jeden rok, s vyloučením občanů EU a azylantů. Občané EU jsou z procesu začleňování vyloučeni, neboť je jim zaručena obdobná míra kompetencí jako občanům ČR a současně také proto, že je vůči nim malá možnost pro uplatnění stimulačních či sankčních prostředků. Vyloučení žadatelů o azyl je dáno platností zákona

---

⁶² ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Koncepce integrace cizinců - Společné soužití v roce 2015*. [online]. 2015 cit. [2015-07-11]. Dostupný z WWW: <https://www.czso.cz/documents/11292/27325699/KIC_2015.pdf/e517096f-a4ca-4963-b6be-bd1f1627b71e?version=1.0>

o azylu, který obsahuje samostatnou strategii integrace těchto osob. Mimořádná péče je v této Koncepci věnována vlivům integračních kroků v souvislosti s rodinným soužitím cizinců z hlediska vyrovnaných příležitostí mezi pohlavími. Užší určení cílové skupiny nebylo vhodné, byl zde proto ponechán prostor pro úpravy vzhledem k potřebám konkrétních cizinců. Určitá pozornost je soustředěna na osoby, u kterých je do budoucna předpoklad, že budou žádat o udělení trvalého oprávnění na území a k cizincům, jejichž přítomnost je na území České republiky v dlouhodobém horizontu považována za přínosnou (příkladem je výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků). Klíčovými oblastmi, které by měly být podle Koncepce pro cizince dlouhodobě setrvávajícího v ČR dosažitelnější, jsou: znalost českého jazyka, ekonomická nezávislost a obeznámení cizince s pravidly a vztahy v majoritní společnosti. Je důležité, aby se migranti stali platnými a samostatnými občany našeho státu, na jejichž integraci by se měly spolupodílet také nevládní neziskové organizace, obce i kraje. Základním pravidlem navrhovaného pojetí začleňování cizinců je přímo úměrné narůstání práv těchto osob s délkou jejich pobytového oprávnění na území ČR. V praxi to znamená, že nejméně práv cizinců je spojeno s krátkodobým setrváním, větší rozsah práv se týká držitelů dlouhodobého setrvání a nejširší práva mají cizinci s trvalým oprávněním na území České republiky. Naprostá rovnocennost cizinců s občany státu je poté spojena se získáním Českého státního občanství.⁶³

3.4.5 Odpovědnost za migraci v České republice

Zásadní úlohu v definování a uskutečňování přistěhovalecké politiky a politiky sjednocení má v současnosti Ministerstvo vnitra, především Odbor azylové a migrační politiky (OAMP MV ČR). Z OAMP je podstatné zmínit zejména Oddělení metodiky, dozoru a kontroly, které má na starosti okruh mezinárodního dozoru, řízení o azylu (příp. doplňkový dozor a dočasný dozor), agendu trvalých oprávnění (včetně postavení dlouhodobě pobývajících rezidenta) a vydávání tzv. zelených karet. Ve všech těchto oblastech OAMP zodpovídá za rozhodování a usměrňování správního řízení pro oblast trvalých oprávnění na dvou pražských a sedmi krajských pracovištích. Specifické postavení má na Ministerstvu vnitra Správa uprchlických zařízení (SUZ), která byla z důvodu oddělení správy týkající se poskytování služeb cizincům a samotného řízení

---

⁶³ TRBOLA, R., RÁKOCZYOVÁ, M. (eds.) *Institucionální podmínky sociální integrace cizinců v ČR I.*, s. 18-19

podání o setrvání na území, vyčleněna z Odboru pro uprchlíky Ministerstva Vnitra. SUZ zajišťuje agendu služeb pro žadatele, azylanty, osoby zajištěné na území státu a začlenění cizinců pomocí několika specializovaných integračních středisek.⁶⁴

Podstatná pravomoc v oblasti zaměstnávání cizinců je dána Ministerstvu práce a sociálních věcí České republiky, které za pomoci Správy služeb zaměstnanosti řídí úřady práce zodpovědné za vydávání souhlasu k zaměstnání. Úřady práce vedou evidenci zaměstnaných cizinců a přispívají k zapojení určitých kategorií přistěhovalců na trh práce v České republice. Výběr pojistného na sociální zabezpečení zejména u osob samostatně výdělečně činných je svěřen Správě sociálního zabezpečení, která zároveň dozoruje plnění této povinnosti ze strany cizinců. Do rozsahu pravomocí Ministerstva práce a sociálních věcí patří také inspektoráty práce, jejichž povinností je v souvislosti s dozorem dohlížet na porušování pracovněprávních předpisů.⁶⁵

Pro oblast začleňování přistěhovalců má své nezastupitelné místo i Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, do jehož pravomoci patří činnosti související s jejich podnikáním. Do gesce ministerstva patří živnostenské úřady obecních a krajských úřadů, které vydávají živnostenská oprávnění a v oblasti podnikání zodpovídají za kontrolu dodržování předpisů ze strany živnostníků, což je vzhledem ke stále narůstajícímu počtu cizinců podnikajících v ČR, naléhavým úkolem. Některá specifická oprávnění týkající se výdělečné činnosti cizinců jsou svěřena do pravomoci resortu financí. Kontrolu v oblasti výběru daní poté provádí finanční úřady a v pravomoci celních úřadů je dozor nad nelegálním zaměstnáváním cizinců. Konečným ve výčtu ministerstev, které řídí migraci v ČR je Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. Konzulární odbor tohoto ministerstva spravuje činnost všech zastupitelských úřadů, které můžeme označit za jakousi branku ke vstupu cizinců na území České republiky.⁶⁶

Jednotlivým ministerstvům jsou na podporu začleňování přistěhovalců každý rok přerozdělovány finanční prostředky ze státního rozpočtu. Peníze jsou určeny především na sociálně právní poradenství, vzdělávání a začlenění zranitelných migrantů. Častým

---

⁶⁴ TRBOLA, R., RÁKOCZYOVÁ, M. (eds.) *Institucionální podmínky sociální integrace cizinců v ČR I.*, s. 22

⁶⁵ TRBOLA, R., RÁKOCZYOVÁ, M. (eds.) *Institucionální podmínky sociální integrace cizinců v ČR I.*, s. 23

⁶⁶ TRBOLA, R., RÁKOCZYOVÁ, M. (eds.) *Institucionální podmínky sociální integrace cizinců v ČR I.*, s. 23

tématem dneška je především pomoc při zlepšování jazykových znalostí v souvislosti s nezbytnou podmínkou doložení jazykové zkoušky v případě podání o trvalé setrvání na území. Samozřejmostí je již vydávání informačních letáků pro cizince týkajících se předpokladů setrvání, zaměstnávání nebo podnikání v rodných či blízkých jazycích migrantů. Ministerstvo práce a sociálních věcí ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu garantují několik programů, které mají napomoci cizincům při vstupu na trh práce. V porovnání s podmínkami několik let zpátky, již nejsou současné projekty zaměřeny jen na úzký okruh cizinců (azylanti nebo cizinci s trvalým oprávněním), ale týkají se většího okruhu osob.⁶⁷

3.4.6 Okruh problémů integrace v regionech

K tomu, abychom mohli mluvit o prosperující politice začleňování, je nezbytná součinnost všech zúčastněných, již na místní úrovni. Hlavní úlohu v uskutečnění Koncepce integrace cizinců na úrovni regionu již několik let sehrávají nestátní neziskové organizace, s nimiž je Koncepce od počátku spojena. Činnost těchto organizací je hrazena z prostředků ze státního rozpočtu (dotace rezortů), z fondu Evropské unie, především pak z Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí. Aktivity neziskového sektoru se neomezují pouze na poradenství, vzdělávání a jiné služby, ale podílejí se také na ochraně práv zmíněných cizinců a snaží se konkrétními návrhy dosáhnout změny současné cizinecké legislativy.⁶⁸

Aktivním účastníkem, který se podílí na vývoji integrace především na místní úrovni, je místní samospráva. Zavedení obousměrného plánování rozvoje integrace však v českých podmínkách již od počátku nedosahovalo požadovaných výsledků, a to proto, že úředníci na místní úrovni nebyli zpravidla dostatečně informováni o skutečném stavu života, zaměstnávání a ubytování přistěhovalců v jejich regionu. Snahy o začleňování cizinců byly kvůli předsudkům úředníků, jejichž úkolem bylo zavedení schválených opatření do praxe, často odborníky kritizovány. O decentralizaci se výraznou měrou zasadily nevládní organizace. Za snahu o decentralizaci lze také označit zřízení specializovaných úřadů na úrovni okresů, které však byly v souvislosti s reformou státní

---

⁶⁷ TRBOLA, R., RÁKOCZYOVÁ, M. (eds.) *Institucionální podmínky sociální integrace cizinců v ČR I.*, s. 23

⁶⁸ TRBOLA, R., RÁKOCZYOVÁ, M. (eds.) *Institucionální podmínky sociální integrace cizinců v ČR I.*, s. 24

správy záhy zrušeny. Z uvedeného vyplývá, že v minulosti nedošlo k úspěšnému převedení migrační politiky na úroveň krajů, ani na úroveň obcí, což mělo přinést do budoucna změnu pohledu na tuto problematiku. Od skupinového k osobitějšímu přístupu k cizincům.⁶⁹

Zavedení integračních postupů bez proaktivního přístupu místní samosprávy bylo z dlouhodobého hlediska nedostačující a neudržitelné. Přistěhovalce nebylo možné považovat jen za jakýsi opomenutelný prvek společnosti především proto, že jakékoliv sociální problémy těchto osob mohly ohrozit budoucnost většinového obyvatelstva. K zásadnímu obratu došlo až v souvislosti s pozitivními dopady ekonomické krize. Značně přemrštěná kampaň týkající se propuštění zahraničních dělníků v médiích způsobila, že se místní samosprávy začaly o tuto problematiku zajímat mnohem více, než doposud. Dalším přispěním bylo ze strany Ministerstva vnitra zavedení tzv. emergentních projektů, jejichž záměrem bylo vytvořit v určených městech komplexní program integračních opatření s nezanedbatelným počtem zahraničních pracovníků. Tyto projekty byly okamžitou odezvou na nárůst cizinců v určených obcích, proti stupňujícímu se napětí mezi nimi a místními obyvateli, ale především reagovaly na hromadné propouštění zahraničních pracovníků. Realizace probíhala v roce 2009 v magistrátech měst (Plzeň, Havlíčkův Brod, Pardubice a tři městské části hlavního města Prahy) za přímé účasti ministerstva, neziskových organizací a škol. Projekty se zaměřovaly nejen na poradenskou činnost a vyučování českého jazyka, ale proběhlo velké množství kurzů a akcí k vyplnění volného času cizinců. Kurzy byly zacíleny na integraci úplných rodin, především na ženy, děti a mládež. Týkaly se průběžného sledování úrovně života cizinců a rozboru překážek, s nimiž se cizinci v České republice potýkají. Cílem bylo také zvýšit možnosti kvalifikace u profesních a interkulturních úředníků, učitelů i ostatních účastníků projektu.⁷⁰

Ukázkou úspěšného začleňování cizinců v regionech v praxi jsou integrační centra, u jejichž zrodu byly finanční prostředky z Evropského integračního fondu přerozdělované Ministerstvem vnitra, lépe řečeno Odborem azylové a migrační politiky. Správa uprchlických zařízení (SUZ) Ministerstva vnitra ČR řídí od 1. července 2009 *Centra*

---

⁶⁹ TRBOLA, R., RÁKOCZYOVÁ, M. (eds.) *Institucionální podmínky sociální integrace cizinců v ČR I.*, s. 24

⁷⁰ TRBOLA, R., RÁKOCZYOVÁ, M. (eds.) *Institucionální podmínky sociální integrace cizinců v ČR I.*, s. 25

na podporu integrace cizinců (CPIC) v Moravskoslezském, Pardubickém, Plzeňském a Zlínském kraji. Od 30. dubna 2010 jsou provozována tato centra (CPIC) v Karlovarském, Libereckém, Jihočeském a Olomouckém kraji a v roce 2013 bylo otevřeno prozatím poslední centrum (CPIC) v kraji Vysočina se sídlem v Jihlavě. Tato centra jsou financována z Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí (EIF). Cílovou skupinou, na níž se centra specializují, jsou občané ze třetích zemí, kteří jsou v ČR oprávněni setrvávat na základě dlouhodobého nebo trvalého oprávnění. Účelem projektu je navázat na *Koncepci integrace cizinců*. CPIC ve spolupráci s krajskými a obecními úřady, cizineckou policií, státní a městskou policií, úřady práce, finančními úřady, živnostenskými úřady a dalšími subjekty reagují na aktuální problémy cizinců. Klientům - cizincům nabízejí možnosti sociálního poradenství jak v centru (CPIC), tak také v terénu, právní poradenství, tlumočnické služby, sociokulturní kurzy, provoz internetového pracoviště a knihovny, ale i kurzy českého jazyka. Všechny tyto služby jsou poskytovány zdarma a bližší informace s aktuální nabídkou je možno nalézt na stránkách www.integracnicentra.cz. Svoji činnost centra nesoustřeďují pouze na území krajského města, ale působí na území celého kraje. Činnost centra není zaměřená pouze na cizince, ale soustředí se také na majoritní společnost, kdy centra organizují, nebo se účastní setkání, při nichž se snaží vzájemně propojit všechny účastníky integračního procesu při kulturních či společenských akcích. Za dobu své činnosti se centra (CPIC) pro cizince žijící na území stali nezbytným pomocníkem.⁷¹

3.4.7 Cíle a priority integrační politiky

Prosperita integrační politiky přistěhovalců je přímo úměrná využití všech možností legálního stěhování osob. Přistěhovalecká politika může být výhodná pro obě zúčastněné strany, pokud dokážeme zajistit, aby na ni bezprostředně navazovaly další kroky. Zejména zapojení cizinců do majoritní společnosti a zajištění důstojného a nezávislého života pro ně samotné, i pro jejich rodiny. Jedná se o dlouhodobý proces, který nelze uspěchat, ani na něj předčasně rezignovat. Integrační politika musí zahrnovat propojení migrace a integrace se všemi oblastmi ekonomického, kulturního, sociálního i politického života. Záměrem je dosažení soužití cizinců přinášející výhody oběma stranám bez jakýchkoliv rozporů, předvídání konfliktů mezi skupinami imigrantů,

---

⁷¹ CENTRA NA PODPORU INTEGRACE CIZINCŮ. *Správa uprchlických zařízení MV* [online]. 2015. cit. [2015-07-18]. Dostupný z WWW: < <http://www.integracnicentra.cz/Onas/InformaceOProjektu.aspx>>.

kteře mohou souviset s vytvářením uzavřených komunit, nedovolení společenské a sociální izolace, připravenost na řešení konfliktů mezi nimi a většinovou společností. Cílem je předcházení vzniku rozdělené společnosti a stupňujícímu se napětí ve vztazích. Nezbytnou součástí procesu začleňování je naléhavý zájem většinové společnosti na samotném začleňování přistěhovalců do společnosti, zaručení jejich práv, ochrana před jakoukoliv formou znevýhodňování a jinými negativními jevy. Ze strany cizinců je pak požadována snaha a chuť zapojit se do dění ve společnosti, respekt, úcta a především znalost právního řádu a hodnot daného státu. S řešením této problematiky by měly napomoci jak regionální Centra na podporu integrace cizinců, průběžné monitorování aktuální pozice přistěhovalců, tak také občanské společnosti a další účastníci.⁷²

Prioritou samotného začleňování cizinců do společnosti je pro ně získání jistoty orientace v novém prostředí, respektování zvyků a hodnot většinové populace, schopnost porozumět a komunikovat v českém jazyce, dostatek povědomí o tom, kde získají v případě potřeby požadované informace, pomoci jim znát jejich práva, jak dostát svým povinnostem a především být sociálně i ekonomicky nezávislí. Tato opatření jsou cíleně směřována do čtyř oblastí:⁷³

1. Znalost českého jazyka cizinců

Znalost českého jazyka na dobré úrovni je důležitým předpokladem zapojení přistěhovalců do většinové společnosti. Jazyk je základním prostředkem komunikace pro vytvoření pevných vztahů mezi cizinci a jejich okolím, zvyšuje šance na trhu práce, znamená sociální a ekonomickou nezávislost, příležitost pro zvýšení vzdělání a kvalifikace, čímž si tyto osoby vytváří dostatečnou obranu proti jakékoliv formě znevýhodňování a mají tudíž možnost cítit se jako rovnocenní občané dané společnosti. Neznalost jazyka má dopad na jednotlivce, může mít ovšem také celospolečenské dopady ve formě rozpadu a vyloučení celých skupin cizinců ze společnosti. Povinná školní

---

⁷² ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Koncepce integrace cizinců - Společné soužití v roce 2015*. [online]. 2015 cit. [2015-07-11]. Dostupný z WWW: <https://www.czso.cz/documents/11292/27325699/KIC_2015.pdf/e517096f-a4ca-4963-b6be-bd1f1627b71e?version=1.0>

⁷³ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Koncepce integrace cizinců - Společné soužití v roce 2015*. [online]. 2015 cit. [2015-07-12]. Dostupný z WWW: <https://www.czso.cz/documents/11292/27325699/KIC_2015.pdf/e517096f-a4ca-4963-b6be-bd1f1627b71e?version=1.0>

docházka platí v ČR také pro děti cizinců, které jsou však z důvodu neznalosti jazyka znevýhodněni, výuku často nezvládají a mají problémy s úspěšným dokončením školní docházky. Příležitost pro jejich další vzdělávání, získání vhodného zaměstnání či postup v kariéře, proto pro ně bývají z důvodu neznalosti jazyka nedostižitelné. Z tohoto důvodu jsou integrační opatření zacílena na zabezpečení rovných příležitostí ve vzdělávání dětí cizinců již v MŠ, ZŠ i SŠ hovořících odlišným jazykem spolu se zesílením tlaku na soustavné rozšiřování odbornosti pedagogů, kteří s těmito dětmi přicházejí každodenně do kontaktu. Jednou z možností je pro tyto děti i pomoc ve formě doučování, speciální služby asistentů pedagogů, intenzivní komunikace školy s rodiči žáků a různé mimoškolní činnosti směřující k jejich těsnějšímu začleňování do společnosti. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy prostřednictvím rozvojových programů zajišťuje pro děti cizinců v předškolním a základním vzdělávání finanční pomoc na výuku českého jazyka nad rámec běžné výuky ve školách, ve specifických případech i ve středním vzdělávání. MŠMT dále zajistilo a zavedlo do praxe systém odborné přípravy pedagogických pracovníků, velkou pomocí je i spuštění webových stránek www.cizinci.nidv.cz, kde je možné nalézt materiály týkající se vzdělávání dětí cizinců v různých jazycích. MŠMT zřídilo 13 krajských kontaktních center, které pro pedagogy a školy zajišťují kompletní informační, metodickou a vzdělávací pomoc. Pravidelně vyhodnocuje jejich činnost a na základě zjištění navrhuje opatření na zlepšení. Komplexní činnost ministerstva v souvislosti se znalostí českého jazyka u cizinců je značně obsáhlá a cíleně směřuje k začlenění žáků všech stupňů vzdělání do české společnosti. Značná pozornost ve zvyšování znalostí českého jazyka u cizinců je věnována dospělým cizincům. Jejich motivací ke studiu je především povinnost prokázat při podání o trvalé setrvání znalost češtiny na úrovni A1, což je jedna z podmínek a také znalost češtiny na úrovni B1, což je předpoklad podání o české občanství. Kurzy českého jazyka jsou poskytovány regionálními Centry na podporu integrace cizinců, dále v souvislosti s projekty obcí územní samosprávou, nevládními neziskovými organizacemi a dalšími účastníky.⁷⁴

2. Ekonomická a sociální soběstačnost.

---

⁷⁴ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Koncepce integrace cizinců - Společné soužití v roce 2015*. [online]. 2015 cit. [2015-07-12]. Dostupný z WWW: <https://www.czso.cz/documents/11292/27325699/KIC_2015.pdf/e517096f-a4ca-4963-b6be-bd1f1627b71e?version=1.0>

Zaměstnávání cizinců je jednou z nejdůležitějších činností týkajících se jejich začleňování. Souvisí s ní nejen ekonomický, ale i společenský status těchto osob. Aby byli přistěhovalci ekonomicky a sociálně nezávislí, musí v dostatečné míře znát pravidla legálního zaměstnávání a podnikání v České republice. Je podstatné, aby přistěhovalci nebyli v ekonomické oblasti závislí na podpoře státu, ale sami, popř. za podpory svých nejbližších dokázali zabezpečit své osobní potřeby svými příjmy ze zaměstnání či z podnikání. Podpora cizinců při vstupu na pracovní trh, ale i snaha o to, aby zde zůstali, by měla být prioritou. Pravidelné sledování situace na trhu práce a rychlá reakce na vzniklé problémy by měly napomoci řešení překážek začleňování, ale měly by odstranit i překážky cizinců v přístupu k integračním službám. Ministerstvo vnitra ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí pravidelně aktualizují obsah webové stránky www.cizinci.cz, která zvyšuje informovanost cizinců ve všech oblastech života. Informace o zaměstnávání cizinců je možno nalézt na Integrovaném portálu MPSV v sekci zahraniční zaměstnanost http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam, a na Portálu veřejné správy ČR <http://portal.gov.cz>. Samotné integraci cizinců napomáhají také v pravidelných intervalech aktualizované informační materiály Ministerstva práce a obchodu, určené pro zahraniční fyzické osoby podnikající podle živnostenského zákona na území ČR. Pomocí dotací ze státního rozpočtu, anebo výzev v rámci fondů Evropské unie jsou podporovány projekty, jejichž cílovou skupinou jsou přistěhovalci, a které se specializují na odborné sociální a pracovní poradenství, terénní sociální poradenství, rozšiřování vzdělávání sociálních pracovníků, pomoc na trhu práce atd.⁷⁵

3. Orientace cizince ve společnosti – informovanost cizinců

Informovanost cizinců ve všech etapách jejich pobytu má v procesu začleňování své nezastupitelné první místo. K tomu, aby se cizinci co nejdříve začlenili do majoritní společnosti, je nutné pomoci jim v orientaci v novém prostředí, seznámit je s jejich právy, povinnostmi, možnostmi, ale i místními poměry a zvyklostmi. Tyto informace by měli obdržet co nejdříve, nejlépe bezprostředně po příjezdu do ČR a v jazyce pro ně srozumitelném. Pomoc při vyřizování nezbytných formalit a podpora samostatnosti,

---

⁷⁵ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Koncepce integrace cizinců - Společné soužití v roce 2015*. [online]. 2015 cit. [2015-07-12]. Dostupný z WWW: https://www.czso.cz/documents/11292/27325699/KIC_2015.pdf/e517096f-a4ca-4963-b6be-bd1f1627b71e?version=1.0

která je ochrání před zjištěnou manipulací a závislostí ze strany zprostředkovatelů, jim napomohou zabránit jejich zranitelnosti. Velká pozornost je přitom věnována úrovni poskytovaných služeb a odborné způsobilosti pomocných pracovníků, učitelů, lektorů atd. Se zabezpečováním informací pro cizince napomáhají kromě jednotlivých ministerstev i Centra na podporu integrace cizinců, nestátní neziskové organizace a jiné subjekty. Samotné seznámení cizince s hostitelskou zemí je rozděleno na několik samostatných částí:⁷⁶

- *Předodjezdové zprávy* poskytují cizincům již v zemi jejich původu podstatný přehled o předpokladech setrvání v ČR, připomínají sankce za porušení zákona a v neposlední řadě nabízejí celou škálu kontaktů na organizace podporující začleňování přistěhovalců.
- *Kurzy přízpůsobování - začleňování* umožňují přistěhovalcům, kteří přišli do ČR (cca do 6 měsíců po příjezdu) získat přehled o jejich právech, povinnostech, ale i tradicích a hodnotách místních občanů. Veškeré informace jsou cizincům tlumočeny kromě českého jazyka, také do jazyka jim srozumitelného (minimálně v 5 jazycích) a trvají zpravidla jeden den.
- *Kurzy pro osoby s dlouhodobým či trvalým oprávněním* obeznamují přistěhovalce se zásadami demokracie, rovnoprávností žen a mužů, ochranou lidských práv, důstojností člověka, aj. v České republice, ale i celé EU. Jinými tématy mohou být historická a politická organizace státu, právní řád, kulturní rozdíly, soustava orgánů státní správy, řešení překážek a každodenních potřeb cizinců atd. Z důvodu zdokonalování jazyka jsou tyto kurzy pořádány v českém jazyce a současně jsou cizincům poskytnuty informace, kde naleznou další možnosti pro ně tak potřebných informací.

4. Vzájemné vztahy přistěhovalců a většinové společnosti

Cílem politiky začleňování přistěhovalců je život bez jakýchkoliv neshod s úmyslem zachování sociální soudržnosti a nedovolení jejich jakéhokoliv oddělení

---

⁷⁶ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Koncepce integrace cizinců - Společné soužití v roce 2015*. [online]. 2015 cit. [2015-07-12]. Dostupný z WWW: <https://www.czso.cz/documents/11292/27325699/KIC_2015.pdf/e517096f-a4ca-4963-b6be-bd1f1627b71e?version=1.0>

či osamocení, z čehož poté mohou pocházet střety mezi nimi. Rozvíjení dialogu mezi přistěhovalci ve většinovém prostředí, spojení s ostatními členy společnosti, vytváření sociálních vazeb a především vzájemné styky a diskuze mezi oběma kulturami, umožňují rozvíjet toleranci, minimalizovat projevy rasismu, odporu, nedůvěry vůči čemukoliv cizímu a jiné negativní jevy ve společnosti. Aktivní začleňování přistěhovalců do většinové společnosti je bez ohledu na to, zda se cizinec zamýšlí vrátit do své původní země, či trvale setrvat na území ČR, nezbytné. Z důvodu ochrany před vzrůstajícím tlakem mezi přistěhovalci a majoritou je potřeba na místní úrovni napomoci otevření společnosti jednáním umožňujícím jejich vzájemné propojení a zapojení se do chodu společnosti. Stimulace cizinců znamená využít jejich potenciálu, jejich podněty a nápady. Stejně podstatné je však také informování majoritní společnosti o skutečných podmínkách a problémech cizinců žijících v České republice.⁷⁷

5. Začleňování přistěhovalců na místní a regionální úrovni

Proces spojování přistěhovalců s majoritní společností ve vyšší celek je z hlediska času velice náročný, týká se jak samotných jednotlivců, celých rodin, obce, ale i státu. Samotný průběh začleňování je veden zejména na lokálním stupni a na úrovni kraje, v konkrétních místech bydlení i zaměstnání cizinců. Ústředním činitelem těchto kontaktů je jejich frekvence a postupné vytváření vazeb s ostatními obyvateli právě na místní a krajské úrovni v součinnosti s místní samosprávou. Účast místní samosprávy v procesu začleňování přistěhovalců a v zajištění soužití bez konfliktů se jeví jako nepostradatelná. Příležitostí, jak se mohou obce i kraje do tohoto procesu zapojit je obrovské množství. Příkladem může být seznámení cizinců s plánem komunitního rozvoje a jejich osobní přítomnost na jednání vyžadujících politickou a občanskou diskusi k danému problému v souvislosti s tvorbou projektů obcí a krajů. Významným pomocníkem v začleňování cizinců, jichž by měly kraje umět využít, jsou na úrovni krajů již zmiňovaná regionální *Centra na podporu integrace cizinců*. Osvědčeným pomocníkem na místní úrovni jsou *integrační (dříve „emergentní“) projekty obcí*, které v přímé spolupráci s přistěhovalci žijícími v obci organizuje místní samospráva. Tyto programy se uskutečňují především

---

⁷⁷ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Koncepce integrace cizinců - Společné soužití v roce 2015*. [online]. 2015 cit. [2015-07-12]. Dostupný z WWW: https://www.czso.cz/documents/11292/27325699/KIC_2015.pdf/e517096f-a4ca-4963-b6be-bd1f1627b71e?version=1.0>

v obcích s větším počtem cizinců, jsou komplexní povahy místního významu a současně zahrnují preventivní opatření týkající se zrodu či zmenšení tlaku mezi cizinci a obyvateli místní obce. Jsou podnětem pro místní samosprávu ke vzniku integrační strategie, která reaguje na individuální potřeby obce.⁷⁸

V souvislosti s výše uvedenými a popsány záměry a prioritami integrace přistěhovalců byly stanoveny další kroky k účelnému vytvoření celkové imigrační politiky v oblasti růstu informovanosti, zdokonalení odborných schopností pro pracovníky regionálních center, ale i pracovníky neziskových organizací zajišťujících pro cizince podporu a sociálně právní poradenství. Dlouhodobou problematikou je řešení zdravotního pojištění cizinců, především těch, kteří nejsou součástí veřejného zdravotního pojištění a podléhají komerčnímu zdravotnímu pojištění. K vyřešení by mohla přispět nová právní úprava zdravotního pojištění, která by měla být předložena do konce roku 2015. Za provedení Koncepce integrace cizinců zodpovídá Ministerstvo vnitra ČR, spolu v součinnosti s dalšími ministerstvy (financí, kultury, práce a sociálních věcí, školství, mládeže a tělovýchovy, pro místní rozvoj, průmyslu a obchodu, zahraničních věcí a zdravotnictví). Každé z ministerstev zodpovídá za uskutečňování integrace politiky v rozsahu pověření k výkonu určité činnosti. K zabezpečení koordinace mezi ministerstvy byly jednotlivými ministry jmenovány osoby rezortního koordinátora integrace cizinců s nezbytným oprávněním k výkonu funkce na úrovni ředitele odboru. Uvedená koncepce si klade za cíl především účelné využívání finančních prostředků na začleňování přistěhovalců, zabránění dvojímu poskytování prostředků na obdobné projekty, směřování úsilí na propojení peněžních zdrojů z EU a státního rozpočtu, zajištění otevřenosti při přidělování dotací a zlepšení kontroly. Všechna tato opatření by měla za podpory se všemi zúčastněnými přispět k co nejrychlejšímu zapojení cizinců do naší společnosti.⁷⁹

Migrační politika České republiky prošla za posledních několik desítek let značným vývojem, který však stále pokračuje. Další kapitola práce se týká právních podmínek

---

⁷⁸ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Koncepce integrace cizinců - Společné soužití v roce 2015*. [online]. 2015 cit. [2015-07-17]. Dostupný z WWW: https://www.czso.cz/documents/11292/27325699/KIC_2015.pdf/e517096f-a4ca-4963-b6be-bd1f1627b71e?version=1.0

⁷⁹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Koncepce integrace cizinců - Společné soužití v roce 2015*. [online]. 2015 cit. [2015-07-17]. Dostupný z WWW: https://www.czso.cz/documents/11292/27325699/KIC_2015.pdf/e517096f-a4ca-4963-b6be-bd1f1627b71e?version=1.0

setrvání cizinců na území ČR. Seznámíme se s výhradami pobytových statusů pro občany Evropské unie, ale i pro občany mimo Evropskou unii, tzv. třetích zemí. V úvodu je proto potřeba přesně definovat kdo je občanem EU a kdo nikoliv a spadá tedy do kategorie osob označujících se jako občané třetího státu.

3.5 Právní aspekty pobytu cizinců v ČR

3.5.1 Právní postavení cizinců

Na základě zákona č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti **nelze pohlížet** jako na cizince a v souvislosti s tímto zákonem mají **shodnou pozici jako občané ČR** tito občané členských států Evropské unie: Belgie, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Chorvatsko, Irsko, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemí, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovinsko, Slovensko, Španělsko, Švédsko a Velká Británie. Obdobný status jako občané ČR mají také občané Norska, Lichtenštejnska a Islandu, patřící do EHP (Evropského hospodářského prostoru), jejich příbuzní, dále občané Švýcarska a jejich příbuzní. Za občany EU/EHP a Švýcarska jsou také bez ohledu na státní příslušnost považováni jeho manžel nebo manželka, jeho partner či partnerka, s nimiž občan EU uzavřel registrované partnerství v souladu s právními předpisy členského státu, jejich děti, jsou-li mladší 21 let, anebo jsou - li na ně vázány, dále pak osoby, vůči nimž mají vyživovací povinnost (závislé) téhož původu ve vzestupné řadě občana EU/EHP a Švýcarska, jeho manžela/manželky, nebo registrovaného partnera/partnerky. Jako na příbuzného občana EU/EHP a Švýcarska je pohlíženo na cizího státního příslušníka, který kompetentním orgánům Ministerstva vnitra obzvlášť důvěryhodnými prostředky prokáže, že s občanem EU má stálý vztah, žije s ním v jednom domě, a který lze považovat za vztah obdobný vztahu příbuzenskému.⁸⁰

3.5.2 Povinnosti cizince při vstupu na území ČR

Občané Evropské unie, Islandu, Lichtenštejnska, Norska a Švýcarska.

---

⁸⁰ MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Právní postavení občanů EU/EHP, Švýcarska a jejich rodinných příslušníků z hlediska zákona o zaměstnanosti* [online]. 2015 [cit. 2015-07-20]. Dostupný z WWW:< https://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/zz_zamest_eu/zz_eu_prav_postaveni>.

Občané těchto států mohou pomezí České Republiky, které je interní mezi schengenského prostoru, přestupovat v libovolném úseku, nehledě na jejich státní příslušnost a bez jakéhokoliv mezního dozoru. Mezní dozor je prováděn jen v interních schengenských mezích, tj. na světových letištích ČR při letech z/do státu mimo Schengen. Pokud občan EU, Islandu, Lichtenštejnska, Norska nebo Švýcarska nemůže při kontrole prokázat svoji totožnost cestovním průkazem nebo dokladem potvrzujícím svoji identitu a nemá-li možnost si jej opatřit, policie mu dovolí, doložit svoji identitu při provedení mezního dozoru jiným průkazem. Tato možnost se však již nevztahuje na osobu mladší 15 let, která je zaznamenána v cestovním průkazu tohoto člověka, s nímž jede. Zápisy dětí byly prováděny do cestovních průkazů rodičů jen do 26. června 2012, počínaje tímto dnem jsou děti povinny jezdit s osobním průkazem totožnosti. Nezanedbatelným úkolem, který vychází z cizineckého zákona je tzv. „ohlašovací povinnost“. Pokud plánované setrvání těchto občanů na území ČR přesáhne 30 dnů, je jim uloženo ve lhůtě do 30 dnů oznámit na oddělení cizinecké policie podle místa bydliště svoji přítomnost zde. Tento úkol jim nepřisluší, pokud tak již učinili u svého ubytovatele. Ohlašovací povinnost nemusí dále splnit osoby mladší 15 let, příslušníci zastupitelského úřadu nebo vlády cizí země po schválení příslušnou institucí v ČR, jejich příbuzní zapsaní Ministerstvem zahraničních věcí nebo cizí státní příslušníci, kterým Ministerstvo vnitra poskytuje bydlení. Úkolem občanů EU, Islandu, Lichtenštejnska, Norska nebo Švýcarska je dále oznámit odlišnosti ve jméně, rodinném statusu, v záznamech v cestovním průkazu a průkazu prokazujícím oprávnění k setrvání na území ČR (potvrzení o přechodném setrvání či oprávnění k trvalému setrvání). Pokud bylo dané osobě vystaveno oprávnění k setrvání na území Odborem azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra, musí změny hlásit zde. Pokud jí zde oprávnění vystaveno nebylo, učiní tak na oddělení cizinecké policie. Budou-li občané Evropské unie, Islandu, Lichtenštejnska, Norska a Švýcarska zůstat na území ČR déle než 3 měsíce, mohou požádat o vydání již zmíněných oprávnění, avšak není to podmínkou. Na území ČR mohou setrvat i bez speciálního oprávnění, jen na základě cestovního průkazu nebo dokladu prokazujícím svoji identitu. Doklady vydané OAMP MV ČR (oprávnění k trvalému setrvání či potvrzení o přechodném setrvání) však nekompensují pro účely cestování doklady prokazující jejich identitu.⁸¹

---

⁸¹ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané EU a jejich rodinní příslušníci* [online]. 2015 [cit. 2015-07-20]. Dostupný z WWW: < <http://www.mvcr.cz/clanek/prijezd-do-cr.aspx>>.

Občané třetích zemí

Občané ze třetích zemí **jsou občané** ze zemí **vyjma** Evropské unie, Islandu, Lichtenštejnska, Norska a Švýcarska. Shodně jako tito občané mohou přecházet pomezí České republiky v libovolném úseku, nehledě na jejich státní příslušnost a bez jakéhokoliv mezního dozoru. Také jako občané EU musí projít mezním dozorem na interních schengenských mezích, tj. na světových letištích ČR při letech z/do zemí mimo Schengen. Cestovní průkazy cizinců ze třetích zemí však **musí být**, na rozdíl od občanů EU, označeny úředním potvrzením o kontrole, což je v zájmu samotných cizinců, neboť bezprostředně po příjezdu do ČR jsou povinni se ve lhůtě do 3 pracovních dnů od vstupu na území nahlásit na oddělení cizinecké policie podle místa svého setrvání. Pokud přijíždějí do ČR k vyzvednutí oprávnění k dlouhodobému či trvalému setrvání na území, mohou se nahlásit ve stejné lhůtě i na kontaktním místě MV ČR, kde se současně podrobí sejmutí biometrických údajů za účelem vydání příslušného oprávnění k pobytu (biometrický průkaz). Cizinci při přihlášení předkládají platný *cestovní průkaz* spolu s lístkem k ubytování (obdrží jej na pracovišti). Při provedení přihlášení má policie opodstatněné právo žádat ke kontrole občanů třetí země také prokázání *platného cestovního pojištění*. Také občané třetích zemí nemusí oznamovat na cizinecké polici místo svého setrvání, pokud tak již učinili u svého ubytovatele. Ohlašovací povinnost nemusí dále splnit osoby mladší 15 let, příslušníci zastupitelského úřadu nebo vlády cizí země po schválení příslušnou institucí v ČR, jejich příbuzní zapsaní Ministerstvem zahraničních věcí nebo cizí státní příslušníci, kterým Ministerstvo vnitra poskytuje bydlení. Úkolem cizince je dále hlásit odlišnosti ve jméně, osobním statusu, v záznamech v cestovním průkazu a oprávnění k setrvání na území ČR (oprávnění k dlouhodobému či k trvalému setrvání). Jedná-li se o bezvízové či krátkodobé setrvání, hlásí cizinec změny na odboru cizinecké policie, pokud se však jedná o dlouhodobé vízum, dlouhodobé či trvalé setrvání, hlásí změny na kontaktním místě MV ČR. Na žádost policie má cizinec povinnost prokázat svoji identitu platným *cestovním průkazem*, nebo oprávněním k setrvání (biometrická legitimace), což je dostatečný doklad k prokázání identity osoby. Pro účely cestování však tato biometrická legitimace nemůže kompenzovat samotný cestovní průkaz. Je proto nezbytné, aby cizinec měl oba průkazy, jak platný cestovní průkaz, tak platné oprávnění k setrvání na území. Jedinou možností, kdy může cizinec cestovat bez biometrické

legitimace je tehdy, pokud daná osoba nepodléhá vízové povinnosti a bude takto čerpat své bezvízové dny.⁸²

3.5.3 Pobytová oprávnění občanů Evropské unie, Islandu, Lichtenštejska, Norska a Švýcarska

3.5.3.1 Přejíždění

1. Potvrzení o přechodném pobytu

Vyřízení přechodného pobytu není výhradou k setrvání občanů EU v České republice, je proto jen na jejich zvážení, zda si o vystavení tohoto dokladu učiní podání. Potvrzení o přechodném setrvání obdrží občan EU v případě, že má zájem zůstat na území ČR déle než 3 měsíce a nedal v sázku žádný způsobem bezpečnost republiky, či relevantními prostředky nepoškodil její veřejný řád. Podání o Potvrzení o přechodném pobytu je nutné učinit na předepsaném formuláři. K podání je třeba doložit: *cestovní průkaz* (průkaz totožnosti u občana EU), *doklad, z kterého bude zřejmý záměr pobytu* (zaměstnání, samostatná výdělečná činnost, rodina, studium), *1 fotografii, osvědčení o zdravotním pojištění* (není potřeba, pokud je záměrem setrvání zaměstnání či OSVČ) a *potvrzení prokazující přihlášení k pobytu na území ČR*. Bude-li příbuzný občana EU, který je také občanem EU setrvat na území déle než 3 měsíce, musí předložit obdobné náležitosti k podání, včetně dokladu prokazujícího zřejmý záměr setrvání, kterým cizinec dokládá svůj vztah k občanu EU (rodný doklad či oddací doklad). Všechny dokumenty k podání musí být vyjma cestovního průkazu, rodného dokladu, oddacího dokladu a fotografie zobrazující skutečnost, mladší 180 dnů. Odevzdány smějí být pouze původní vyhotovené listiny či úředně ověřené opisy listin. Tyto musí být s výjimkou cestovního průkazu vystaveny pouze v českém jazyce či úředně do češtiny přetlumočeny. Podání jsou možná na kterémkoliv kontaktním místě Ministerstva vnitra ČR. Vzhledem k nezbytné přítomnosti žadatele při převzetí dokladu, se jeví vhodným úředním místem nejbližší působit cizince. Vyřízení je bez zbytečných průtahů ve lhůtě do 30 dnů, následně je žadatel obvyklým způsobem kontaktován k vyzvednutí dokladu „Potvrzení o přechodném

---

⁸² MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané třetích zemí* [online]. 2015 [cit. 2015-07-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/prijezd-do-cr.aspx>>.

pobytu⁸³. Doklady jsou vystavovány s platností na dobu neurčitou a při jejich převzetí je cizincům zároveň odevzdáno rodné číslo.⁸³

2. Povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU

Rodinným příslušníkem občana EU je občan EU a současně občan Islandu, Norska, Lichtenštejnska a Švýcarska, který je zároveň:⁸⁴

- a) muž (choť),
- b) rodič, jde-li o občana EU mladšího 21 let, vůči kterému má vyživovací povinnost a s nímž dohromady bydlí,
- c) ne starší dítě 21 let nebo takové dítě muže (chotě) občana EU,
- d) nezaopatřený nejbližší téhož původu ve vzestupné nebo sestupné křivce či spřízněná osoba muže (chotě) občana EU.

Nezaopatřenou osobou je jednotlivce, který je občanem EU nebo jeho mužem (chotěm) jehož má cizinec povinnost živit a který:

- a) studuje, nejdéle do 26 let,
- b) nemá možnost studovat či pracovat z toho důvodu, že není zdravý a utrpěl poranění, anebo
- c) jeho nevládná zdravotní situace mu neumožňuje pracovat, ne právě krátký čas.

Rodinným příslušníkem občana Evropské unie může být cizinec, který způsobem hodným zvláštního zřetele prokáže: že

1. je téhož původu jako občan Evropské unie (v předchozím výčtu nejmenován), pokud
  - dohromady setrval s občanem EU v zemi, kde bydlel či kde byl oprávněn setrávat z důvodu udělení oprávnění k dlouhodobému či trvalému setrvání,

---

⁸³ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané EU a jejich rodinní příslušníci* [online]. 2015 [cit. 2015-07-21]. Dostupný z WWW: < <http://www.mvcr.cz/clanek/prechodny-pobyt.aspx>>.

⁸⁴ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané EU a jejich rodinní příslušníci* [online]. 2015 [cit. 2015-07-21]. Dostupný z WWW: < <http://www.mvcr.cz/clanek/kdo-je-obcan-eu-a-jeho-rodinny-prislusnik-209966.aspx>>.

- je osobou, vůči které má občan EU povinnost výživy nebo
  - jeho nevládná zdravotní situace mu neumožňuje se o svoji osobu postarat bez asistence občana EU, anebo
2. má s občanem EU trvalý poměr podobný příbuzenskému svazku a sdílí s ním jeden domov.

Obdobným způsobem se použijí tato uzákonění i na cizince, který je příbuzným občana ČR. Podání o Povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU předkládá na předepsaném tiskopise příbuzný občana EU, který sám je občanem jiného státu nežli Evropské unie. K podání je nutno doložit: *cestovní průkaz, doklad prokazující, že žadatel je rodinným příslušníkem občana EU*, popř. nezaopatřenou osobou, *2 fotografie, potvrzení o zdravotním pojištění* (není potřeba, pokud je záměrem pobytu zaměstnání, OSVČ, či jiná aktivita zajišťující příjem) a *potvrzení prokazující přihlášení k pobytu na území ČR*. Nařízení týkající se platnosti dokládáných listin a místa podání se uplatní shodným způsobem jako v případě podání o Potvrzení o přechodném setrvání. Vyřízení je ve lhůtě do 60 dnů ode dne podání, tento termín však může být za podmínek stanovených správním řádem prodloužen. Žadatel je o kladném vyhovění podání vyrozuměn obvyklým způsobem a kontaktován k vyzvednutí „Povolení o přechodném pobytu rodinného příslušníka EU“. Průkaz je vystaven na dobu, která souhlasí s předpokládaným setrváním rodinného příslušníka EU na území ČR, maximálně však na dobu 5 let. Spolu s převzetím průkazu je cizincům předáno rodné číslo.⁸⁵

3.5.3.2 Trvalý pobyt

1. Povolení k trvalému pobytu občana EU

Občan EU je oprávněn učinit podání o trvalé setrvání.⁸⁶

A) Uplynulo-li pět let souvislého setrvání na území

K jeho získání musí žadatel vyhovět těmto předpokladům:

⁸⁵ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané EU a jejich rodinní příslušníci* [online]. 2015 [cit. 2015-07-21]. Dostupný z WWW: < <http://www.mvcr.cz/clanek/prechodny-pobyt.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>>.

⁸⁶ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané EU a jejich rodinní příslušníci* [online]. 2015 [cit. 2015-07-21]. Dostupný z WWW: < <http://www.mvcr.cz/clanek/informace-pro-cizince-obcane-eu-a-jejich-rodinni-prislusnici-trvaly-pobyt.aspx>>.

- pět let souvislého přechodného setrvání v České republice,
- podmínky podání (dokumenty) byly splněny,
- nebyly zavdány příčiny pro neschválení, či přerušení rozhodování o žádosti.

K podání je nutno doložit: *cestovní průkaz / doklad identity* (podmínka předložit původně vystavený dokument), *doklad prokazující splnění předpokladu pěti let souvislého přechodného setrvání na území*, *2 fotografie a potvrzení prokazující přihlášení k pobytu na území*. Nařízení týkající se platnosti dokládáných listin a místa podání se uplatní shodným způsobem jako v předchozích případech podání občanů EU, Islandu, Norska, Lichtenštejnska a Švýcarska, Jedinou podstatnou podmínkou je osobní účast žadatele při podání žádosti o trvalé setrvání na území.

B) Uplynuly-li dva roky souvislého přechodného setrvání v ČR – jako rodinný příslušník jiného občana EU

Je-li občan EU současně příbuzným jiného občana EU a prokáže-li, že alespoň jeden rok žije společně s rodinným příslušníkem občana EU, je oprávněn učinit podání o trvalé setrvání již po 2 letech souvislého přechodného setrvání na území ČR. K jeho získání, musí žadatel vyhovět těmto předpokladům:⁸⁷

- musí být příbuzným občana EU,
- musí prokázat 2 roky souvislého přechodného setrvání v ČR a současně být minimálně 1 rok příbuzným občana EU, který na území setrvává z důvodu udělení oprávnění k trvalému setrvání, popř. je příbuzným občana jiné členské země EU, který získal oprávnění k trvalému setrvání na území ČR,
- podmínky podání (dokumenty) byly splněny,
- nebyly zavdány příčiny pro neschválení či přerušení rozhodování o žádosti.

K podání je nutno doložit: *cestovní průkaz / doklad identity* (podmínka předložit původně vystavený dokument), *doklad prokazující, že žadatel je příbuzným občana EU*,

⁸⁷ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané EU a jejich rodinní příslušníci* [online]. 2015 [cit. 2015-07-21]. Dostupný z WWW: < <http://www.mvcr.cz/clanek/informace-pro-cizince-obcane-eu-a-jejich-rodinni-prislusnici-trvaly-pobyt.aspx>>.

osvědčení prokazující splnění výhrady 2 let souvislého přechodného setrvání na území, 2 fotografie a potvrzení prokazující přihlášení k pobytu na území. Nařízení týkající se platnosti dokládáných listin a místa podání se uplatní shodným způsobem jako v předchozích případech podání. Podstatnou podmínkou je osobní účast žadatele při podání o trvalé setrvání na kterémkoliv kontaktním místě Ministerstva vnitra ČR.

Rozhodování o podání se řídí zákonem o pobytu cizinců, správním řádem a případně dalšími souvisejícími zákony. Vyřízení je ve lhůtě do 60 dnů, v tomto termínu je MV ČR povinno o podání rozhodnout. Pokud však z hlediska správního řádu došlo k přerušení správního řízení, správní lhůta neběží. V taxativně vymezených situacích může dojít ze strany správního orgánu i k prodloužení zákonné lhůty. V průběhu řízení má žadatel právo kdykoliv požádat o nahlédnutí do spisového materiálu a seznámit se s ním, může také využít práva seznámit se se spisovým materiálem před samotným vydáním rozhodnutí. V případě kladného vyřízení podání je žadatel kontaktován obvyklým způsobem k vyzvednutí „Povolení k trvalému pobytu“ /“Povolení k trvalému pobytu rodinného příslušníka občana EU.“ Pokud se žadatel ve stanovené lhůtě (30 dnů od doručení rozhodnutí) nedostaví k osobnímu převzetí dokladu, bude řízení o podání o trvalé setrvání zastaveno. Průkaz o povolení k trvalému setrvání je veřejným dokumentem, podle světových pravidel je vystaven v českém a dvou cizích jazycích. Je vystaven jako samostatný doklad s fotografií, obsahuje osobní údaje cizince spolu s uvedenou dobou platnosti průkazu. Doklad se vystavuje na dobu 10 let (u dětí do 15 let na dobu 5 let) a může být prodloužen a to i opakovaně. Datum nabytí právní moci rozhodnutí o trvalém setrvání oznámí bezodkladně MV ČR Ústřední pojišťovně všeobecné zdravotní pojišťovny ČR, neboť tímto dnem jsou cizinci zařazeni do registru pojištěnců všeobecného zdravotního pojištění. Od tohoto dne se řídí dle zákona o veřejném zdravotním pojištění včetně jejich práv a povinností z toho vyplývajících.⁸⁸

2. Povolení k trvalému pobytu rodinného příslušníka občana EU – občana třetí země

Občan třetí země, který je příbuzným občana EU s trvalým setrváním na území ČR, je oprávněn učinit podání o trvalé setrvání již po 2 letech soustavného setrvání na území

---

⁸⁸ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané EU a jejich rodinní příslušníci* [online]. 2015 [cit. 2015-07-21]. Dostupný z WWW: < <http://www.mvcr.cz/clanek/informace-pro-cizince-obcane-eu-a-jejich-rodinni-prislusnici-trvaly-pobyt.aspx>>.

ČR, pokud je alespoň 1 rok příbuzným občana EU. K jeho získání, musí žadatel vyhovět těmto předpokladům:⁸⁹

- být příbuzným občana EU,
- 2 roky bez přerušení setrávat na území ČR a alespoň 1 rok být příbuzným občana EU, který je na území z důvodu oprávnění k trvalému setrvání, popř. je příbuzným občana jiného členského státu EU, který obdržel povolení k trvalému setrvání na území,
- podmínky podání (dokumenty) byly splněny
- a nebyly zavdány příčiny pro neschválení, či přerušení rozhodování o žádosti.

K podání je nutno doložit: *cestovní průkaz* (podmínka předložit původně vystavený dokument), *doklad prokazující, že žadatel je příbuzným občana Evropské unie, osvědčení prokazující splnění výhrady 2 let souvislého přechodného setrvání na území, 2 fotografie a potvrzení prokazující přihlášení k pobytu na území*. Všechna ostatní nařízení včetně vydání dokladu platí obdobně jako pro podání o trvalé setrvání občana EU.

3. Postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta Evropského společenství

Pokud příbuzný občana EU – občan třetí země činí podání o povolení k trvalému setrvání po 5 letech soustavného přechodného setrvání, je mu v případě pozitivního rozhodnutí ze strany MV ČR uděleno postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta, pokud o to otevřeně ve své žádosti požádal. Nebylo-li toto postavení uděleno zároveň s oprávněním k trvalému setrvání, je možné jeho následné udělení. Institut dlouhodobě pobývajícího rezidenta se uděluje pouze občanům třetí země, nikoliv občanům EU. Pro jeho udělení je třeba splnit tyto podmínky:⁹⁰

- 5 let souvislého setrvání na území,

---

⁸⁹ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané EU a jejich rodinní příslušníci* [online]. 2015 [cit. 2015-07-21]. Dostupný z WWW: < <http://www.mvcr.cz/clanek/informace-pro-cizince-obcane-eu-a-jejich-rodinni-prislusnici-trvaly-pobyt.aspx>>.

⁹⁰ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané EU a jejich rodinní příslušníci* [online]. 2015 [cit. 2015-07-21]. Dostupný z WWW: < <http://www.mvcr.cz/clanek/informace-pro-cizince-obcane-eu-a-jejich-rodinni-prislusnici-trvaly-pobyt.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>>.

- žadatel nedal v sázku žádný způsobem bezpečnost republiky či relevantními prostředky nepoškodil veřejný řád či jiný členský stát EU
- a doložil dostatečnou výši finančních prostředků k trvalému setrvání na území.

Podání o dodatečné přiznání postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta v ES se činí na kontaktním místě MV ČR podle místa ubytování. Podání je nutné učinit na určeném tiskopise a spolu s žádostí je nezbytné doložit: *cestovní průkaz a potvrzení o finanční situaci žadatele na území ČR*. Všechny dokumenty k podání vyjma cestovního průkazu musí být mladší 180 dnů. Rozhodování o žádosti je upraveno zákonem o pobytu cizinců, správním řádem a dalšími souvisejícími zákony. Vyřízení je bezodkladně do 30 dnů ode dne podání. V případě kladného rozhodnutí ve věci podání, je cizinec kontaktován obvyklým způsobem a je mu vedle průkazu o povolení k trvalému setrvání navíc vystaven i biometrický průkaz s přiznání právního postavení rezidenta. V této souvislosti jsou mu nejdříve sejmuty biometrické údaje a následně je mu vydán samotný průkaz. Právní postavení rezidenta nelze udělit cizinci, který je občanem EU. V případě zrušení oprávnění k trvalému setrvání dojde současně i k zániku platnosti právního postavení dlouhodobého rezidenta ES.⁹¹

3.5.4 Pobytová oprávnění občanů třetích zemí

3.5.4.1 Vízum k pobytu do 90 dnů (krátkodobé)

Víza k setrvání do 90 dnů, jinak řečeno víza na krátký časový úsek, schengenská, nedlouhá či jednomyslná jsou poskytována pro jeden či více vjezdů do schengenského prostoru a opravňují jejich držitele v čase na nich zakreslených ke vstupu, kdy délka soustavného setrvání, ale i součet časů celkového setrvání na území schengenského prostoru nesmí přesáhnout 90 dnů během každých 180 dnů. Poskytování těchto pobytových oprávnění je plně v gesci Ministerstva zahraničních věcí ČR. Podání o víza k setrvání do 90 dnů lze učinit na zastupitelských úřadech členských zemí schengenského prostoru a to i přesto, že v některých třetích zemích ČR své zastupitelské úřady nemá. Podle oboustranných smluv o zastupování v určených třetích zemích mohou tyto úřady

⁹¹ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané EU a jejich rodinní příslušníci* [online]. 2015 [cit. 2015-07-21]. Dostupný z WWW: < <http://www.mvcr.cz/clanek/informace-pro-cizince-obcane-eu-a-jejich-rodinni-prislusnici-trvaly-pobyty.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d> >.

žádost cizince nabrat a vydat kladné či zamítavé rozhodnutí. Prodloužení víza k setrvání do 90 dnů lze učinit na odborech cizinecké policie krajských ředitelství PČR, oddělení pobytových agend dle místa ubytování žadatele. V době platnosti víza je možné učinit na zastupitelském úřadu ČR podání o dlouhodobé vízum, dlouhodobé nebo trvalé setrvání. Stále však platí podmínka, že legálnost setrvání žadatele na území ČR končí dnem, kterým skončí platnost krátkodobého víza. Ani učiněné podání žadatele tuto výhradu jakkoliv nemění.⁹²

3.5.4.2 Vízum k pobytu nad 90 dnů (dlouhodobé)

Podání o vízum k setrvání nad 90 dnů je možné učinit na zastupitelském úřadu ČR v zahraničí. Kompetentním k podání je zastupitelský úřad státu, jehož jste občanem, který vám vydal váš cestovní průkaz, popř. státu, kde setrváváte na základě oprávnění k dlouhodobému či trvalému setrvání. Tato podmínka není opodstatněná, pokud se jedná o občana státu, který má možnost svoje podání učinit na jakémkoliv zastupitelském úřadu (dle vyhlášky č. 429/2010 Sb.). Zákon stanoví, kdy je podání o vízum k setrvání nad 90 dnů možné učinit z území ČR. Podání je nutné učinit na určeném tiskopisu a spolu s žádostí je nezbytné doložit: *cestovní průkaz* (podmínka předložit původně vystavený dokument), *2 fotografie*, (pokud nebude cizinec fotografován), *potvrzení prokazující přihlášení cizince k pobytu na území ČR, doklad, z kterého bude zřejmý záměr pobytu* (pozvání, kulturní, zaměstnání, OSVČ, rodina, studium) a *potvrzení o finanční situaci žadatele na území ČR*. Na vyzvání je cizinec povinen předložit *osvědčení podobné výpisu z evidence Rejstříku trestů ze země původu, ale i ze zemí, v nichž žil po dobu delší než 6 měsíců v posledních 3 letech, popř. deklaraci o tom, že uvedené potvrzení daný stát nevystavuje* (dokládá se u osoby starší 15 let) a *sdělení lékaře o případných chorobách cizince* (nemoci uvedené ve vyhlášce č. 274/2004 Sb.) V případě kladného udělení víza nad 90 dnů je ještě před jeho samotným převzetím cizinec zavázán doložit potvrzení prokazující platnost *cestovního zdravotního pojištění* v délce odpovídající určeným předpokladům s dokladem prokazujícím jeho řádné uhrazení (nedokládá se, je-li žadatel účastníkem veřejného zdravotního pojištění, popř. jsou-li výdaje placeny v souladu s mezinárodním ujednáním, anebo žadatel doloží, že je placení prováděno jiným způsobem). K podání víza k setrvání na území nad 90 dnů je příslušný zastupitelský úřad,

---

⁹² MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané třetích zemí* [online]. 2015 [cit. 2015-07-26]. Dostupný z WWW:< <http://www.mvcr.cz/clanek/vizum-k-pobytu-do-90-dnu-kratkodobe.aspx>>.

nikoliv však k jejímu rozhodování. Zastupitelský úřad provádí veškeré spojení se žadatelem, je oprávněn jej předvolat k doplnění podání či převzetí víza a je stejně, tak jako i MV ČR, kompetentní k sejmutí biometrických údajů. Samotné rozhodování o udělení dlouhodobého víza je však zcela v gesci MV ČR. Rozhodování o žádosti se řídí zákonem o pobytu cizinců, určitými oddíly správního řádu a případně dalšími souvisejícími zákony. Podání je nutné učinit vždy osobně, pouze z výjimečných důvodů může zastupitelský úřad od této podmínky ustoupit. Termín vyřízení je ve lhůtě do 3 měsíců ode dne podání, v komplikovaných situacích do 4 měsíců. Zákon o pobytu cizinců definuje, z jakých příčin je podání o udělení víza k setrvání na území nad 3 měsíce neoprávněné a další postup ve správním řízení ve vztahu k žadateli. Vízum nad 90 dnů umožňuje cizincům opakovaně jet z/do České republiky.⁹³

3.5.4.3 Dlouhodobý pobyt

Podání o povolení k dlouhodobému setrvání lze učinit z území, na kontaktním místě MV ČR podle místa setrvání, anebo na zastupitelském úřadu ČR. K podání z území je oprávněn cizinec, který je na území legálně na základě víza k setrvání nad 90 dnů, bude zde déle nežli půl roku a chce zde setrvat ze stále stejné příčiny (existují výjimky např. u modré karty, vědecký a rodinný záměr). Podání bez splnění předchozí výhrady platnosti víza k setrvání nad 90 dnů je možné učinit na zastupitelském úřadu ČR pouze z jasně definovaných příčin určených v zákoně o pobytu cizinců. Časový úsek podání je umožněn nejdříve 90 a nejméně 14 dnů před skončením platnosti víza k setrvání nad 90 dnů. Bylo - li podání učiněno v zákonné lhůtě, je stávající vízum platné do doby nabytí právní moci rozhodnutí o podání o dlouhodobé setrvání, což je možné žadateli osvědčit nalepením tzv. „překlenovacího štítku“ do cestovního průkazu. Podání je nutné učinit osobně, jen v přesně stanovených situacích může zastupitelský úřad od této výhrady ustoupit. Bylo - li podání učiněno jiným způsobem, například poštou, emailem, elektronicky, zmocněným zástupcem apod., je nutné, aby se cizinec do 5 dnů dostavil do určeného místa podání a své poslání / podání potvrdil. V opačném případě bude vyrozuměn o nezahájení správního řízení podání o dlouhodobé setrvání a všechny jím předložené dokumenty mu budou vráceny. Pokud je podání učiněno na zastupitelském úřadu ČR, pracuje tento jako

---

⁹³ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané třetích zemí* [online]. 2015 [cit. 2015-07-26]. Dostupný z WWW:< <http://www.mvcr.cz/clanek/vizum-k-pobytu-nad-90-dnu-dlouhodobě.aspx>>.

zprostředkovatel mezi cizincem a úřadem oprávněným ve věci rozhodnout, tedy MV ČR. Zastupitelský úřad provádí veškerá spojení se žadatelem, je oprávněn jej předvolat ve věci podání o dlouhodobé setrvání, seznamuje jej s důvody neudělení oprávnění, popř. jej obešle k převzetí víza. Všechny listinné doklady předkládané v průběhu správního řízení musí být vždy původní, nebo úředně ověřené opisy, musí být v jazyce českém či do něho úředně přetlumočeny. Cizí veřejné listiny musí obsahovat vyšší legalizaci tzv. apostilu, superlegalizaci. Rozhodování o podání se řídí zákonem o pobytu cizinců, správním řádem a případně dalšími souvisejícími zákony. Pokud nebyly v průběhu správního řízení o podání k dlouhodobému setrvání doloženy všechny požadované dokumenty, je řízení přerušeno. MV ČR či zastupitelský úřad ČR může vyzvat k jejich doložení. Ze strany žadatele je možné kdykoliv v průběhu správního řízení dokládat dokumenty, které jak se domnívá, by mohly mít vliv na vydání rozhodnutí ve věci samé. Pokud bude ve věci podání kladně rozhodnuto, bude žadatel obvyklým způsobem kontaktován k sejmutí biometrických údajů a následnému vystavení biometrického průkazu. Zákon o pobytu cizinců taxativně vymezuje příčiny neudělení oprávnění k dlouhodobému setrvání a správní řád upravuje další postup v řízení.⁹⁴

Jedním z co do rozsahu nejobsáhlejších a vlastně i nejnovějších pobytových oprávnění pro občany třetích zemí s možností podání od 24. 6. 2014 je zaměstnanecká karta.

3.5.4.4 Zaměstnanecká karta

Zaměstnanecká karta (ZK) je novým typem dlouhodobého setrvání na území ČR v délce větší než 90 dnů z důvodu zaměstnání. Její vlastník je kompetentní k setrvání na území ČR a současně k vykonávání pracovní pozice, na kterou mu byla karta vystavena, popř. na kterou mu bylo vydáno svolení z OAMP MV ČR. Zaměstnanecká karta je vydávána místo víza k setrvání nad 3 měsíce za účelem zaměstnání, oprávnění k dlouhodobému setrvání za účelem zaměstnání a tzv. zelené karty (již nejsou vystavovány), ovšem modré karty jsou vydávány i nadále. Délka platnosti zaměstnanecké karty je časově omezena datem skončení pracovně-právního vztahu (pracovní smlouvou), maximálně však na dva roky s příležitostmi k opakovanému prodloužení. Zaměstnanecká

---

⁹⁴MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané třetích zemí* [online]. 2015 [cit. 2015-07-26]. Dostupný z WWW:< <http://www.mvcr.cz/clanek/obcane-tretich-zemi-dlouhodoby-pobyt.aspx>>.

karta je plastový nosič s biometrickými údaji. Termín vyřízení podání je ve lhůtě do 2 měsíců. Jedná-li se však o komplikovanou situaci ztíženou žádostí Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra o poskytnutí stanoviska Krajské pobočky úřadu práce ČR, nebo pobočky hlavního města Prahy, je lhůta až 3 měsíce. Zaměstnaneckou kartu mohou využít cizinci ze všech zemí vyjma občanů členských států EU/EHP a Švýcarska a jejich příbuzní ze skupiny občanů ostatních států, kteří mají pobytovou kartu rodinného příslušníka občana EU/EHP a Švýcarska, anebo o ní učinili podání. Zaměstnaneckou kartu mohou využít jakékoliv kategorie zaměstnání, nehledě na požadovanou odbornou kvalifikaci. Podání o zaměstnaneckou kartu je možné učinit na neobsazenou pracovní pozici, která však již musí být v *centrální evidenci uvolněných pracovních pozic obsaditelných držitelů zaměstnanecké karty* úřadu práce. Se svolením zaměstnavatele jsou tyto uvolněné pracovní pozice uveřejňovány na internetovém Integrovaném portálu Ministerstva práce a sociálních věcí, kde jsou snadno dohledatelné. Zaměstnanecká karta se tedy vztahuje k přesně určenému pracovnímu místu (může jich být i několik), ke kterému byla vystavena a také k pracovnímu místu, k němuž bylo uděleno svolení Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra k přechodu od jednoho zaměstnavatele k druhému či jiné pracovní specializaci. Existují dva druhy zaměstnaneckých karet. *Duální a neduální*. *Duální ZK* umožňuje cizinci současně pobývat i pracovat na území ČR, aniž by musel činit podání na dvou odděleních (oddělení pobytových agend a úřad práce). Naproti tomu *neduální ZK* je pouze oprávněním cizince k pobytu na území ČR. Cizinec, který nemá podle zákona č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti svobodný přístup na trh práce, je stále povinen činit podání o povolení k zaměstnání na místně příslušném úřadu práce.⁹⁵

Podání o zaměstnaneckou kartu je možné učinit na zastupitelském úřadu ČR a na OAMP MV ČR, kdy zákon taxativně vymezuje okruhy žadatelů s přesným určením místa podání. Podání z území ČR je umožněno cizincům, kteří zde legálně setrvávají na základě víza nad 90 dnů či na základě oprávnění k dlouhodobému setrvání s odlišným úmyslem. Podání je možné učinit až do skončení daného oprávnění k setrvání a je nutné jej učinit na určeném tiskopise, v němž musí být přesně definována (číslo z evidence volných míst ÚP určených pro cizince) uvolněná pracovní pozice zahrnutá do *centrální evidence*

---

⁹⁵ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané třetích zemí* [online]. 2015 [cit. 2015-07-26]. Dostupný z WWW:< <http://www.mvcr.cz/clanek/zamestnanecka-karta.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>>.

volných pracovních míst obsaditelných držiteli zaměstnanecké karty. Spolu s žádostí je nezbytné doložit aktuální *cestovní průkaz*, 2 *fotografie*, *potvrzení prokazující přihlášení cizince k pobytu na území*, *ujednání o zaměstnání*, *potvrzení dokládající žádanou úroveň studia*, (v případě podezření, zda toto potvrzení dostatečně prokazuje uvedenou skutečnost, potvrzení o tom, že váš doklad ze zahraničí osvědčila odborná instituce v ČR), *potvrzení dokazující specifickou vědeckou způsobilost* (například profesní řidičský průkaz) a *potvrzení, že žadatel o zaměstnaneckou kartu je schopný vykonávat řídicí profesi* (podmínka doložit souhlas instituce v ČR provádějící akceptaci potvrzení). V případě výzvy ze strany správního orgánu je žadatel povinen předložit *osvědčení podobné výpisu z evidence Rejstříku trestů a sdělení lékaře* o případných chorobách cizince. Všechny listinné doklady předkládané v průběhu správního řízení musí být vždy původní, nebo úředně ověřené opisy, musí být v jazyce českém či do něho úředně přetlumočeny. Příslušné doklady musí být mladší 180 dnů vyjma cestovního průkazu a fotografie žadatele, jež je věrným obrazem skutečné podoby žadatele. V případě vydání dlouhodobého víza za účelem převzetí zaměstnanecké karty (D/VR) musí žadatel ještě před jeho vyznačením do cestovního průkazu odevzdat na zastupitelském úřadu ČR (nikoliv na OAMP MV ČR) potvrzení o úhradě pojistného počínaje dnem příjezdu do ČR až do doby zahájení pracovního poměru, kdy je již součástí veřejného zdravotního pojištění (na požádání i doklad o úhradě pojistného). Bylo-li podání o zaměstnaneckou kartu učiněno z území ČR, či dostal-li se cizinec na území ČR jiným způsobem, nežli na základě víza (D/VR) a bude-li zahájením pracovního poměru účasten ve veřejném zdravotním pojištění, není odevzdání potvrzení o úhradě pojistného na zastupitelském úřadu podmínkou.⁹⁶

Ve specifických situacích může podání o zaměstnaneckou kartu učinit cizinec, který hodlá setrvat v ČR se záměrem pracovat zde, je oprávněný ke *svobodnému přístupu k pracovnímu trhu*, anebo je jeho úkolem obstarat si *souhlas se zaměstnáním* vystavený Úřadem práce v ČR. Neomezená možnost vstupu na pracovní trh a souhlas se zaměstnáním z úřadu práce mu umožňují pracovat. Zaměstnanecká karta je tedy „jen“ souhlasem s dlouhodobým pobytem na území, pracuje tedy v tzv. *neduálním* chodu. Neomezenou

---

⁹⁶ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané třetích zemí* [online]. 2015 [cit. 2015-07-26]. Dostupný z WWW:< <http://www.mvcr.cz/clanek/zamestnanecka-karta.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>>.

možnost vstupu na pracovní trh v ČR obdrží v souladu s § 98 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti žadatel, který:⁹⁷

- dosáhl v ČR střední nebo vyšší vědecké kvalifikace, popř. vyšší vědecké kvalifikace na střední odborné škole uměleckého směru či univerzitního vzdělání,
- jehož úmyslem je pracovat v oblasti vzdělávání, v oblasti vysokého školství, v oblasti náboženství, či církevní společnosti zapsané v ČR,
- je v ČR delegován tím, kdo mu poskytuje práci a trvale sídlí v jiné členské zemi EU/EHP či ve Švýcarsku.

Zaměstnanecká karta, jak jsme již zmínili, může být žadateli vystavena na dobu platnosti pracovní smlouvy (viz doložené dokumenty), maximálně však na 2 roky s možností opakovaného prodloužení. Cizinec je oprávněn po příjezdu do ČR nastoupit do pracovního poměru, pokud setrvává v ČR legálně na základě dlouhodobého víza k pobytu nad 90 dnů. Dojde-li však z jeho strany ke změně pracovního místa, nebo vyhledá-li další zaměstnání, kde je také oprávněný k neomezenému vstupu na pracovní trh, je jeho povinností tento fakt neprodleně do 3 pracovních dnů oznámit Ministerstvu vnitra. Mezi dokumenty patřící k podání o zaměstnaneckou kartu s *neduálním typem* a *svobodným přístupem k pracovnímu trhu* jsou: *cestovní průkaz, 2 fotografie, potvrzení prokazující přihlášení k pobytu na území, ujednání o zaměstnání (mzda vyšší než minimální mzda a rozsah pracovní doby více než 15 hodin týdně) a potvrzení prokazující, že se jedná o žadatele, který má svobodný přístup na pracovní trh* (dle § 98 zákona č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti.) V případě výzvy ze strany správního orgánu je žadatel povinen dále předložit *osvědčení podobné výpisu z evidence Rejstříku trestů a sdělení lékaře* o případných chorobách cizince. Podmínkou při podání, ani dodatečně vyžadováno již není osvědčení prokazující stupeň dosaženého vzdělání žadatele. Současně nemusí jít o pracovní pozici patřící do *centrální evidence uvolněných pracovních pozic obsaditelných*

---

⁹⁷ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané třetích zemí* [online]. 2015 [cit. 2015-07-26]. Dostupný z WWW:< <http://www.mvcr.cz/clanek/zamestnanecka-karta.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>>.

držiteli zaměstnanecké karty. Shodně platí ustanovení týkající se povinnosti cizince předložit zdravotní pojištění, viz předchozí odstavec.⁹⁸

Žadatel hodlající setrvat na území ČR z pracovních důvodů, je povinen vznést požadavek u kompetentní krajské pobočky Úřadu práce ČR o vystavení souhlasu se zaměstnáním v případě, že⁹⁹

- byl delegován svým zaměstnavatelem, jehož sídlo je mimo teritorium EU/EHP nebo Švýcarska k zaměstnání na území ČR (plní úkoly, které pramení z dohody se zaměstnavatelem a fyzickou či právnickou osobou v ČR),
- je společníkem, příslušníkem, statutárním orgánem skupiny osob, spolku a vykonává úkoly z těchto funkcí vyplývajících,
- je pracovníkem, který provozuje svoji činnost určitý časový úsek v roce, v délce kratší než 6 měsíců,
- vykonává činnost jako stážista v pracovněprávním poměru vůči zaměstnavateli v České republice,
- nebo nařizuje-li tak současná mezinárodní smlouva.

Pokud platí jedna z výše uvedených možností, je cizinec povinen vyžádat si *souhlas s pracovním povolením na určitém pozici*, která však není zahrnuta v centrální evidenci volných pracovních míst obsaditelných držiteli zaměstnanecké karty. Zaměstnanecká karta bude poté cizinci vystavena na dobu totožnou se souhlasem s pracovním povolením. Prodloužení pracovního povolení poté závisí na prodloužení zaměstnanecké karty. Cizinec je oprávněn po příjezdu do ČR nastoupit do pracovního poměru, pokud pobývá v ČR legálně na základě dlouhodobého víza k setrvání nad 90 dnů se záměrem vyzvednutí zaměstnanecké karty. Dojde-li z jeho strany ke změně pracovního místa, nebo vyhledá-li další zaměstnání, kde je cizincem s řádným pracovním povolením na uvedené pozici, je jeho povinností tento fakt neprodleně do 3 pracovních dnů oznámit

---

⁹⁸ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané třetích zemí* [online]. 2015 [cit. 2015-07-26]. Dostupný z WWW:< <http://www.mvcr.cz/clanek/zamestnanecka-karta.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>>.

⁹⁹ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané třetích zemí* [online]. 2015 [cit. 2015-07-26]. Dostupný z WWW:< <http://www.mvcr.cz/clanek/zamestnanecka-karta.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>>.

Ministerstvu vnitra. Mezi dokumenty patřící k podání o zaměstnaneckou kartu s neduální typem a se souhlasem s pracovním povolením jsou: *cestovní průkaz, 2 fotografie, potvrzení prokazující přihlášení k pobytu na území, ujednání o zaměstnání* (mzda rovna nebo vyšší než minimální mzda a rozsah pracovní doby více než 15 hodin týdně) a *souhlas s pracovním povolením na určitou pozici* (nebylo-li dosud vydáno, bude dostačující v předkládaném formuláři označit tuto skutečnost a uvést číslo jednací, datum a u které Krajské pobočky Úřadu práce ČR byl souhlas s pracovním povolením vyžádán). V případě výzvy ze strany správního orgánu je žadatel povinen předložit *osvědčení podobné výpisu z evidence Rejstříku trestů a sdělení lékaře* o případných chorobách cizince. Podmínkou při podání, ani dodatečně vyžadováno již není osvědčení prokazující stupeň dosaženého vzdělání žadatele. Současně nemusí jít o pracovní pozici patřící do centrální evidence uvolněných pracovních pozic obsaditelných držiteli zaměstnanecké karty. Cizinci posláni k zaměstnání do ČR se souhlasem zahraničního zaměstnavatele, se prokáží tzv. *vysílacím dopisem*, z kterého bude vyplývat, že pracovní doba bude minimálně 15 hodin týdně a mzda za odvedenou práci bude vyšší než současná minimální mzda, bez uvedeného objemu práce. Cizinec s postavením společníka, příslušníka statutárního orgánu skupiny osob, odlišného orgánu obchodního společenství, anebo v postavení příslušníka družstva či příslušníka statutárního orgánu družstva, pro které vykonává povinnosti plynoucí ze zaměření jejího jednání, nemusí předkládat pracovní kontrakt, pakt o smlouvě budoucí, ani smlouvu o pracovním aktu. V případě vydání dlouhodobého víza za účelem převzetí zaměstnanecké karty (D/VR) musí žadatel před jeho vyznačením do cestovního průkazu odevzdat na zastupitelském úřadu ČR (nikoliv na OAMP MV ČR) potvrzení o úhradě pojistného počínaje dnem příjezdu do ČR až do doby zahájení pracovního poměru, kdy je již součástí veřejného zdravotního pojištění (na požádání i doklad o úhradě pojistného). Bylo-li podání o zaměstnaneckou kartu učiněno z území ČR, či dostal - li se cizinec na území ČR jiným způsobem nežli na základě víza (D/VR) a bude - li zahájením pracovního poměru účasten ve veřejném zdravotním pojištění, není odevzdání potvrzení o úhradě pojistného na zastupitelském úřadu podmínkou. V případě cizinců tzv. vyslaných do České republiky, je jejich povinností předložit platné zdravotní pojištění na celou dobu jejich pobytu, neboť nejsou frekventanty veřejného zdravotního pojištění.¹⁰⁰

---

¹⁰⁰ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané třetích zemí* [online]. 2015 [cit. 2015-07-26]. Dostupný z WWW:< <http://www.mvcr.cz/clanek/zamestnanecka-karta.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>>.

Pobytové oprávnění pro občany třetích zemí – zaměstnanecká karta je co do rozsahu jedním z nejjobsáhlejších, které definuje zákon o pobytu cizinců a nelze ji jednoznačně specifikovat. Ve stručnosti jsem se pokusila popsat základní možnosti týkající se jejího podání. Případné doplnění a vyhledání dalších informací je možné získat na internetových stránkách Ministerstva vnitra: <http://www.mvcr.cz/cizinci>, na Integrovaném portálu Ministerstva práce a sociálních věcí: http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam, popř. na informační lince Ministerstva vnitra: e-mail: pobyty@mvcr.cz, telefon: (+420) 974 832 421, (+420) 974 832 418.

3.5.4.5 Zelená karta

Od 24. 6. 2014 již není možné učinit podání o zelenou kartu. Tento typ pobytového oprávnění pro občany třetích zemí byl nahrazen tzv. zaměstnaneckou kartou (viz předchozí kapitola).¹⁰¹

3.5.4.6 Modrá karta

Modrou kartu (MK) lze definovat jako pobytové oprávnění k dlouhodobému setrvání na území ČR se záměrem zaměstnání, k jehož obdržení musí cizinec doložit náležitě ukončené vysokoškolské vzdělání, nebo vyšší odborné vzdělání v délce maximálně 3 roky. Předpokladem je tedy *vysoká odborná způsobilost cizince*. Modrá karta je současně pracovním souhlasem a oprávněním k setrvání na území. K podání o modrou kartu je kompetentní cizinec s vysokou kvalifikací hodlající setrvat v ČR déle než 90 dnů a je též předpokladem pro dané pracovní místo. Toto místo je vyhrazeno pro osoby mimo Evropskou unii a žadatel zároveň **není**.¹⁰²

- osobou požadující dlouhodobé oprávnění za účelem vědeckého studia,
- příbuzným občana EU setrvávajícím na území ČR,

---

¹⁰¹ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané třetích zemí* [online]. 2015 [cit. 2015-07-26]. Dostupný z WWW:< <http://www.mvcr.cz/clanek/zelene-karty.aspx>>.

¹⁰² MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané třetích zemí* [online]. 2015 [cit. 2015-07-26]. Dostupný z WWW:< <http://www.mvcr.cz/clanek/modra-karta.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>>.

- rezidentem jiné země EU a v ČR setrvává z pracovního důvodu či jako OSVČ na základě oprávnění k dlouhodobému setrvání dle § 42c zákona č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců,
- osobou, která setrvává na území ČR ve shodě s mezinárodním ujednáním pro ulehčení příchodu a prozatímního setrvání určitých skupin lidí souvisejících s podnikáním, ekonomickými aktivitami a očekáváním budoucího zisku, které musí ČR respektovat,
- osobou setrvávající v ČR na základě pracovního souhlasu pro určitý časový úsek roku,
- osobou, která je v pracovním poměru u zaměstnavatele z odlišné členské země EU, a která nebyla současně delegována v programu nadnárodních služeb v teritoriu,
- osobou požadující mezinárodní pomoc z pozice azylanta nebo osobou využívající doplňkový dozor,
- osobou požadující přiznání statusu prozatímního dozoru v teritoriu, anebo osobu, která setrvává v ČR již podle přiznaného statusu prozatímního dozoru.

Podání o modrou kartu lze učinit na zastupitelském úřadu ČR mimo území České republiky, anebo přímo na OAMP MV ČR, setrvává-li cizinec legálně na území z důvodu přiznání dlouhodobého víza nad 90 dnů, či vlastní-li modrou kartu vydanou jinou členskou zemí EU, anebo bylo-li podání učiněno do 30 dnů od vstupu na území (podmínka osobního podání). Podání je možno učinit na určeném tiskopisu s doložením všech nezbytných dokladů. Všechny listinné doklady předkládané v průběhu správního řízení musí být vždy původní, nebo úředně ověřené opisy, musí být v jazyce českém, či do něho úředně přetlumočeny. Cizí veřejné listiny musí obsahovat vyšší legalizaci tzv. apostilu, superlegalizaci. K podání je nutno připojit *cestovní průkaz* (původně vystavený), *2 fotografie*, *potvrzení prokazující přihlášení cizince k pobytu na území*, *pracovní dohodu na určenou pracovní pozici, kde předpokladem je vysoká odborná způsobilost v délce alespoň 1 rok (týdenní pracovní perioda, mzda ve výši minimálně 1,5 násobku průměrné hrubé roční mzdy stanovené MPSV)*, *potvrzení dokládající vysokou odbornou způsobilost* (podmínka doložit souhlas instituce v ČR provádějící akceptaci potvrzení), *potvrzení*,

že žadatel o modrou kartu je schopný vykonávat řídicí profesi (MV ČR udělí MK po předchozí akceptaci příslušné instituce) a potvrzení dokládající celkový měsíční příjem rodiny/žadatele (setrval-li před samotným podáním v ČR jako vlastník modré karty vystavené v odlišné členské zemi EU). V případě výzvy ze strany správního orgánu je žadatel povinen předložit *osvědčení podobné výpisu z evidence Rejstříku trestů a sdělení lékaře* o případných chorobách cizince. Obdobně jako v případě vystavení dlouhodobého víza za účelem převzetí zaměstnanecké karty, tak také při převzetí modré karty musí žadatel odevzdat doklad o cestovním zdravotním pojištění a to na celou dobu počínaje příjezdem do ČR až do doby, kdy bude účasten ve veřejném zdravotním pojištění. Paralelně je v případě výzvy ze strany správního orgánu povinen předložit také osvědčení prokazující zaplacení *cestovního zdravotního pojištění*. Pokud je podání o modrou kartu činěno z území ČR, je žadatel povinen tato potvrzení odevzdat již při podání. Veškerá potvrzení odevzdaná ze strany cizince musí být mladší 180 dnů, vyjma cestovního průkazu a fotografie dokládající jeho skutečnou podobu. Rozhodování ve věci podání o modrou kartu se řídí zákonem o pobytu cizinců, správním řádem, event. v kontextu jinými zákony. Termín vyřízení je do 3 měsíců ode dne podání. V případě přerušení žádosti lhůta pro stanovení rozhodnutí neplatí, v odůvodněných případech stanovených v zákoně může dojít i k jejímu prodloužení. Ustanovení týkající se dokládání dokumentů do žádosti, délky správních lhůt, možnosti nahlédnutí atd. jsou upraveny správním řádem. V průběhu rozhodování ve věci samé je žadatel oprávněn obeznámit se kdykoliv se spisem, k čemuž může být i vyzván ze strany správního orgánu před konečným vydáním rozhodnutí, což je jeho neodmyslitelné právo.¹⁰³

3.5.4.7 Trvalý pobyt

Posledním podáním, o kterém se zmíním a nejpodstatnější co do rozsahu oprávnění, je pro občany třetích zemí bezesporu trvalé setrvání na území ČR. Status trvalého setrvání znamená pro občany třetích zemí možnost být v rozsahu jejich práv na úrovni téměř totožné s občany ČR. Zákon o pobytu cizinců stanoví několik možností, kdy je podání o trvalé setrvání cizincům umožněno: podání o *nepřetržité setrvání po pěti letech souvislého pobytového oprávnění na území ČR, právní status dlouhodobě setrvávajícího rezidenta* (vystaven paralelně se schválením trvalého statusu na území

¹⁰³ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané třetích zemí* [online]. 2015 [cit. 2015-07-26]. Dostupný z WWW:< <http://www.mvcr.cz/clanek/modra-karta.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>>.

při splnění určených předpokladů), *víceleté setrvání etnických Čechů trvale žijících mimo území ČR, neustálé setrvání nositelů modré karty EU, stálé setrvání pro děti narozené v ČR a oprávnění k trvalému setrvání z důvodu společné existence* (dítě osoby s přiznaným nepřetržitým setrváním na území). Protože je ze strany cizinců nejvíce využívaná možnost podání o *nepřetržité setrvání po pěti letech souvislého pobytového oprávnění na území ČR*, budu se tomuto typu oprávnění v následující části práce věnovat podrobněji.¹⁰⁴

Podání zde shodně jako u předchozích typů pobytových oprávnění musí být učiněno na přesně daných tiskopisech, v případě nepřetržitého setrvání je podmínkou podání i osobní účast žadatele (u osoby do 15 let činí podání zákonný zástupce). Ostatní ustanovení týkající se dokumentů k podání včetně jejich platnosti a legalizace platí obdobně jako u předcházejících typů pobytových oprávnění. Rozhodování o podání se řídí zákonem o pobytu cizinců, správním řádem, event. v kontextu i jinými zákony. Termín vyřízení je do 2 měsíců v případě podání na území ČR a do 6 měsíců v případě podání mimo území ČR, tj. ze zastupitelského úřadu v zahraničí. Povolení je vystaveno cizinci, který setrvává na území ČR nepřetržitě po dobu pěti let. Jednou polovinou se do požadované doby započítává doba setrvání na území ČR z důvodu studia, dále doba, kdy bylo rozhodováno o poskytnutí mezinárodního dozoru, které vyústilo v poskytnutí azylu nebo doplňkového dozoru, a to včetně doby vedení žaloby či zrušení soudního rozhodnutí. Pokud bylo rozhodováno o poskytnutí mezinárodního dozoru delší nežli 1,5 roku, je v délce pobytu zohledněn celý tento časový úsek. Do celkové doby setrvání na území nelze zahrnout časový úsek delegování cizince zaměstnavatelem, fyzickou nebo právnickou osobou z ciziny, doba, kdy cizinec v ČR pobýval z důvodu tzv. sezónních prací, anebo pracoval jako pomocník/ce v domácnosti za byt, jídlo, a drobné finanční částky sloužící pro jeho uspokojení (*au pair*). Podání může učinit osoba, pokud splňuje dané předpoklady, i když v době podání setrvává mimo území ČR. Mezi dokumenty nezbytné k podání o *nepřetržité setrvání po pěti letech souvislého pobytového oprávnění na území ČR* patří: *cestovní průkaz, vyhovění předpokladu 5 let souvislého pobytového oprávnění na území ČR, 2 fotografie, potvrzení prokazující přihlášení k pobytu na území, potvrzení o dostatečném množství finančních prostředků k setrvání v ČR a potvrzení*

---

¹⁰⁴ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané třetích zemí* [online]. 2015 [cit. 2015-07-26]. Dostupný z WWW:< <http://www.mvcr.cz/clanek/obcane-tretich-zemi-trvaly-pobyt.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>>.

prokazující úspěšné přezkoušení z jazyka českého. V případě výzvy ze strany správního orgánu je žadatel povinen předložit *osvědčení podobné výpisu z evidence Rejstříku trestů.* Veškerá potvrzení odevzdaná ze strany cizince musí být mladší 180 dnů, vyjma cestovního průkazu, matričního dokladu (prokazující místo a datum narození cizince), potvrzení prokazující úspěšné přezkoušení z českého jazyka a fotografie dokládající jeho skutečnou podobu. Podání o nepřetržité setrvání po pěti letech souvislého pobytového oprávnění na území ČR je možno učinit na OAMP MV ČR nejbližší místa bydliště žadatele, vždy však musí být splněna podmínka osobní účasti při podání.¹⁰⁵

Vzhledem k počtu a rozsahu variant podání o trvalý pobyt jsem se v této práci soustředila pouze na pobytové oprávnění, které je občany třetí země využíváno nejčastěji, a to *nepřetržitě setrvání po pěti letech souvislého pobytového oprávnění na území ČR.* Bližší informace o ostatních typech pobytových oprávnění týkajících se trvalého pobytu je možno nalézt na internetových stránkách Ministerstva vnitra: <http://www.mvcr.cz/clanek/obcane-tretich-zemi-trvaly-pobyt>.

Jednou z nejpočetnějších skupin (druhá nejpočetnější skupina po občanech Ukrajiny) cizinců žijících na území ČR, ale především jedna z nepřehlédnutelných skupin vzhledem ke své rasové odlišnosti, jsou občané Vietnamu. Občané Vietnamu byli jedněmi z prvních, kdo se začali usazovat a pracovat v České republice ještě před „listopadovou revolucí“ v roce 1989, a protože jak jsme již zmínili, jsou to osoby, se kterými se setkáváme na každém kroku, zmíním se o nich trochu blíže.

---

¹⁰⁵ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané třetích zemí* [online]. 2015 [cit. 2015-07-26]. Dostupný z WWW:< <http://www.mvcr.cz/clanek/obcane-tretich-zemi-trvaly-pobyt.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>>.

3.6 Vietnamci

3.6.1 Základní informace o Vietnamské socialistické republice

Vietnamská socialistická republika je rozlohou 4krát větší než Česká republika a je 5. nejlidnatější zemí jihovýchodní Asie. Podle oficiálního odhadu zde žije 88 780 000¹⁰⁶ obyvatel, což je 1,25 % světové populace. Největším městem je Hanoj (Ho Či Minovo město), dříve nesoucí název Saigon, které má více než šest a půl milionů obyvatel. Úředním jazykem je vietnamština. Žije zde více než 50 národnostních menšin, které kromě vietnamštiny hovoří také vlastním jazykem. Mladší generace ovládá anglický i francouzský jazyk, ovšem znalost světových jazyků u starších Vietnamců vyjma nejnavštěvovanějších lokalit, není samozřejmostí. Symbolem Vietnamské republiky je vlajka. Pětícípá žlutá hvězda na červeném poli symbolizuje jednotu vietnamského lidu a budování socialismu. Těchto pět cípů představuje vietnamské dělníky, rolníky, intelektuály, mládež a vojáky. Barva listu zde znamená revoluci a krev prolitou za svobodu země. Vietnamská socialistická republika je státem jediné komunistické strany. Jedná se o republiku se systémem jediné strany a jednokomorovým parlamentem. Hlavou státu je předseda Státní rady, která je orgánem jednokomorového Národního shromáždění, což je nejvyšší zákonodárná autorita. Hlavou státu a zároveň členem předsednictva politbyra Komunistické strany Vietnamu je od roku 2011 Nguyen Tan Trong Tân Sang.¹⁰⁷

3.6.2 Historie migrace do ČR

První Vietnamci přicházeli do České republiky již od konce druhé světové války na základě vzájemných dohod uzavřených mezi tehdejším Československem a Vietnamskou demokratickou republikou. Během války ve Vietnamu trávící v letech 1964 – 1975 byly do Československa posílány děti a váleční sirotci k získání základního vzdělání. Později to byli studenti, praktikanti a pracovníci zejména technických oborů. Mnoho českých specialistů pak pracovalo na stavbách a dalších projektech ve Vietnamu. Po listopadu 1989 došlo k vypovězení mezivládních dohod a převážná část Vietnamců byla nucena Českou republiku trvale opustit. V této době k nám ovšem začíná přicházet nová vlna Vietnamců, nově i se svými rodinami se záměrem zde podnikat, zlepšit tak své

¹⁰⁶ STATISTICKÝ ÚŘAD VIETNAMU. *Statistické informace počtu obyvatel 2012*. [online] 2015 [cit. 2015-06-27]. Dostupný z WWW: http://www.gso.gov.vn/default_en.aspx?tabid=508&ItemID=13500.

¹⁰⁷ MULTI KULTI: *Menšiny v ČR*, s. 105

ekonomicko-sociální postavení a získat tak kvalitní vzdělání pro sebe a především pro své děti. Vzdělání má podstatný význam pro vietnamské rodiče. Vyjma studentů a podnikatelů žije v České republice i značná část Vietnamců, kteří zde získali azyl.¹⁰⁸

Příčiny migrace vietnamské populace je možné spatřit ve velice nízké životní úrovni obyvatel. Jsou zde nemalé rozdíly mezi městem a venkovem, kde žije značná část obyvatel, která se živí zemědělstvím. Velké množství kvalifikovaných lidí nenachází pracovní uplatnění, ani adekvátní finanční ohodnocení, a proto ve snaze zabezpečit svoji rodinu hledají uplatnění v zahraničí, často i v České republice. Vztah mezi Českou republikou a Vietnamem se vytvořil už v daleké minulosti. Existovala zde spolupráce v rámci komunistického bloku, která započala v 70. letech a 80. letech 20. století hromadným příjezdem vietnamských dělníků a praktikantů do Československa z důvodu hladomoru, který Vietnam postihl. Studentům z Vietnamu, zde byla v té době poskytována stipendia. Vietnamští obyvatelé pracují v České republice především ve sféře obchodu, kde vztahy mezi obchodníky jsou určeny asijskými zvyklostmi a pravidly. Značná část vietnamských obyvatel přijíždí do České republiky s předsevzetím, že se po několika letech vrátí zpět do své země. K čemuž však nedojde a jednotlivci i celé rodiny zde zůstávají, snaží se získat prostředky k podpoře svých příbuzných ve své vlasti či k jejich přicestování do České republiky. Další příčinou příjezdu do České republiky je také změna kulturního prostředí spojená se získáním lepšího materiálního zabezpečení své rodiny. Cílem je dobrá životní úroveň spolu s finančním zajištěním svých dětí a svých rodičů, kteří většinou ve Vietnamu zůstávají.¹⁰⁹

3.6.3 Znaky Vietnamské kultury a její odlišnosti

Vietnamský národ je patřičně pyšný na svoji statečnost, kterou projevil v řadu let trvajících válečných konfliktech. Za zmínku jistě stojí tzv. americká válka ve Vietnamu, která přecházela ve sjednocení Jižního a Severního Vietnamu v roce 1975 a znamenala vznik dnešní Vietnamské socialistické republiky. Z historie přetrvávají mezi Vietnamci pevné rodinné vazby, které neztrácejí na své síle ani na značné vzdálenosti. Rodina je pro Vietnamce silnou životní hodnotou Starším osobám se musí prokazovat úcta a mají naopak povinnost starat se o mladší i „níže postavené“. Velký důraz na rodinu klade také

---

¹⁰⁸ MULTIKULTURNÍ CENTRUM., *My a ti druzí: příručka pro multikulturní výchovu a vzdělávání na základní škole*, s. 91.

¹⁰⁹ MULTI KULTI: *Menšiny v ČR*, s. 107, s. 115

oficiální náboženství – konfucianismus. Role hlavy rodiny je zde již tradičně mužskou rolí, avšak ženy se ve vietnamské společnosti těší dobrému postavení a dnes je můžeme najít ve vedoucích funkcích vietnamských podniků i jiných vysokých funkcích. Rozdíly najdeme v chování Vietnamců především na veřejnosti. Dát najevo druhému, že se zmýlil, je neslušné a je to považováno za hanbu před ostatními. Pro dotyčnou osobu to znamená, že „ztratila tvář“. Veřejné upozornění na chyby druhých je považováno za neslušné a mělo by se tak proto činit nepřímě. Zásadní význam pro Vietnamce má vzdělání. Umožnit studium alespoň jednomu dítěti v rodině, i kdyby na to měly být vydány veškeré naspořené finance, je samozřejmostí.¹¹⁰

Odlišností od evropské kultury jsou také neverbální projevy Vietnamců. Například úsměv používají nejen k vyjádření radosti, ale i jako projev omluvy v případě nepochopení významu projevu mluvčího, či ke zmírnění dojmů trapnosti v nepříjemné situaci. Další rozdílem od chování Evropanů, je chování mileneckých párů. Vietnamci se na veřejnosti nelíbají. Jsou zastánci názoru, že nebudou na odiv ostatních vystavovat to, co je pro ně tím nejcennějším. Tyto, ani jiné projevy důvěrnosti nejsou pro ně ve společnosti běžné. Pro vietnamské obyvatele je ovšem typická jejich pohostinnost. Pokrm je zde společenskou záležitostí. Člověk jí málokdy sám, projevem tak netypickým pro Evropana je hlasité říhání a mlaskání, což není projevem neslušného chování, ale naopak jím vyjadřují pocit spokojenosti a pochvalu pro hostitele. Rozdílně také vnímají tloušťku. Protože lidé ve Vietnamu nemají dost pestré stravy a jsou vystavováni každodenní obtížné fyzické práci v těžkých klimatických podmínkách, je velice málo Vietnamců tlustých. Pokud tedy vidí někoho korpulentního, mají za to, že se má dobře a je schopen se o sebe postarat. Obezitu vnímají pozitivně. Příprava jídla je časově náročná záležitost, na kterou se dlouho připravují a v závěru si dokáží jídlo na rozdíl od nás uspěchaných Evropanů patřičně vychutnat. Nejdůležitější surovinou pro celou jihovýchodní Asii a tudíž i pro Vietnam je rýže. Dlouhozrnná i kulatozrnná rýže se vaří v různých úpravách každý den i několikrát denně. Z rýžové mouky se vyrábějí těstoviny, sladké moučníky, nudle, rýžový papír, různé rolky a závitky. Z rýže se vyrábí víno, pálenka, škrob, ocet a dokonce i olej. Kromě rýže zkonzumují Vietnamští obyvatele i ohromné kvantum nudlí ke snídani, k obědu, ale i k večeři. Vyjma rýže si Vietnamci zpestřují jídelníček obrovským množstvím čerstvé zeleniny a koření, především máty,

---

¹¹⁰ MULTI KULTI: *Menšiny v ČR*, s. 108

bazalky, pepře, zázvoru a chilli. Na dochucení se ve velké míře používá rybí omáčka, na jihu i kokosové mléko. Ve velkých městech se konzumuje maso, a to drůbeží, hovězí, vepřové i rybí, je zde však také velký výběr vegetariánských jídel. Běžným jevem pro Asiaty na rozdíl od Evropanů jsou pokrmy z larev bource morušového, tepelně upravený hmyz, či plazi. Jsou to však spíše speciality připravované pro zvláštní příležitosti. Sem můžeme zařadit i konzumaci psiho masa. Na jeho úpravu je chována zvláštní rasa především v severní části Vietnamu, nejedná se však o běžnou konzumaci jak je tomu u ryb, vepřového či kuřecího masa, je to spíše specialita jídelníčku. Příznačné je také používání netypického ovoce, často kandovaného a nakládaného do prapodivných nálevů. Místo klasických dortíků si Vietnamci pochutnávají na ovoci - mangu, papáje, žakie, liči, rambutanu či pomelu. Při samotném vaření dávají Vietnamci přednost před smažením a dlouhým vařením, krátkému dušení pokrmů. Najíst se chutně je možné jak na ulici, tak ve vietnamské restauraci, i když hygiena zde nebude dokonalá.¹¹¹

Nejviditelnějším znakem vietnamské komunity se může na první pohled zdát její nápadná uzavřenost, která může mít několik důvodů. Především kulturní šok, se kterým se Vietnamci setkávají hned po příchodu do Evropy, jazyková bariéra a zejména sklon k tradičním hodnotám a silným vazbám v rodinách, mezi sousedy i mezi krajany. Ve Vietnamu se neslaví narozeniny, ale dny úmrtí předků a rodinných příslušníků, kterým jsou obětovány na oltář nejrůznější pokrmy, které po skončení obřadu účastníci zkonsumují. Každá rodina má jeden oltář předků, na němž jsou uctíváni předci až do čtvrté generace. Pro současnou mladou generaci Vietnamců je již oslava narozenin samozřejmostí, naopak oslavy jmenin jsou pro ně neznámé. Největším svátkem je pro všechny vietnamské děti 15. den 8. měsíce podle lunárního kalendáře, spadající obvykle do září. Nazývá se Svátek středu podzimu (Tet trung thu). Druhým nejvýznamnějším svátkem je oslava lunárního Nového roku (Tet Nguyen Dan) probíhající v období od konce ledna do poloviny února. Součástí oslav je vyzdobení domu, kanceláří i obchodu květinami kvetoucí broskvoně (na jihu Vietnamu lidé upřednostňují meruňku) a kumkvatový stromeček obalený plody podobajícími se malým mandarinkám. Ke zvykům každého člověka patří, aby do Nového roku vstoupil řádně očištěn od sporů a dluhů, ale také tělesně, a proto lidé kromě řádného úklidu domu a vyhazování nepotřebných věcí navštěvují ve velkém počtu holiče. V průběhu oslav se scházejí příbuzní a známí,

---

¹¹¹ MULTI KULTI: *Menšiny v ČR*, s. 108, s. 116

kteří si dávají dárky, jsou uctívány duše předků jídlem, obětovávají se jim různé předměty a modlí se k nim. Odlišný je tvar vietnamského jména, které se skládá ze dvou, tří a někdy i čtyř slabik. První slabika je příjmení, poslední je obdobou našeho křestního jména, kterým se Vietnamci navzájem oslovují (nikdy příjmením). Mnohdy je mezi příjmením a jménem slabika, která sama o sobě nemusí mít zvláštní význam. Křestní jména mužů znamenají vlastnosti (Trung – věrný) a křestní jména žen vyjadřují něžnost a krásu (Lan - orchidej). Pokud se žena vdá, ponechává si své rodové příjmení.¹¹²

Příčinu uzavřenosti Vietnamců, lze spatřit již v přístupu k prvním obyvatelům Vietnamu, kteří byli od svého příjezdu do České republiky izolováni od místních obyvatel. Z letiště byli odvezeni do určených ubytoven, kde měli stanovený vlastní program. Oddělení od života Čechů, jazyková bariéra, ale i kulturní šok přispěli k řadě pověr a předsudků ze strany majoritní společnosti, z nichž mnoho přetrvává dodnes. Přestože se nepotvrdily obavy z možných exotických nemocí, jichž by mohli být Vietnamci zdrojem, stále je ve vzduchu cítit určité znepokojení a neklid, které komunikace s nimi doprovází. Značnou měrou k tomuto ne příliš vstřícnému postoji možná přispěl i fakt, že Vietnamští pracovníci mají až na výjimky k vyřizování na úřadech svého zástupce, který za ně vyjednáva veškeré věci. Podstatný vliv na samotné jednání Vietnamců měla také politická situace ve Vietnamu, kdy jejich pobyt zde v České republice byl od počátku ostře sledován zástupci Vietnamské ambasády. Tyto a další bariéry, které provázely vzájemnou komunikaci, se zrcadlí v chování Vietnamců dosud. Ze strany majoritní společnosti je však také vidět vstřícnost a snahu o asimilaci těchto obyvatel, neboť původní nejistota jejich pobytu v České republice dána četností návštěv na imigračních úřadech, kdy si rok co rok museli obnovovat povolení k pobytu, již pominula. Samotný proces vyřizování povolení k pobytu se pro cizince značně zkrátil, povolení jsou vydávána na delší časový úsek a značná část Vietnamských spoluobčanů využila možnosti získat po pěti letech pobytu na území vyšší status setrvání - trvalý pobyt.¹¹³

Aktuálně žilo k 31. 3. 2015¹¹⁴ v České republice 56 559 obyvatel Vietnamu.

---

¹¹² MULTI KULTI: *Menšiny v ČR*, s. 109

¹¹³ MULTI KULTI: *Menšiny v ČR*, s. 117

¹¹⁴ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Cizinci: počet cizinců* [online]. 2015 [cit. 2015-06-16]. Dostupný z [www: < https://www.czso.cz/documents/11292/27320905/c01R02_201503.pdf/2453ff72-d123-4489-b188-63a11fd78bb7?version=1.0 >](https://www.czso.cz/documents/11292/27320905/c01R02_201503.pdf/2453ff72-d123-4489-b188-63a11fd78bb7?version=1.0).

4 Praktická část

Pro praktickou část práce byly použity poznatky a data získaná z databáze Českého statistického úřadu, Ministerstva vnitra, Ředitelství cizinecké policie, nevládních institucí zabývajících se národnostními menšinami, vlastního dotazníkového šetření mezi vietnamskou komunitou na okrese Příbram, ale také při jednání a komunikaci s cizinci - žadateli na Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra na kontaktním místě v Příbrami.

4.1 Definování setrvání cizince v České republice

Setrvání cizích státních příslušníků je v České republice upraveno zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců a také částí zákona č. 325/1999 Sb., o azylu ve znění pozdějších úprav. Na základě rady OSN týkající se analýzy a zpracování dat změny pobytu v cizině z roku 1998 je na setrvání, převyšující 90 dnů, ale ne vyšší nežli 365 dnů, nahlíženo jako na krátkodobé setrvání a není proto příčinou změny místa běžného setrvání. Z tohoto důvodu je tento typ pobytu uveden ve statistikách Českého statistického úřadu s různými obměnami. Příchod, setrvání a odjezd z území ČR je v gesci Ministerstva vnitra ČR, Ministerstva zahraničních věcí ČR a Policie ČR. Cizí státní příslušník může v České republice setrvat přechodně či trvale. Argumenty související s poskytnutím či neposkytnutím dlouhodobého víza či jiného oprávnění k setrvání (přechodné i trvalé) jsou určeny zákonem. Udělení krátkodobého víza (víza k setrvání do 3 měsíců) je dáno nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex) a o jeho udělení rozhoduje Ministerstvo zahraničních věcí. Prodloužení je poté již v gesci Ředitelství služby cizinecké policie (odbor cizinecké policie), včetně udělení krátkodobého víza na pomezí České republiky.¹¹⁵

4.1.1 Vývoj počtu cizinců

Následující tabulka č. 1 ukazuje vývoj počtu cizinců v rozlišení podle jednotlivých druhů pobytových oprávnění (trvalý a dlouhodobý pobyt) od počátku sledovaného období, tj. od roku 1993 až do roku 2014. Uvedená data týkající se počtu cizinců s uděleným dlouhodobým pobytem na území České republiky ukazují nerovnoměrný vývoj

---

¹¹⁵ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Cizinci v České republice*, s. 17

v posledních dvaceti letech, tzn. křivka grafu nemá na rozdíl od vývoje počtu cizinců s trvalým pobytovým oprávněním na území ČR (graf č. 1), trend. Vývoj počtu cizinců s dlouhodobým pobytovým oprávněním na území ČR měl od počátku sledovaného období růstový charakter daný především tím, že imigrační politika měla v té době samovolný charakter, imigrace nebyla jakkoliv omezována a usměrňována, a bylo na ní nahlíženo jako na něco dočasného (možnost podání o povolení k pobytu z území ČR, neomezovány krátkodobé pobyty zahraničních pracovníků, avšak nemožnost získání trvalého pobytu pro osoby bez jakýchkoliv rodinných vazeb). Soustavný nárůst v počtu cizinců s přiznaným dlouhodobým pobytem byl přerušen v roce 2000 především z důvodu zpřísnění imigrační politiky z nutnosti přizpůsobit se požadavkům Evropské unie. Platná novela zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců omezovala na území ČR pohyb cizinců z tzv. třetích zemí, nově byla zavedená vízová povinnost a získání trvalého pobytu bylo umožněno cizincům až po splnění desetileté čekací lhůty po předchozím pobytu v ČR (i bez rodinných vazeb). Vstupem České republiky do Evropské unie byl zaznamenán opětovný nárůst v počtu pobytových oprávnění dlouhodobého pobytu v souvislosti se zavedenými změnami zákona. Zásadní změny se týkaly rozšíření kategorií pobytu, rozdělení cizinců na občany EU a občany jiných, tzv. třetích zemí, byla provedena klasifikace druhů pobytů na trvalé pobyty a víza nad 90 dnů, pobyty dlouhodobé (navazující na víza nad 90 dnů) a přechodné pobyty pro občany EU a jejich rodinné příslušníky. Přelomovým byl co do počtu cizinců s dlouhodobým pobytovým oprávněním rok 2007, kdy se Česká republika stala součástí Schengenského prostoru (234 803 cizinci). Následující rok, 2008, dosáhl počet cizinců se statutem dlouhodobého pobytu na území ČR svého vrcholu (265 374 cizinci). Od tohoto roku je možné sledovat sice pozvolný, ale soustavný pokles v počtu cizinců na území ČR, především jako důsledek zavedení dalších změn v oblasti imigrační politiky. Byl zrušen nárok na získání trvalého pobytu okamžitě po uzavření sňatku, k získání trvalého pobytu manželů bylo nutné splnit zákonnou podmínku dlouhodobého pobytu, tj. 2 roky pobytu na území ČR za účelem sloučení rodiny, udělování občanství přešlo výhradně do kompetence národních států a podmínka získání trvalého pobytu byla stanovena zpravidla po 5 letech pobytu na území ČR. Veškeré legislativní změny zákona o pobytu cizinců, které se v monitorovaném období uskutečnily, měly vždy za následek výkyvy v počtu cizinců s přiznaným dlouhodobým pobytem v nejbližším časovém období.

Naopak časté změny zákona o pobytu cizinců se jen v malé míře dotkly vývoje počtu cizinců v České republice v oblasti trvalých pobytů. Zásadní změny, které byly realizovány v roce 2008 a které se týkaly zpřísnění podmínek po 2, ev. 5 letech pobytu cizinců na území České, se ve změně počtu cizinců s trvalým pobytem na území ČR, jak je patrné z tabulky č. 1, neprojevíly.

Tabulka č. 1: Počet cizinců v ČR podle typu pobytu v letech 1993-2014¹¹⁶

čas	druh pobytu	
	trvalý pobyt	dlouhodobý pobyt
1	31 000	46 000
2	33 000	71 000
3	39 000	120 000
4	46 000	153 000
5	57 000	154 000
6	64 000	156 000
7	67 000	162 000
8	67 000	134 000
9	70 000	141 000
10	75 000	156 000
11	81 000	160 000
12	99 467	154 827
13	110 598	167 714
14	139 185	182 271
15	157 512	234 803
16	172 191	265 374
17	180 359	252 144
18	188 952	235 339
19	196 408	237 745
20	212 455	223 491
21	236 557	202 632
22	251 342	200 581
23 * ¹¹⁷	273 719	223 997

Zdroj: ČSÚ

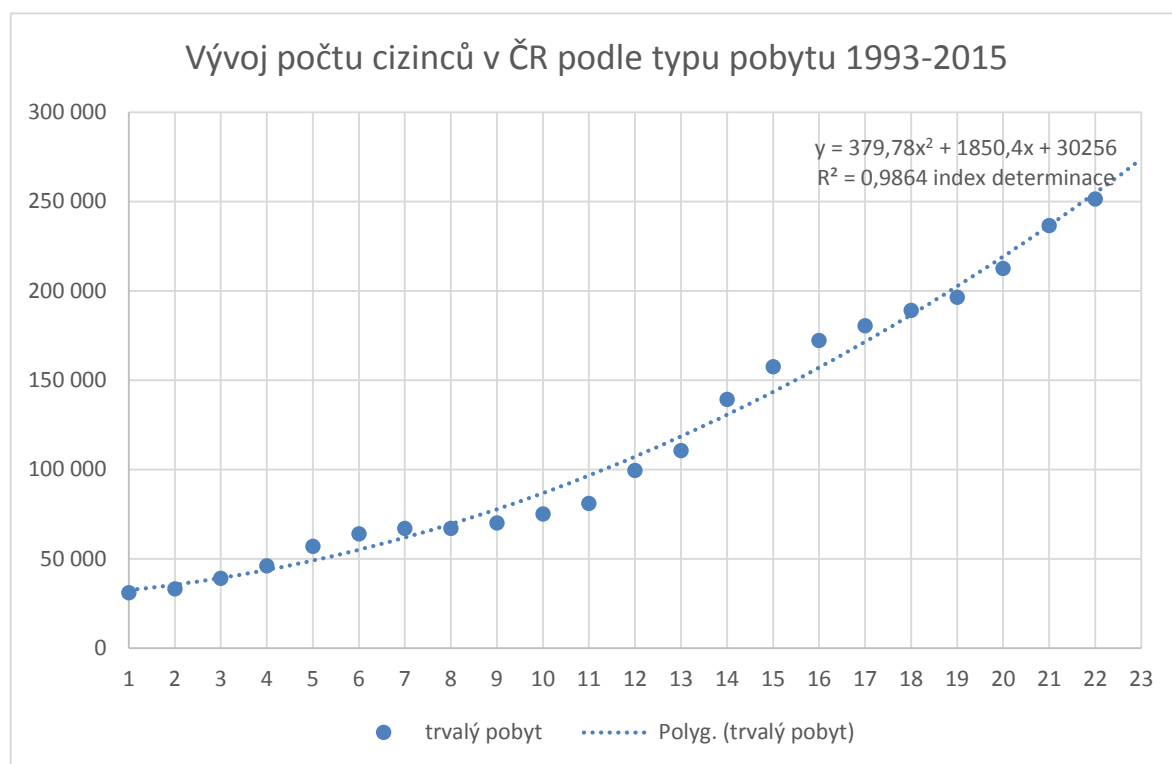
Z grafu č. 1 je na první pohled patrný rostoucí trend týkající se vývoje počtu cizinců v oblasti trvalých pobytů na území ČR, který vykazuje ve sledovaném období

¹¹⁶ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Cizinci: počet cizinců* [online]. 2015 [cit. 2015-08-29]. Dostupný z www: < <https://www.czso.cz/csu/cizinci/cizinci-pocet-cizincu>>.

¹¹⁷ předpoklad vývoje dlouhodobých a trvalých pobytu v roce 2015.

index determinace 0,9864. Přímka daná parametry skutečně ukazuje trend daný daty vývoje počtu cizinců v oblasti trvalých pobytů v období let 1993 až 2014. Z uvedeného grafu je možné vyčíst rok od roku neustále se zvyšující zájem ze strany cizinců o získání trvalejšího statusu v České republice a s ním spojených výhod.

Graf č. 1: Vývoj počtu cizinců v ČR podle typu pobytu v letech 1993 - 2014¹¹⁸

Zdroj: ČSÚ

Vyhodnocením údajů z tabulky č. 1 a grafu č. 1 se můžeme pokusit o předpoklad budoucího vývoje počtu cizinců v České republice, podle jednotlivých typů pobytových oprávnění, vycházejícího z období let 2010 až 2014. Na konci roku 2010 byli v České republice 188 952 cizinci s trvalým pobytem, na konci roku 2014 to byli již 251 342 cizinci s uděleným trvalým pobytem. Průměrný roční přírůstek v oblasti trvalých pobytů ve sledovaném období činil 15 598 cizinců. Tyto tendence nasvědčují, že vývoj v oblasti trvalých pobytů se bude v budoucnu ubírat směrem k růstu počtu cizinců. Jak je vidět, v letech 2010 až 2014, se zvýšil počet cizinců s povoleným trvalým pobytem na území

¹¹⁸ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Cizinci: počet cizinců* [online]. 2015 [cit. 2015-08-29]. Dostupný z www: < <https://www.czso.cz/csu/cizinci/cizinci-pocet-cizincu> >.

České republiky o 62 390 cizinců, tj. že průměrný koeficient růstu ve sledovaném období činil 7,39 %. Je možné předpokládat, že na konci roku 2015 bude v České republice 269 926 cizinců s trvalým pobytem, na konci roku 2016 to budou 289 883 cizinci, na konci roku 2017 to bude 311 317 cizinců a na konci roku 2018 to bude již 334 335 cizinců s uděleným trvalým pobytem. Vzhledem k neustávajícímu zájmu cizinců o získání vyššího pobytového statusu, se skutečné stavy počtu cizinců mohou od předpokladu značně lišit, nemělo by se však jednat o řádově vyšší hodnoty. Odlišný vývoj v počtu cizinců na území ČR je však možné vidět v oblasti dlouhodobých pobytů.

Na konci roku 2010 bylo v České republice 235 339 cizinců s povoleným dlouhodobým pobytem, na konci roku 2014 to však byl „pouhý“ 200 581 cizinec s povoleným dlouhodobým pobytem. Průměrný roční úbytek za sledované období činil 8 690 cizinců, kdy největší úbytek v počtu cizinců s dlouhodobým statutem byl zaznamenán mezi roky 2012 (223 491) a 2013 (202 632), tj. o 20 859 cizinců. Jak je tedy patrné, průměrný koeficient růstu ve sledovaném období let 2010 až 2014 činil -3,92 %. Při takovémto vývoji bychom mohli očekávat, že na konci roku 2015 by v České republice mohl poklesnout počet cizinců s povoleným dlouhodobým pobytem na 192 725 cizinců, na konci roku 2016 by to mohlo být 185 177 cizinců, na konci roku 2017, 177 925 cizinců a na konci roku 2018, 170 956 cizinců s povoleným dlouhodobým pobytem. Ovšem samotný vývoj v průběhu roku 2015 jasně naznačuje, že trend, který byl v několika posledních letech a který se týkal klesajícího počtu cizinců s dlouhodobým pobytem na území České republiky, se zastavil a samotný vývoj nabral opačného směru. Již v polovině roku 2015 činil počet cizinců s dlouhodobým pobytem na území České republiky 202 673 cizinci, což je nárůst jen za první polovinu roku 2015 oproti roku 2014, 2 092 cizinci s dlouhodobým pobytovým oprávněním. Očekáváme, že tento trend bude pokračovat i nadále vzhledem k rostoucímu zájmu především občanů z Ukrajiny, kteří ve snaze uniknout vyhroceným vojenským konfliktům následují rodinné příslušníky, kteří již v České republice žijí a pracují. Zvyšující se počty žadatelů o pobytové oprávnění na zastupitelských úřadech, ale i situace ve světě v souvislosti s nekončícím přílivem nových imigrantů přicházejících především ze zemí Blízkého, Středního východu a Afriky do Evropy, může znamenat takový nárůst přistěhovalců, jaký si nedokážeme dosud představit. Příští měsíce a roky nás přesvědčí, zda naše předpoklady byly blízké realitě, či nikoliv.

K podobnému závěru týkajícího se vývoje počtu cizinců v České republice lze dojít i při analýze dat z tabulky č. 2. Jak ve Středočeském kraji, tak také ve sledovaných městech je vidět značný nárůst v počtu cizinců v letech 1996 až 2008. Od roku 2009 je patrný pozvolný pokles počtu cizinců ve sledovaných oblastech, který se v závěru sledovaného období již zastavil.

Tabulka č. 2: Počet cizinců v ČR - Středočeský kraj (NUTS3), Příbram a Beroun v letech 1996, 2008 - 2013¹¹⁹

Oblast / rok	1996	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Středočeský kraj	22 413	60 123	58 490	57 757	57 552	56 810	57 850
Příbram	1 295	2 929	2 797	2 762	2 795	2 730	2 701
Beroun	851	3 469	3 003	2 946	3 082	3 148	3 266

Zdroj: ČSÚ;

Pramen: Ředitelství služby cizinecké policie ČR

V tabulce č. 3 je možné sledovat meziroční nárůst i úbytek počtu cizinců na území ČR v období let 2005 až 2014. Zjištěná data potvrzují předcházející závěry, ukazují rychlý nárůst počtu cizinců do roku 2008, jejich snižování v letech 2009 a 2010 a opětovný nárůst od roku 2011. Nejvyšší meziroční nárůst počtu cizinců v České republice byl zaznamenán v roce 2007 (22 %), naopak nejvyšší meziroční úbytek cizinců byl zaregistrován v roce 2010 (- 1,8 %).

Vyhodnocením údajů v tabulce č. 3 je možné dále zjistit, že na konci roku 2010 byl v České republice 425 301 cizinec s povoleným pobytem, na konci roku 2014 to byli již 451 923 cizinci. Průměrný roční přírůstek v letech 2010 až 2014 činil 6 656 cizinců. Tento vývoj jednoznačně ukazuje, že počet cizinců s povoleným pobytem na území České republiky se bude i nadále zvyšovat. Jak je tedy patrné, v letech 2010 až 2014 se zvýšil počet cizinců s povoleným pobytem na území České republiky o 26 622 cizince, tj. že průměrný koeficient růstu ve sledovaném období činil 1,53 %. Při takovémto vývoji můžeme očekávat, že se počty cizinců legálně setrvávajících na území České republiky budou i nadále zvyšovat. Dá se předpokládat, že na konci roku 2015 bude na území České republiky 458 835 cizinců, na konci roku 2016 to budou 465 852 cizinci, na konci roku

¹¹⁹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Cizinci v České republice*, s. 35

2017 to bude 472 977 cizinců a na konci roku 2018 to bude již 480 211 cizinců s povoleným pobytem na území ČR. Vezmeme-li však v úvahu současnou migrační vlnu, která ve svém náporu neustává, ale i kvóty na imigranty, které Evropská unie již schválila a znamenají rozdělení 120 tisíc uprchlíků mezi unijní země, jeví se nám tento předpokládaný nárůst značně podhodnocený. Reálný nárůst počtu cizinců setrvávajících legálně na území České republiky se s určitostí bude pohybovat v několikanásobně vyšších číslech. Zda tomu tak bude, ukáže nedaleká budoucnost, kdy skutečné počty cizinců budou zveřejněny Českým statistickým úřadem a Ministerstvem vnitra České republiky.

Tabulka č. 3: Vývoj počtu cizinců s povoleným pobytem na území ČR v období 2005-2014¹²⁰

Rok	Počet cizinců	Meziroční změna v %
2005	278 312	9,4
2006	321 456	15,5
2007	392 087	22,0
2008	438 301	11,8
2009	433 305	-1,1
2010	425 301	-1,8
2011	436 389	2,6
2012	438 213	0,4
2013	441 536	0,7
2014	451 923	2,4

Zdroj: MVČR

¹²⁰ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Strategie migrační politiky ČR*. [online]. 2015 [cit. 2015-08-29]. Dostupný z www: < <http://www.mvcr.cz/clanek/strategie-migracni-politiky-cr.aspx>>.

4.2 Změny cizinecké legislativy

První podstatná změna cizinecké legislativy v roce 2000 se týkala pobytových oprávnění. Do konce roku 1999 bylo setrvání na území ČR možné na základě trvalého, dlouhodobého (nad 6 měsíců) a krátkodobého oprávnění (do 6 měsíců). Od roku 2000 došlo k *nahrazení* označení dlouhodobé setrvání a oprávnění k dlouhodobému setrvání *vízem nad 90 dnů*. Další změna následující po roce, tj. v roce 2001 se týkala *statistické definice obyvatelstva*. Na základě rady OSN byli i azylanti i cizí státní příslušníci setrvávající na území ČR na základě víza v délce nad 3 měsíce, aniž by jejich délka pobytu přesáhla 365 dnů, zařazeni při sčítání lidu, domů a bytů do populace České republiky. Hlavní význam měla v roce 2004 v souvislosti se vstupem ČR do Evropské unie změna definující dvě skupiny osob s odlišným pobytovým oprávněním, vážící se k právu EU ve sféře volného pohybu osob. Zásadní změnu cizineckého zákona však sebou přinesla až později platnost novely zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR, která znamenala od 1. 1. 2011 delegování *pravomoci* v rozhodování o přiznání dlouhodobého víza v délce převyšující 90 dnů, podání o dlouhodobé setrvání občanů třetích zemí a přechodné setrvání u občanů EU a jejich příbuzných z gesce *Policie na Ministerstvo vnitra*. Podání o trvalé setrvání přešlo na Ministerstvo vnitra již k 1. 1. 2009.¹²¹

4.2.1 Cizinci podle druhu pobytu v ČR

V tabulce č. 4 jsou porovnávány jednotlivé druhy pobytových oprávnění v časové ose roku 1999 v porovnání s léty 2011, 2012 a 2013. Největší nárůst je vidět jednoznačně u trvalého pobytu. Počet cizinců s tímto pobytovým oprávněním vzrostl v roce 2013 oproti roku 1999 více než 3,5krát. U žadatelů o azyl byl nárůst za uvedené období téměř dvojnásobný a u povolení k pobytu nad 12 měsíců to bylo o něco málo více než jedenkrát. U víz nad 90 dnů došlo naopak v roce 2013 k více než 30 % snížení oproti roku 2011. Z toho je patrné, že cizinci v České republice nepreferují krátkodobé pobyty, ale setrvání v delším časovém úseku, zpravidla trvalejšího charakteru.

---

¹²¹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Cizinci v České republice*, s. 17

Tabulka č. 4: Cizinci v ČR podle druhu pobytu k 31. 12. 2013¹²²

Druh pobytu / rok	1999	2011	2012	2013
Víza nad 90 dnů		11 939	9 922	8 189
Povolení k pobytu (nad 12 měsíců)	162 108	225 806	213 569	194 443
Azyly	1 269	2 166	2 130	2 347
Trvalý pobyt	66 754	196 408	212 455	236 557
CELKEM	230 131	436 319	438 076	441 536

Zdroj: ČSÚ; Pramen: Ředitelství služby cizinecké policie, Odbor azylové a migrační politiky (MV ČR)

Tabulka č. 5: Vývoj podílu cizinců s povolením k pobytu v ČR k 31. 12. 2013 (v %) ¹²³

Druh pobytu	2004	2011	2012	2013
Trvalý pobyt (podíl v %)	38,9	45,0	48,5	53,6
Platný azyl (podíl v %)	0,6	0,5	0,5	0,5
Povolení k pobytu nad 12 měsíců (podíl v %)	36,1	51,8	48,8	44,0
Víza nad 90 dnů (podíl v %)	24,4	2,7	2,3	1,9
Cizinci s pobytem nad 12 měsíců (podíl v %)	75,6	97,3	97,7	97,6
Podíl cizinců s pobytem nad 12 měsíců na obyvatelstvu ČR	1,9	4,0	4,1	4,2

Zdroj: ČSÚ

Tabulka č. 5 uvádí jednotlivé druhy pobytových oprávnění v procentuálním vyjádření podílu jednotlivých druhů pobytů v letech 2004 a v letech 2011 až 2013. Shodně jako v předchozí tabulce č. 4 má v roce 2013 největší podíl z celkového počtu udělených

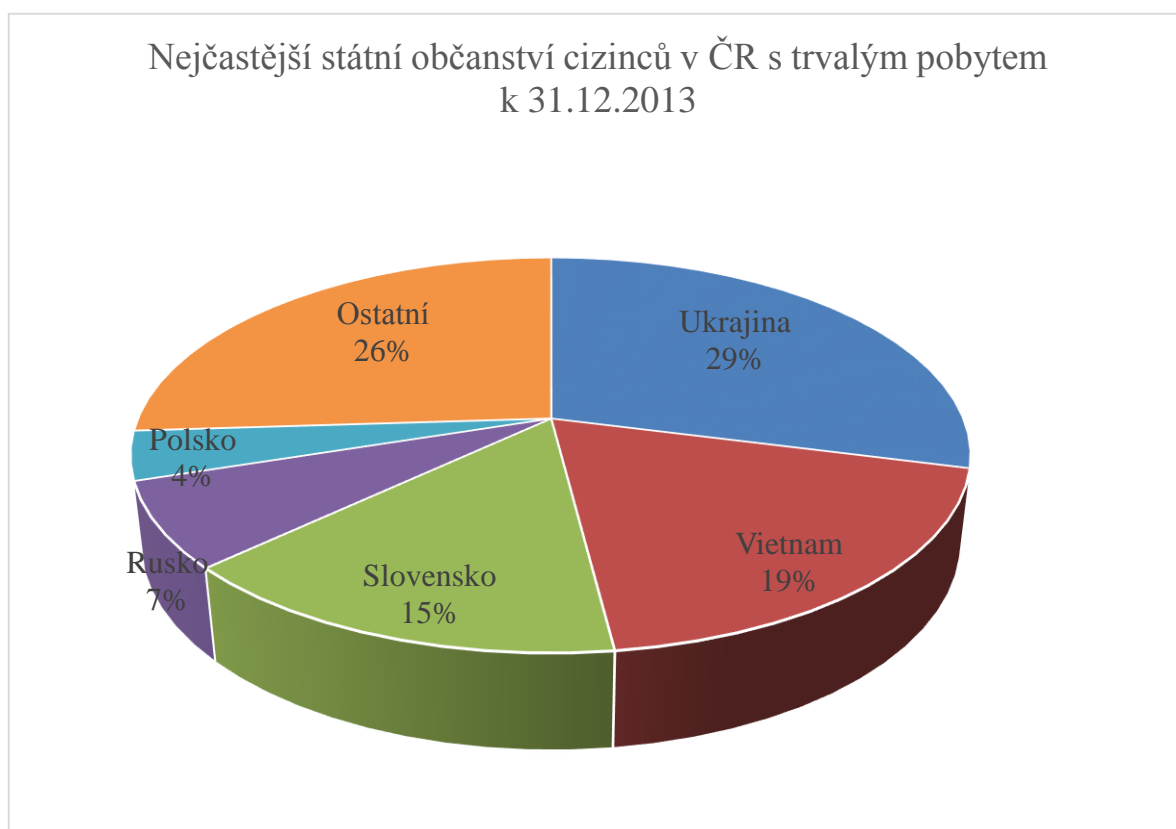
¹²² ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Cizinci v České republice*, s. 39

¹²³ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Cizinci v České republice*, s. 39

pobytů trvalý pobyt (53,6 %) spolu s povolením k pobytu nad 12 měsíců (44 %). Jednoznačně se nám tedy v této tabulce potvrzují dosud zjištěné informace týkající se zájmu přistěhovalců především o dlouhodobé setrvání v délce více než jeden rok, jejichž počet v roce 2013 dosáhl již 97,6 % z celkového počtu cizinců s povoleným pobytem na území ČR. Podíl žadatelů o azyl dosahoval za sledované období méně nežli 1 % a značný pokles je možné pozorovat u víz nad 90 dnů. Přestože v roce 2004 činil jejich podíl téměř ¼ z celkového počtu udělených pobytových oprávnění, v roce 2013 je to již méně než 2 %. Naopak značně vzrostl podíl cizinců s pobytem nad 12 měsíců na obyvatelstvu v ČR. Oproti roku 2004 (1,9 %) vzrostl jejich podíl v roce 2013 na 4,2 %. K 30. 6. 2015 již cizinci tvořili zhruba 4,3 % populace České republiky.

Graf č. 2: Nejčastější státní občanství cizinců v ČR s trvalým pobytem k 31. 12. 2013¹²⁴

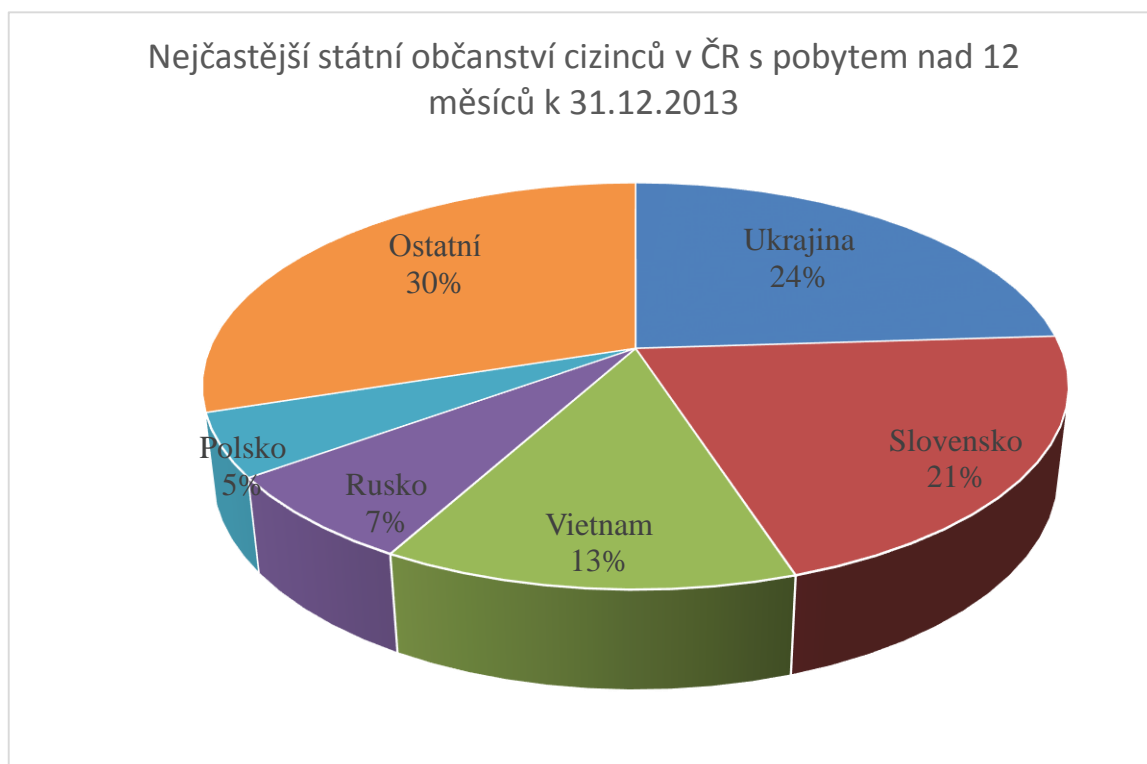
Zdroj: ČSÚ

¹²⁴ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Cizinci v České republice*, s. 34

Graf č. 2 názorně ukazuje největší podíly (vyjádřeno v %) cizinců s trvalým pobytem na území ČR podle jednotlivých národností k 31. 12. 2013. Mezi cizinci zaujímají první místo občané Ukrajiny (29 %), Vietnamu (19 %) a Slovenska (15 %). Nejnižší počet cizinců s trvalým pobytem na území ČR je z Polska (4 %) a Ruska (7 %). Více než ¼ cizinců s trvalým pobytem na území ČR pochází z ostatních zemí ve statistice neuvedených.

Graf č. 3 zobrazuje nejčastější státní občanství cizinců v ČR s pobytem delším než jeden rok k 31. 12. 2013. Zde jsou na první pozici shodně jako v grafu č. 2 občané Ukrajiny (24 %), občané Slovenska (21 %) si zde zaměnili místo s občany Vietnamu (13 %) a z dalších údajů vyplývá i shodná pozice jako v předchozím grafu č. 2 pro občany Ruska (7 %) a Polska (5 %). Zbylých 30 % cizinců s pobytem nad 12 měsíců na území ČR pochází z ostatních zemí ve statistikách neuvedených.

Graf č. 3: Nejčastější státní občanství cizinců v ČR s pobytem nad 12 měsíců k 31. 12. 2013¹²⁵

Zdroj: ČSÚ

¹²⁵ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Cizinci v České republice*, s. 34

Tabulka č. 6 obsahuje poslední aktuální údaje o počtu cizinců na území ČR k 30. 6. 2015. Celkem bylo k tomuto datu na území ČR evidováno 458 229 cizinců s platným oprávněním k pobytu, z čehož 255 556 osob zde pobývalo na základě oprávnění k trvalému pobytu a 202 673 osoby zde pobývaly na základě oprávnění k přechodnému pobytu (přechodný + dlouhodobý pobyt). Z čehož byli občané EU v počtu 191 072 osoby a občané třetích zemí v počtu 267 157 osob. Z uvedených údajů vyplývá, že podíl občanů třetích zemí setrvávajících v ČR na základě trvalého pobytu (68,2 %) je vyšší oproti občanům EU (38,4 %) setrvávajících v ČR na základě stejného pobytového oprávnění.

Tabulka č. 6: Cizinci s povoleným pobytem v ČR k 30. 6.2015¹²⁶

Cizinci s povoleným pobytem v ČR		stav k 30. 6. 2015	
		počet cizinců	tj. %
Všichni cizinci	CELKEM	458 229	100,0
	z toho trvale	255 556	55,8
	z toho přechodně	202 673	44,2
Občané EU	CELKEM	191 072	41,7
	z toho trvale	73 298	38,4
	z toho přechodně	117 774	61,6
Občané třetích zemí	CELKEM	267 157	58,3
	z toho trvale	182 258	68,2
	z toho přechodně	84 899	31,8

Zdroj: MVČR

Pro větší přehlednost uvádí tabulka č. 7 jaký je k 1. 1. 2013 podíl cizinců na obyvatelstvu v jednotlivých zemích. Z dostupných údajů vyplývá, že se Česká republika nachází téměř až na samém konci pomyslného žebříčku vyspělých zemí. Vyjma Slovenska, Maďarska a Finska, kde je podíl cizinců na obyvatelstvu ještě nižší, než v České republice, se dělíme s Portugalskem o pomyslnou čtvrtou pozici. Prvenství patří Lucembursku. Z dalších zemí, které by mohly být pro Českou republiku příkladem

¹²⁶ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Strategie migrační politiky ČR*. [online]. 2015 [cit. 2015-08-29]. Dostupný z www: < <http://www.mvcr.cz/clanek/strategie-migracni-politiky-cr.aspx> >.

rovnoprávného soužití majority a minority je potřeba zmínit Švýcarsko, Kypr, Lotyšsko a Estonsko.

Tabulka č. 7: Podíl cizinců na obyvatelstvu ve vybraných evropských státech k 1. 1. 2013¹²⁷

Stát	%
Lucembursko	44,5
Švýcarsko	23,2
Kypr	19,6
Lotyšsko	15,6
Estonsko	14,9
Irsko	11,8
Rakousko	11,8
Belgie	11,2
Španělsko	10,9
Německo	9,4
Norsko	9,1
Řecko	7,8
Velká Británie	7,7
Itálie	7,4
Švédsko	6,9
Dánsko	6,7
Francie	6,2
Slovinsko	4,4
Nizozemsko	4,3
Česko	4
Portugalsko	4
Finsko	3,6
Maďarsko	1,4
Slovensko	1,3

Zdroj: ČSÚ

4.3 Novela zákona o zaměstnaneckých kartách

Jedna z posledních změn cizinecké legislativy je spojena s novým typem pobytového oprávnění, tzv. *zaměstnaneckou kartou*, která od 24. 6. 2014 nahradila oprávnění k dlouhodobému setrvání za účelem zaměstnání, umožňující tzv. duální

¹²⁷ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Cizinci v České republice*, s. 39

a neduální charakter pobytového oprávnění uvedeného v kapitole 3.5.4.4. Prozatím poslední změna týkající se novely zákona o zaměstnanosti a pobytu cizinců s účinností od 17. 8. 2015 (dnem vyhlášení ve sbírce zákonů), začala v případě včasného podání o *prodloužení zaměstnanecké karty*, nebo *vydání zaměstnanecké karty* podle § 42g odst. 6 zák. č. 326/1999 Sb. (po vízu) platit i fikce oprávnění k zaměstnání (legálnost zaměstnání na území ČR). Tato fikce se uplatní pouze u tzv. *duálních karet* (zaměstnanecká karta je současně povolením k pobytu i povolením k zaměstnání). Fikce oprávnění k výkonu zaměstnání však končí doručením rozhodnutí o neprodloužení zaměstnanecké karty, pokud důvodem neprodloužení bude negativní závazné stanovisko příslušné Krajské pobočky úřadu práce ČR (další zaměstnávání cizince již nelze povolit). Případné odvolání proti tomuto rozhodnutí nemá odkladný účinek na oprávnění vykonávat zaměstnání t. z., že cizinec nemůže být nadále zaměstnáván na stávajícím pracovním místě.

Tato změna souvisí především s tím, že v případě podání o *prodloužení zaměstnanecké karty* již cizinec po kladném rozhodnutí ze strany MV ČR neobdrží při snímání biometrických údajů „potvrzení o splnění podmínek“, které mu umožňovalo prokázat při pobytové kontrole legálnost výkonu zaměstnání až do doby převzetí biometrického průkazu. Toto potvrzení se již v případě *prodloužení* zaměstnanecké karty *nepředává*. U *vydání* zaměstnanecké karty se předávat potvrzení musí vždy (výjimka pro zaměstnanecké karty podle § 42g odst. 6 nebyla v § 44/2 zák. č. 326/1999 Sb. provedena). Zatím tedy zjednodušeně platí, že pracovat na dosavadním pracovním místě mohou pouze ti cizinci, kteří včas požádali o prodloužení zaměstnanecké karty nebo podali žádost dle § 42a odst. 6 zákona o pobytu cizinců. Oprávnění k výkonu zaměstnání je však podmíněno následným kladným stanoviskem Úřadu práce ČR. Není podstatné, kdy byly tyto žádosti podány, od 17. 8. 2015 mohou tito cizinci pracovat na dosavadním pracovním místě (pracovní místo, pro něž byla zaměstnanecká karta nebo povolení k zaměstnání podle staré úpravy vydáno). Novela nemá, pokud jde o zákon o pobytu cizinců, žádná přechodná ustanovení, proto uvedené platí pro všechny žádosti o prodloužení /vydání zaměstnanecké karty bez ohledu na to, kdy byly podány.

Tabulka č. 8 obsahuje údaje o počtu zaměstnaneckých karet podaných cizinci v letech 2014 a 2015, pro srovnání za téměř totožné období 6 měsíců. V roce 2014 od doby platnosti zákona (24. 6. 2014) až do konce roku 2014 bylo podáno 620 žádostí

o zaměstnanecké karty na odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra, vyhověno bylo 447 žádostem, což činilo 72 % z celkového počtu. Od 1. 1. 2015 do 30. 6. 2015 bylo na odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra podáno 2 097 žádostí, bylo vyhověno 1 398 žádostem, což činilo 67 % z celkového počtu. Za stejné období bylo na zastupitelských úřadech ČR podáno 1 850 žádostí, bylo vyhověno 1 275 žádostem, což činilo 69 % z celkového počtu. Z uvedených údajů vyplývá, že za shodné období roku 2015 bylo podáno 6krát více žádostí (3 947) o zaměstnaneckou kartu nežli v roce 2014 (620).

Tabulka č. 8: Počet zaměstnaneckých karet v letech 2014 a 2015¹²⁸

Úřad / období	2014 (od 24.6.)				2015 (do 30.6.)			
	podané	%	vyhověno	%	podané	%	vyhověno	%
MVČR	620	100	447	72	2 097	100	1 398	67
ZÚ					1 850	100	1 275	69

Zdroj: MPSV

4.4 Nový zákon o nabývání státního občanství

Završením několikaletého a často i celoživotního úsilí některých cizinců v České republice je snaha o dosažení úplné rovnoprávnosti s občany majoritní společnosti získáním státního občanství. V souvislosti s platností nového zákona č. 186/2013 Sb. o státním občanství ČR a o změně některých zákonů, který nabyl účinnosti dne 1. 1 2014, se zmíníme jen o podstatných změnách, které s tímto zákonem souvisí. Ke dni účinnosti nového zákona došlo současně ke zrušení zákona č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 193/1999 Sb., o státním občanství některých bývalých československých státních občanů, ve znění pozdějších předpisů.¹²⁹

Nejpodstatnější změnou nového zákona je především *možnost dvojího (či vícero) státního občanství*. Možnost dvojího státního občanství dána novým zákonem o státním občanství ČR ovšem nedefinuje, která země původu, jejímž občanem cizinec byl, umožňuje cizinci ponechání svého původního občanství. A také, zda je osoba žadatele (tak

¹²⁸ MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Zaměstnanecké karty*. [online]. 2015 [cit. 2015-08-29]. Dostupný z www: < http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/zamka>.

¹²⁹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Nabývání státního občanství ČR - metodika* [online]. 2015 [cit. 2015-8-22]. Dostupný z WWW: < https://www.czso.cz/csu/cizinci/ciz_nabyvani_obcanstvi-metodika>.

tomu bylo do konce roku 2013 i v České republice) povinna se při získání státního občanství jiného státu svého původního občanství zřici. Toto rozhodnutí a ohlašovací povinnost, spolu se získáním informací na zastupitelském úřadu své země původu, je ponecháno plně na vůli žadatele o státní občanství ČR. Nový zákon o státním občanství ČR ponechal beze změny podmínky získání státního občanství *narozením*, ovšem zásadní změna se týká získání státního občanství *určením otcovství*. Dítě získá české občanství po svolení ze strany svého otce, občana ČR, který uzná, že je otcem dítěte a pokud jeho matka je:¹³⁰

- občanem státu Evropské unie,
- občanem Švýcarské konfederace,
- občanem, který je smluvní stranou Dohody o evropském hospodářském prostoru (Norsko, Island, Lichtenštejnsko) nebo
- osobou bez státní příslušnosti,
- občanem dosud neuvedeného státu, ale který má oprávnění k trvalému setrvání na území ČR.

Další možností nabývání státního občanství *určením otcovství* se týká dětí, u nichž bylo nařízením soudu stanoveno, že jejich otec je českým občanem a v poslední řadě také u dětí, jejichž otec je českým občanem, avšak matka – cizinka není občanem EU, Švýcarska, Norska, Islandu, Lichtenštejnska, ani v ČR nesetrvává na základě oprávnění k trvalému setrvání. V tomto případě jsou rodiče dítěte k získání českého občanství povinni prokázat otcovství testem dědičnosti v podobě odborného osvědčení. Zvláštní úprava zákona dále stanoví možnosti získání českého občanství *určením otcovství* pro děti, kterých se netýkaly předchozí možnosti.¹³¹

Zákon o státním občanství jasně definuje, že na propůjčení státního občanství si nemůže nikdo činit právní požadavek. Novelizovaná právní úprava dovoluje získat státní

---

¹³⁰ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Informace k novému zákonu o státním občanství ČR* [online]. 2015 [cit. 2015-08-22]. Dostupný z WWW:< <http://www.mvcr.cz/clanek/informace-k-novemu-zakonu-o-statnim-obcanstvi-cr.aspx>>.

¹³¹ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Informace k novému zákonu o státním občanství ČR* [online]. 2015 [cit. 2015-08-22]. Dostupný z WWW:< <http://www.mvcr.cz/clanek/informace-k-novemu-zakonu-o-statnim-obcanstvi-cr.aspx>>.

občanství osobám, které jsou v ČR na základě oprávnění k trvalému setrvání a jimž by propůjčení znamenalo značnou výhodu pro Českou republiku z pohledu odborného, výchovného, společenského, sportovního, bylo by určeno k dodržení mezinárodních záruk v oblasti lidskosti, nebo odlišné pozornosti. V tomto případě není žadatel o státní občanství ČR povinen prokazovat zákonem určené předpoklady vyjma prokázání beztrestnosti. Potvrzení výhod pro Českou republiku budou dokládány z konkrétních státních institucí, vysokých škol a veřejných vědeckých ústavů. Nová právní úprava týkající se udělování státního občanství ČR dovoluje získat tento status pro osoby, které jej pozbyly před dnem působení tohoto zákona, a to z v zákoně definovaných důvodů. Oproti předchozí právní úpravě se již možnost deklaráce nebude omezovat na určitý časový úsek (až na doložku v zákoně uvedenou). Součástí deklaráce však nemůže být jeho nezletilý potomek, který neměl nikdy české občanství. Novinkou oproti předcházející právní úpravě je možnost získání českého občanství deklarací pro tzv. druhé pokolení cizinců setrvávající v ČR. Deklarace se týká osob ve věku 18-21 let, které mají oprávnění k trvalému setrvání na území ČR a v době od svých 10 let se až do doby deklaráce zdržují minimálně dvě třetiny této doby na území ČR. Současně s podáním musí žadatel prokázat svoji bezúhonnost a beztrestnost. Zákon stanoví přechodné ustanovení jednoho roku, kdy si o státní občanství může ode dne účinnosti zákona (od 1. 1. 2015) požádat i osoba starší 21 let při splnění předchozích podmínek.¹³²

Další změna se týká příležitosti získat české občanství deklarací osobám, kterým bylo neopodstatněně předáno osvědčení o státním občanství ČR a které toto přijali v dobrém úmyslu, že jim náleží a nedošlo ve lhůtě 10 let od jeho obdržení k jeho anulování. V tomto případě za den nabytí právní moci státního občanství je pokládán první den předání. Nabytí státního občanství deklarací je možné i pro děti, které setrvávají na území ČR v souladu se zákonem o pobytu cizinců, popř. v souladu se zákonem o azylu a byl-li nad nimi svěřen náhradní dohled rodiny. K přijímání těchto deklarácí je kompetentní Ministerstvo vnitra. Všechny ostatní deklarace je mimo uvedený případ kompetentní přijmout krajský úřad, v zákonem stanovených případech je možné jej učinit i na zastupitelském úřadu ČR. Nová právní úprava se týká také výše správních poplatků

---

¹³² MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Informace k novému zákonu o státním občanství ČR* [online]. 2015 [cit. 2015-08-22]. Dostupný z WWW:< <http://www.mvcr.cz/clanek/informace-k-novemu-zakonu-o-statnim-obcanstvi-cr.aspx>>.

souvisejících s udělením státního občanství. Podstatné změny doznaly i zkoušky z jazyka českého, primární vědomosti ústavního systému ČR a elementární rozhled v kulturně společenských, zeměpisných dějinách dílčích faktů. K podání o státní občanství ČR je kompetentní krajský úřad dle místa setrvání žadatele, bližší informace a kontakty je možno získat na internetových stránkách: <http://www.praha1.cz/cps/odbory-a-oddeleni-zadost-o-udeleni-statniho-obcanstvi-cr.html?show=full>, a na internetových stránkách Ministerstva vnitra: <http://www.mvcr.cz/clanek/informace-k-novemu-zakonu-o-statnim-obcanstvi-cr.aspx>.

4.4.1 Počet udělených občanství ČR

Tabulka č. 9 : Počet udělených občanství ČR v letech 2001 – 2013¹³³

Rok	Zák. č. 40/1993 Sb.	Zák. č. 193/1999 Sb.	Celkem
2001	4 714	1 607	6 321
2002	3 259	1 273	4 532
2003	2 256	1 154	3 410
2004	3 236	1 784	5 020
2005	2 436	190	2 626
2006	2 141	205	2 346
2007	1 652	225	1 877
2008	1 608	229	1 837
2009	1 448	173	1 621
2010	1 324	171	1 495
2011	1 792	144	1 936
2012	1 896	140	2 036
2013	2 380	134	2 514

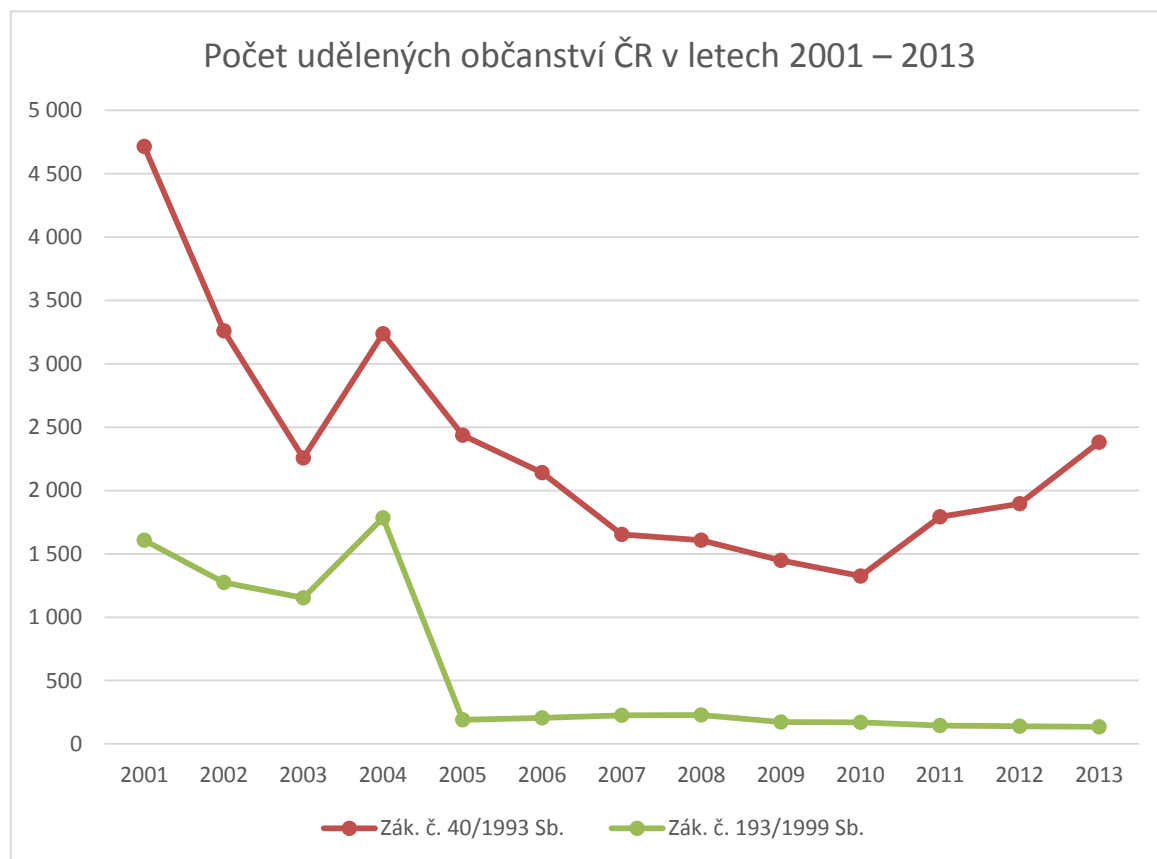
Zdroj: ČSÚ

Tabulka č. 9 a graf č. 4 ukazují počet udělených občanství ČR v letech 2001 - 2013 jak v celkovém součtu, tak také v rozlišení podle zákona č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky (ve znění pozdějších předpisů) a zákona č. 193/1999 Sb., o státním občanství některých bývalých československých státních občanů (ve znění pozdějších předpisů). Z uvedených údajů vyplývá, že větší počet udělených občanství ČR bylo podle zákona č. 40/1993 Sb. oproti druhému zmiňovanému zákonu. Z grafu je patrná soustavná klesající tendence v celkovém počtu udělených

¹³³ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Cizinci: nabývání státního občanství ČR* [online]. 2015 [cit. 2015-08-29]. Dostupný z www: < https://www.czso.cz/csu/cizinci/2-ciz_nabyvani_obcanstvi >.

občanství ČR od počátku sledovaného období roku 2001 až do roku 2010. Výjimkou byl rok 2004, kdy došlo k výraznému nárůstu přidělených občanství ČR a rok 2011, od kterého je možno pozorovat opačnou, tedy rostoucí tendenci v počtu získaných občanství České republiky.

Graf č. 4: Počet udělených občanství ČR v letech 2001 - 2013¹³⁴

Zdroj: ČSÚ

Získání státního občanství je pro cizince žijící v České republice výsledkem několikaletého setrvání, jejich integrace a ztotožnění se s naší společností. Na opačném konci, tj. na počátku, kdy přicházejí do naší země, neznají základní podmínky života zde, místní hodnoty a tradice, a kdy samotné fungování společnosti je pro ně značně nepřehledné, je pomoc nejen ze strany jejich komunit, známých, přátel či rodiny zásadní. Podstatnou pomocí je podpora ze strany nevládních a neziskových organizací,

¹³⁴ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Cizinci: nabytí státního občanství ČR* [online]. 2015 [cit. 2015-08-29]. Dostupný z www: < https://www.czso.cz/csu/cizinci/2-ciz_nabyvani_obcanstvi >.

kteří se v české společnosti již dobře orientují, mají dostatečný přehled o platné legislativě a dokáží pomoci cizincům v situacích, v kterých je potřeba.

4.5 Podpora cizinců ze strany nevládních a neziskových organizací

Pomoci a podpory v souvislosti s různými otázkami souvisejícími s legálním setrváváním a jinými problémy týkajícími se přistěhovalectví na území České republiky napomáhá cizincům řešit především imigrační portál <http://www.imigracniportal.cz/>. Zde cizinci naleznou potřebné informace v jazyce českém, anglickém i ruském. V případě jakýchkoliv nejasností či dalších informací se poté mohou obrátit na informační linku Ministerstva vnitra ČR.

Ovšem dnes již nezbytností a útočištěm, kde se cizincům dostane osobní pomoci a pochopení s řešením jejich každodenních záležitostí jsou nevládní a neziskové organizace. Tyto organizace pokrývají již celé území České republiky a jejich služby jsou poskytovány zcela bez náhrady. Příkladem pomoci ze strany nestátních neziskových organizací je pro cizince z Mongolska a Vietnamu, kteří setrvávají a jsou zaměstnání v ČR, asistenční telefonická linka v mongolském a vietnamském jazycích. Mongolská linka je díky různým peněžním prostředkům v provozu již od začátku roku 2008, Vietnamská linka byla zřízena až v druhé polovině roku 2012. Tyto telefonní linky pomáhají nejen samotným cizincům, ale i ostatním osobám, které jsou s nimi v kontaktu. Osoby přijímací hovor poskytují informace například z oblasti legálního setrvávání na území ČR, zdravotního a sociálního pojištění, studia, práce, mohou však také napomoci s vyplňováním tiskopisů institucí či zprostředkovaně napomáhají s překladem informací týkajících se setrvávání Mongolů a Vietnamců v ČR. Asistenční linku mohou využít k jazykovému překladu nejen samotní cizinci, ale i úřady. Telefonní spojení je provozováno bez uvádění jmen zdarma, volající hradí pouze částku dle sazebníku svého telefonního operátora.¹³⁵

Dalším příkladem podpory cizinců ze strany neziskových organizací může být projekt asistenčních služeb Arcidiecézní charity Praha přímo na pracovištích OAMP Ministerstva vnitra. Tento projekt je zaměřen na cizince dlouhodobě setrvávající na území

---

¹³⁵ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Potřebujete pomoci nebo poradit?* [online]. 2015 [cit. 2015-09-20]. Dostupný z WWW:< <http://www.charita.cz/jak-pomahame/pomoc-cizincum-v-cr/infolinka/>>.

České republiky a spočívá v přímé asistenci s cizinci při vyřizování jejich záležitostí, tj. podání o přechodné, dlouhodobé či trvalé setrvání, ohlašování změn, aj. Na základě zkušenosti autora práce se jedná se o terénní pracovníky Arcidiecézní charity, kteří pravidelně 1x v týdnu, zpravidla v pondělí, navštěvují pracoviště OAMP Příbram, kde poskytují zdarma právní a sociální poradenství cizincům podle jejich individuálních potřeb. Veškeré služby jsou poskytovány pouze v mezích daných zákonem a tito asistenti nesmí žádným způsobem zasahovat do řízení na úřadu. Jejich přítomnost při úředním jednání je možná pouze s výslovným souhlasem cizince a dle úředního postupu musí být jeho souhlas při jednání písemně zaznamenán.

Činnost nestátních neziskových organizací je vykonávána v těsné spolupráci s Ministerstvem vnitra tak, aby žádným způsobem nenarušovala chod jednotlivých pracovišť. Naopak dalším příkladem spolupráce a podpory nestátních neziskových organizací jsou školení pro zaměstnance OAMP, jejichž cílem je přispět k budování a rozvíjení multikulturní společnosti. Setkání jsou pořádána pod záštitou nevládní neziskové organizace Slovo 21. Ze zkušenosti autora práce, který se tohoto školení osobně účastnil, vyplývá, že se jednalo v podstatě o volné diskusní fórum předpokládající živou diskusi se všemi zúčastněnými, t. z, jak účastníky kurzu, tak také hosty. Nezapomenutelná byla na tomto kurzu návštěva přední české socioložky a publicistky PhDr. Jiřiny Šiklové, CSc. a představitele vietnamské komunity, kteří ze svého úhlu pohledu hodnotili postavení cizinců v České republice a naopak chování majoritní společnosti vůči nim. Pro všechny účastníky kurzu to byla velice cenná zkušenost představit si, jak se asi cítí ti na druhé straně „přepážky“, když přistupují k úředníkům a mnohým z nás to ve vztahu k cizincům „otevřelo oči“.

Hlavním zájmem Ministerstva vnitra je poskytnout dostatek informací nejen samotným cizincům žijícím na území, ale i novým přistěhovalcům a široké veřejnosti. I toto byly důvody, které vedly 7. září 2015 Ministerstvo vnitra ke spuštění dalších webových stránek týkajících se přistěhovalců. Na internetové doméně <http://www.mvcr.cz/migrate/> by měly být uveřejňovány aktuální informace týkající se problematiky přistěhovalectví. „Chceme dát občanům jasnou a zřetelnou informační

bázi,¹³⁶ poznamenal ministr vnitra pan Milan Chovanec ke spuštění nových webových stránek.

Z obecného hlediska je možné konstatovat, že informovanost cizinců jak před příchodem, tak také po příchodu do České republiky je i vzhledem ke stále se zvyšujícímu počtu možností jak získat relevantní informace o pobytu na území České republiky, na dobré úrovni. Seznam všech nestátních neziskových organizací i s aktuálními kontakty je pro větší přehlednost uveden v přílohách této práce. Pro cizince však vyjma webových portálů a nestátních neziskových organizací zůstává tím, kdo řídí jejich veškerý život v České republice jejich vlastní komunita, která již v dané zemi žije. Vlastní jazyk, podpora a zkušenosti získané za dobu jejich setrvání v dané zemi, jsou pro cizince základním kamenem, na kterém musí od počátku stavět.

Jaké jsou názory a postoje konkrétně vietnamské komunity na okrese Příbram? A jaké byly důvody těchto přistěhovalců, které je dovedli až do České republiky? Na tyto a další otázky se pokusím odpovědět v hodnocení dotazníkového šetření provedeného mezi touto komunitou na podzim roku 2015. Dotazníkové šetření bylo prováděno anonymně se souhlasem všech zúčastněných osob.

4.6 Dotazníkové šetření mezi vietnamskou komunitou na okrese Příbram

Dotazníkové šetření se uskutečnilo mezi vietnamskou komunitou na okrese Příbram. Ke dni 31. 12. 2014 bylo na okrese Příbram zaevidováno 288¹³⁷ obyvatel Vietnamu s povoleným pobytem na území České republiky. Do průzkumu byli začlenění jak občané vietnamské národnosti s povoleným dlouhodobým a trvalým pobytem na území České republiky, tak i osoby vietnamské národnosti s uděleným Českým státním občanstvím.

Pro vybranou studii byla užita kvantitativní metoda, která plně splňuje požadavky na získání dat z oblasti integrace vietnamské menšiny v České republice ve snaze blíže

---

¹³⁶ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Ministerstvo vnitra zprovoznilo nový web o migraci* [online]. 2015 [cit. 2015-09-28]. Dostupný z WWW:< <http://www.mvcr.cz/clanek/ministerstvo-vnitra-zprovoznilo-novy-web-o-migraci.aspx>>.

¹³⁷ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Cizinci s povoleným pobytem* [online]. 2015 [cit. 2015-09-28]. Dostupný z WWW:< <http://www.mvcr.cz/clanek/cizinci-s-povolenym-pobytem.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>>.

pochopit nesnáze cizinců při jejich začleňování do majoritní společnosti. Vlastní dotazníkové šetření bylo zahájeno na počátku měsíce července 2015, kdy byly nejdříve veškeré otázky v dotazníku podrobně prokonzultovány s vedoucím vietnamské komunity na Příbramsku s panem TA QUOC Datem, s cílem předejít možnému nepochopení pokládaných otázek ze strany respondentů. Velkou výhodou je i skutečnost, že občané Vietnamu, až na výjimky, nenavštěvují české úřady samostatně. Pokud jejich jazyková úroveň znalosti českého jazyka nedosahuje toho, že by byli schopni sami dobře porozumět při úředním jednání úředním osobám, vždy přicházejí na úřad v doprovodu osoby, která již získala vyšší pobytový status, tj. osoby s trvalým pobytem, či českým státním občanstvím (zde je vyšší úroveň znalosti českého jazyka podmínkou získání tohoto pobytového oprávnění), anebo přímo s představitelem své komunity, což jsou osoby zde žijící několik desetiletí. Znají tedy dobře jazyk a velice dobře se orientují v jednání na konkrétních úřadech. Při samotném jednání tedy značně napomohou vysvětlením, radou či v zastoupení účastníků řízení jejich jménem vyplňují předložené tiskopisy, obstarávají na jiných úřadech potřebné dokumenty atd. Jsou pro vietnamské přistěhovalce v České republice nepostradatelnými.

Samotný sběr dat se uskutečnil od září 2015 do prosince 2015 prostřednictvím vytištěných dotazníků, které byly předávány cíleným respondentům. Všichni dotazovaní byli na začátku vyplňování seznámeni s tématem diplomové práce, daným účelem průzkumu a se skutečností, že se jedná o anonymní dotazníkové šetření. Vzhledem k většímu počtu otázek byla průměrná doba pro vyplnění dotazníků 10 až 15 minut.

Vlastní výzkum se týkal získání relevantních informací o názorech a postojích minoritní skupiny obyvatel v okrese Příbram, jako vybraný vzorek dané populace žijící na území České republiky. Záměrem bylo zjistit, zda se tato generace přistěhovalců již ve svých názorech přiblížila většinovému názoru majoritní společnosti a převzala i tradice pro tuto společnost tak zažité – Vánoce. Hlavním cílem práce bylo zjištění důvodů, které tuto skupinu přistěhovalců tak odlišují se od evropské kultury, vedly k setrvání právě zde, v České republice. Vzor dotazníku je uveden v příloze č. III. Samotný sběr dat probíhal na pracovišti Odboru azylové a migrační politiky v Příbrami, kde byli vybraní respondenti osloveni při čekání na odbavení v prostoru úřední místnosti s žádostí o vyplnění si času při čekání na vyřízení své záležitosti. Všichni respondenti byli

před samotným vyplňováním obeznámeni s předmětem výzkumu a byla jim poskytnuta potřebná anonymita.

První část dotazníku se zaměřila na charakteristické rysy respondentů, na jejich pohlaví, věk, rodinný stav, dosažené vzdělání, povolání a pobytový status opravňující je k setrvání v České republice. Druhá část dotazníku směřovala k postojům a vlastním názorům dotazovaných. Poslední část byla zacílena na vztahy mezi zástupci majoritní a minoritní společnosti.

5 Výsledky a diskuse

5.1 Základní informace o respondentech

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 106 respondentů z Vietnamské socialistické republiky. Dohromady bylo rozdáno 150 dotazníků, z čehož 44 dotazníky byly vyplněny buď neúplně, anebo ze strany respondentů nebyly do doby ukončení sběru dat navraceny zpět. Úhrnem bylo dotazováno 56 mužů, tj. 52,83 % a 50 žen, tj. 47,17 %. Z tabulky č. 10 je zřejmé, že nejvíce zastoupenou skupinou respondentů byli respondenti ve věkové skupině od 30 do 40 let, 38 osob, tj. 35,85 % dotazovaných. Vyšší procento v tomto věkovém rozmezí zaujímají vietnamské ženy 55,26 % oproti vietnamským mužům 44,74 %. Jedná se o nejproduktivnější část populace. Žádný z oslovených respondentů nespadal do kategorie nad 50 let, což je možné přičíst i tomu, že osoby dosahující vyššího věku se již navracejí zpět do země svého původu a jsou zajištěni přes generaci, tedy mladšími rodinnými příslušníky, třeba právě z České republiky.

Tabulka č. 10 : Věkové složení respondentů výzkumu

2. Kolik je vám let?	< 20 let		20-30		30-40		40-50		50-65		65<	
MUŽ	6	75,00%	18	58,06%	17	44,74%	15	51,72%	0		0	
ŽENA	2	25,00%	13	41,94%	21	55,26%	14	48,28%	0		0	
celkem	8	100%	31	100%	38	100%	29	100%	0		0	

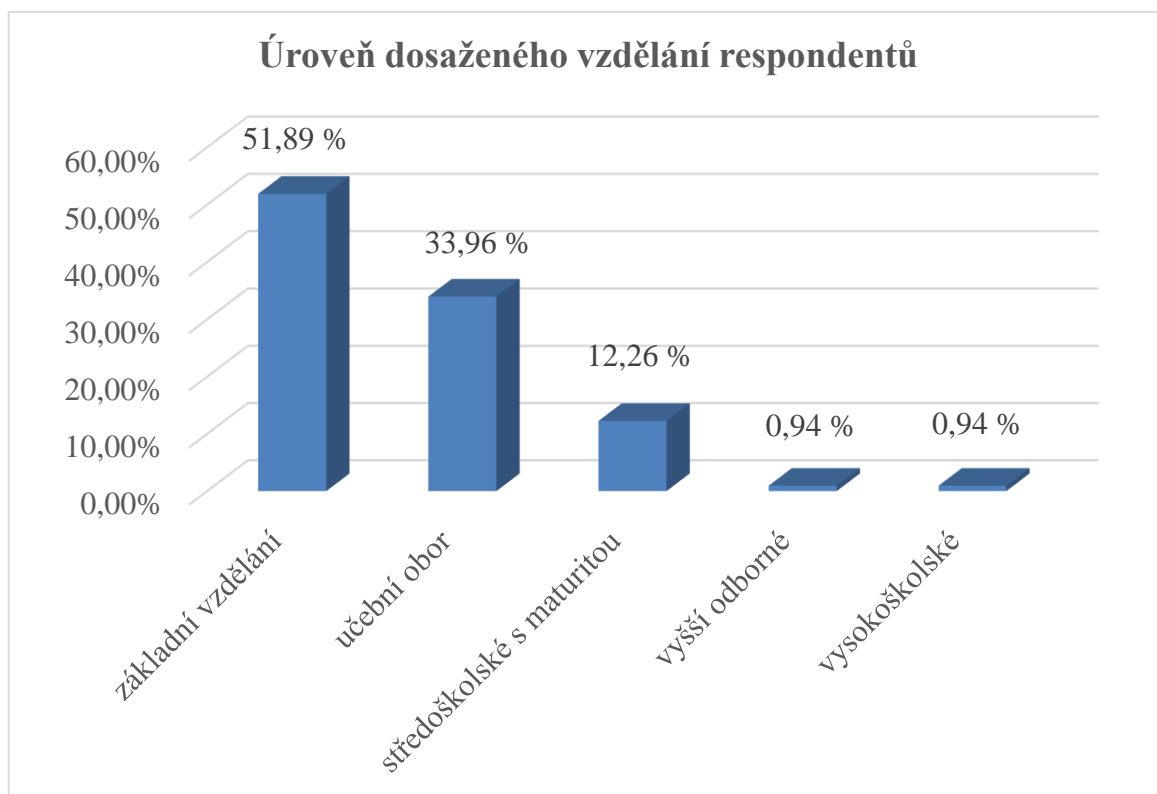
Zdroj: dotazníkové šetření

77 osob, tj. 72,64 % respondentů bylo z úplných rodinných svazků, 29 osob, tj. 27,36 % žije samostatně. Žádný z dotazovaných nebyl rozvedený či ovdovělý, což samo o sobě dokládá důležitost svazků a rodiny, která je pro vietnamské přistěhovalce podstatná.

Z následujícího grafu č. 5 je patrné, že nejvyšší podíl v rámci vietnamské menšiny mají dotazovaní se základním vzděláním 55 osob, tj. 51,89 %, následovaní vyučenými respondenty 36 osob, tj. 33,96 % a respondenty se středoškolským vzděláním s maturitou 13 osob, tj. 12,26 %. Výjimkou u respondentů zůstává vyšší odborné či vysokoškolské vzdělání (pouze po jednom dotazovaném).

Graf č. 5: Úroveň dosaženého vzdělání respondentů

Zdroj: dotazníkové šetření

Stupni dosaženého vzdělání odpovídá i povolání sledovaných osob. Počet osob samostatně výdělečně činných 83 osoby, tj. 78,30 % výrazně převyšuje počet zaměstnaných, 14 osob, tj. 13,21 %. Počet osob bez zaměstnání, 5 osob, tj. 4,72 % a počet studentů, 4 osoby, tj. 3,77 % tvoří pouze zanedbatelnou část z celkového počtu dotazovaných respondentů.

Vyhodnocením údajů týkajících se druhu pobytového oprávnění, na základě kterého pobývají cizinci v České republice, bylo zjištěno, že až na výjimky zaujímají největší podíl cizinci s trvalým pobytem, 62 osoby, tj. 58,49 % a cizinci s dlouhodobým pobytem, 39 osob, tj. 36,79 %. 4 osoby, tj. 3,77 % cizinců získalo již české státní občanství, což svědčí o jejich zájmu zde trvale pracovat a žít. S pobytovým statutem přistěhovalců úzce souvisí i důvody, proč vietnamští občané přicházejí do České republiky.

Tabulka č. 11: Důvody příjezdu do České republiky - Muži

10. Důvody příjezdu do ČR	Muži											
	20		20-30		30-40		40-50		50-65		nad 65	
Důvody příjezdu do ČR \ věk												
zlepšení sociální situace	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
zlepšení ekonomické situace	0	0,00%	3	8,82%	2	8,33%	3	11,11%	0	0,00%	0	0,00%
poznání nové země	0	0,00%	5	14,71%	1	4,17%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
zlepšení pracovních příležitostí	2	20,00%	6	17,65%	5	20,83%	12	44,44%	0	0,00%	0	0,00%
studium	2	20,00%	4	11,76%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
politické důvody	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
sloučení rodiny	6	60,00%	16	47,06%	16	66,67%	12	44,44%	0	0,00%	0	0,00%
jiné	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%

Zdroj: dotazníkové šetření

Tabulka č. 12: Důvody příjezdu do České republiky - Ženy

10. Důvody příjezdu do ČR	Ženy											
	20		20-30		30-40		40-50		50-65		nad 65	
Důvody příjezdu do ČR \ věk												
zlepšení sociální situace	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
zlepšení ekonomické situace	0	0,00%	5	18,52%	5	15,63%	3	12,50%	0	0,00%	0	0,00%
poznání nové země	0	0,00%	2	7,41%	2	6,25%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
zlepšení pracovních příležitostí	0	0,00%	7	25,93%	6	18,75%	10	41,67%	0	0,00%	0	0,00%
studium	1	33,33%	1	3,70%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
politické důvody	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
sloučení rodiny	2	66,67%	12	44,44%	19	59,38%	11	45,83%	0	0,00%	0	0,00%
jiné	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%

Zdroj: dotazníkové šetření

Každý z respondentů měl možnost zaškrtnout z nabízených možností 3 varianty, které nejvíce vystihují příčiny migrace. V tabulce č. 11 a tabulce č. 12 jsou uvedeny různé důvody migrace. Na otázku z jaké nejčastější příčiny přicházejí vietnamští migranti do České republiky, odpovídali vietnamští respondenti následovně. Nejčastěji se objevovala odpověď, že vietnamští migranti přicházejí do České republiky z důvodu sloučení rodiny. Tato odpověď se objevovala jako nejčastější jak u mužů, tak také u žen a to napříč všemi věkovými kategoriemi. Nejvyšší zastoupení je u mužů ve věkové kategorii od 30 do 40 let, 66,67 % a u žen ve věkové kategorii do 20 let, 66,67 %. Druhým nejčastějším důvodem příchodu do České republiky je zlepšení pracovních příležitostí. Zde je nejvyšší podíl ve věkové kategorii od 40 do 50 let jak u mužů 44,44 %, tak také u žen 41,67 %. Třetí nejčastěji uváděná příčina migrace je studium shodně ve věkové kategorii do 20 let u mužů 20 % a u žen dokonce 33,33 %. Z toho vyplývá, že pro vietnamskou komunitu je na prvním místě rodina a její hmotné zajištění. Velký význam má však také studium, které umožní nově nastupující generaci Vietnamců získat kvalitní vzdělání

a s ním související lepší pracovní příležitosti k následnému zajištění vlastní rodiny, která je u příslušníků této komunity vždy na prvním místě.

Pokud bychom se pokusili analyzovat názory mužů a žen dostaneme následující výsledky: Muži ve věkové skupině do 20 let preferovali jako důvody příchodu do České republiky sloučení rodiny (60 %), jako další možnost uváděli zlepšení pracovních příležitostí a studium (shodně po 20 %). Věková skupina od 20 do 30 let uváděla jako důvody migrace sloučení rodiny (47,06 %), zlepšení pracovních příležitostí (17,65 %), poznání nové země (14,71 %), studium (11,76 %) a zlepšení ekonomické situace (8,82 %). Věková skupina od 30 do 40 let upřednostňovala jako důvody migrace sloučení rodiny (67,67 %), zlepšení pracovních příležitostí (20,83 %), zlepšení ekonomické situace (8,33 %) a poznání nové země (4,17 %). Věková skupina od 40 do 50 let preferovala sloučení rodiny a zlepšení pracovních příležitostí (shodně 44,44 %) a zlepšení ekonomické situace (11,11 %). Muži ve věkové kategorii nad 50 let se dotazníkového šetření neúčastnili. Ze zjištěných údajů vyplývá, že *nejčastějším důvodem příchodu vietnamských mužů do České republiky je sloučení rodiny a zlepšení pracovních příležitostí.*

Ženy ve věkové skupině do 20 let upřednostňovaly jako důvody příchodu do České republiky sloučení rodiny (66,67 %) a studium (33,33 %). Věková skupina od 20 do 30 let uváděla jako důvody migrace sloučení rodiny (44,44 %), zlepšení pracovních příležitostí (25,93 %), zlepšení ekonomické situace (18,52 %), poznání nové země (7,41 %) a studium (3,70 %). Věková skupina od 30 do 40 let preferovala jako důvody příchodu do České republiky sloučení rodiny (59,38 %), zlepšení pracovních příležitostí (18,75 %), zlepšení ekonomické situace (15,63 %) a poznání nové země (6,25 %). Věková skupina od 40 do 50 let upřednostňovala jako důvody migrace sloučení rodiny (45,83 %), zlepšení pracovních příležitostí (41,67 %) a zlepšení ekonomické situace (12,50 %). Ženy ve věkové kategorii nad 50 let se dotazníkového šetření neúčastnili. Z analýzy dat vyplývá, že shodně jako u mužů je *nejčastějším důvodem příchodu vietnamských žen do České republiky sloučení rodiny a zlepšení pracovních příležitostí.*

5.2 Vlastní názory a postoje dotazovaných

I přesto, že může mít široká veřejnost pocit, že se občané naší společnosti snaží již všemožně napomoci v integraci osobám přicházejícím do naší země, zjištěná data ne vždy

svědčí ve prospěch majoritní společnosti a možná pro nás mohou být názory samotných cizinců zrcadlem, do něhož se občas bojíme zpříma nahlédnout. Svůj názor na to, jak jsou přijati cizinci v České republice, rozhodně kladně vyjádřilo 10 osob, tj. 9,43 % respondentů či spíše kladně 86 osob, tj. 81,13 % respondentů, nicméně nelze opomenout i názory opačné, přestože se neutrálně vyjádřilo „jen“ 8 osob, tj. 7,55 % dotazovaných a záporně „pouhé“ 2 osoby, tj. 1,89 %. Zkušenosti těchto respondentů nelze opomenout a pro majoritní společnost znamenají neustálou potřebu své jednání a přístup k přistěhovalcům zlepšovat.

Zarážející může být prohlášení samotných vietnamských migrantů, že jsou cizinci v České republice diskriminováni a že se s rasovou diskriminací setkali. Rozhodně kladně v otázce diskriminace odpovědělo 11 osob, tj. 10,38 %, a s rasovou diskriminací se rozhodně setkalo 17 osob, tj. 16,04 %. Spíše kladně odpověděly 54 osoby, tj. 50,94 % a s rasovou diskriminací se spíše setkalo 48 osob, tj. 45,28 % dotazovaných. Naproti tomu 41 respondent, tj. 38,68 % si nemyslí, že by byli cizinci v České republice diskriminováni, ani se s rasovou diskriminací nesetkali. Z uvedených údajů vyplývá, že přesto, že se Česká republika považuje za tolerantní a vstřícný národ vůči přistěhovalcům, cizinci tento názor jednohlasně v žádném případě nesdílejí.

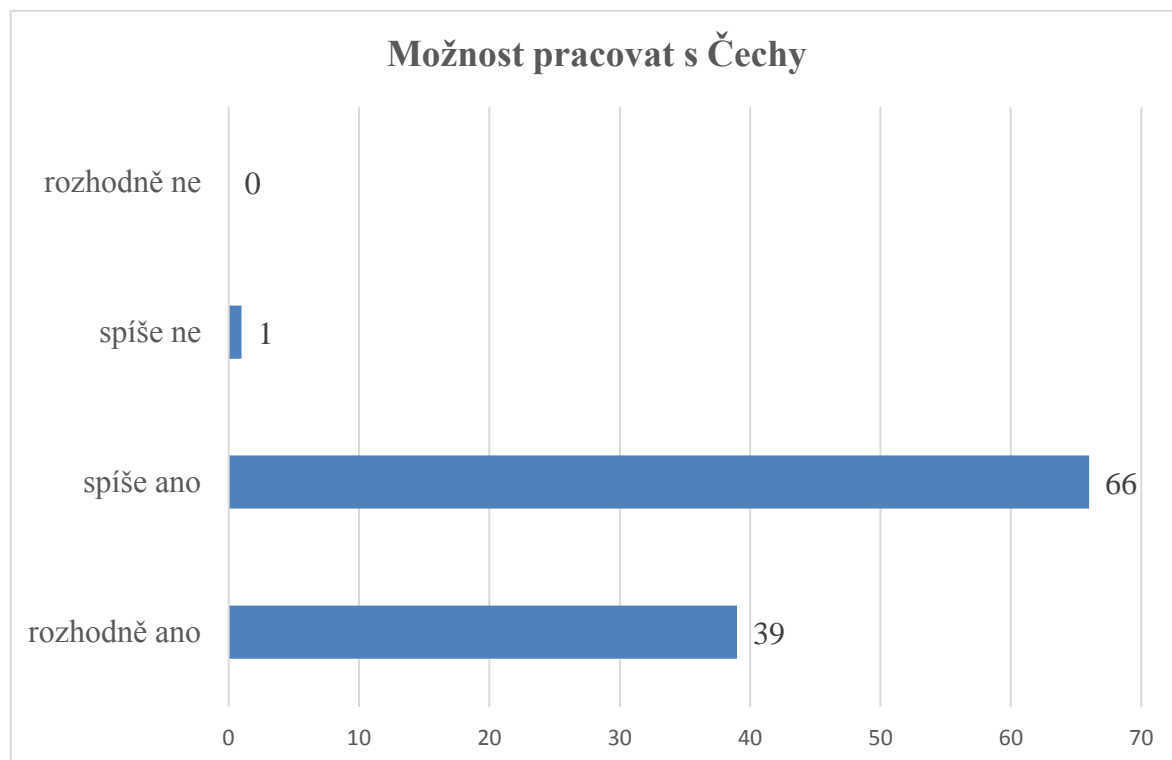
V souvislosti s vykonávanou profesí odpověděla většina respondentů negativně na otázku, zda se domnívá, že vietnamská menšina přebírá českým občanům práci. 1 respondent, tj. 0,94 % odpověděl rozhodně kladně, spíše kladně odpovědělo 12 osob, tj. 11,32 % dotazovaných. 82 osoby, tj. 77,36 % odpovědělo spíše negativně a rozhodně negativně odpovědělo 11 osob, tj. 10,38 %. Značná část respondentů je naopak přesvědčena, že by čeští občané byli ochotni vykonávat stejnou práci jako cizinci. Rozhodně kladně odpověděli 22 dotazovaní, tj. 20,75 %, spíše kladně 82 dotazovaní, tj. 77,36 %. 2 dotazovaní, tj. 1,89 % vyjádřili opačný názor.

Souhlas s tím, že se vietnamská menšina snaží přizpůsobit občanům České republiky, vyjádřilo 5, tj. 4,72 % respondentů rozhodně kladně, 85 respondentů, tj. 80,19 % se vyjádřilo převážně kladně, avšak k opačnému názoru se přiklánělo 16, tj. 15,09 % respondentů. Pomoc ze strany občanů České republiky potvrdilo rozhodně kladně 7, tj. 6,60 % dotazovaných, 77 dotazovaných, tj. 72,64 % převážně kladně a s tímto názorem se neztotožnili 22, tj. 20,75 % respondenti. Což samo o sobě potvrzuje názor

většiny respondentů (35 osob, tj. 33,02 % rozhodně ano a 71 osoba, tj. 66,98 % spíše ano), která se shodla na tom, že je potřeba i nadále zlepšovat vztahy mezi občany Vietnamu a České republiky.

Tolerantnost a pochopení od vietnamských respondentů je možné spatřit v jejich postoji k tomu, zda je přijatelné, aby měl Čech za partnera/ku Vietnamce/ku. 26 osob, tj. 24,53 % vietnamských respondentů je rozhodně přesvědčeno o tom, že by Čech mohl mít za partnera/ku Vietnamce/ku, 78, tj. 73,58 % dotazovaných spíše souhlasí. 2, tj. 1,89 % respondenti se domnívají, že by se Češi a Vietnamci neměli jako partneři směřovat.

Graf č. 6: Možnost pracovat s Čechy

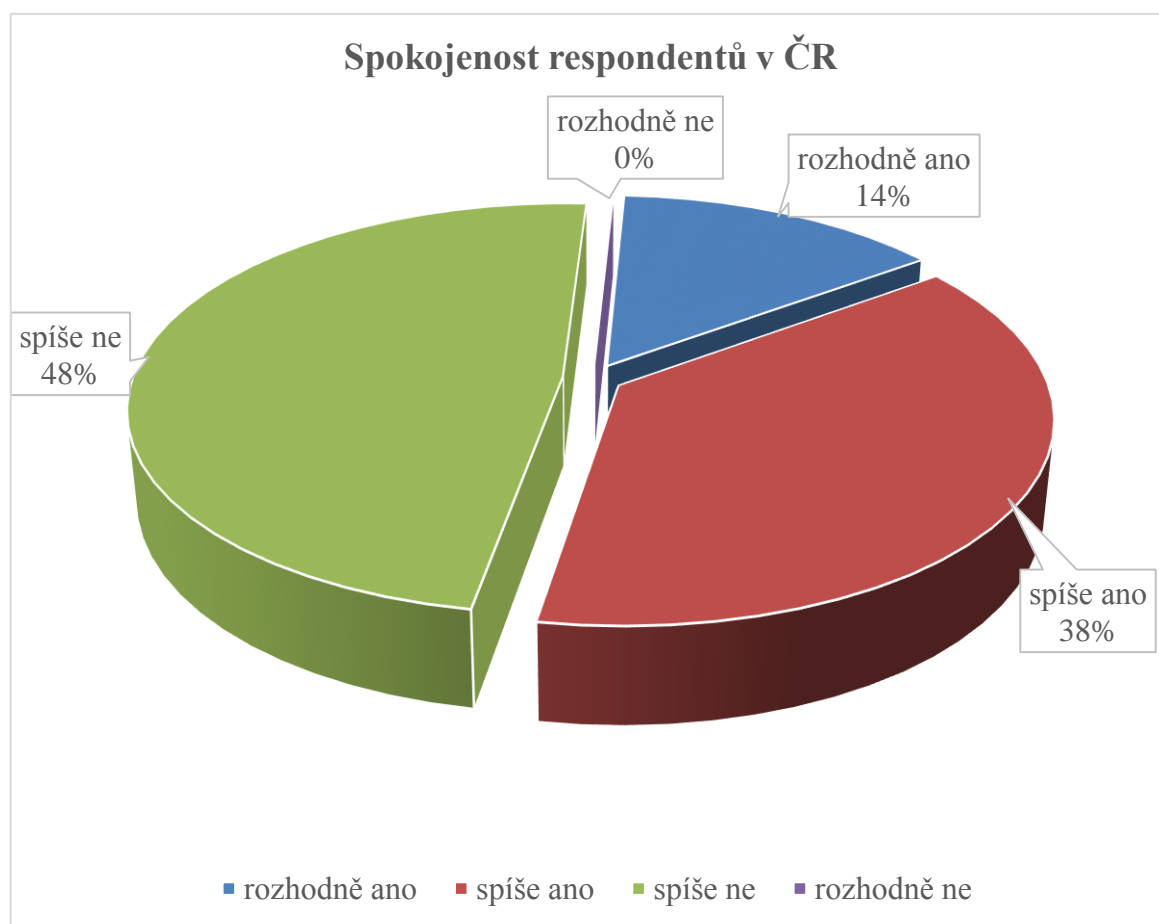
Zdroj: dotazníkové šetření

Graf č. 6 ukazuje tolerantnost Vietnamců, neboť 39, tj. 36,79 % dotazovaných dopovědělo rozhodně kladně, zda by podle nich bylo přijatelné, aby jejich pracovní kolega byl Čech. 66 osob, tj. 62,26 % odpovědělo spíše kladně a pouze v jednom případě tuto možnost respondent nepřipustil. Vstřícnost a zájem o českou kulturu je možné

u Vietnamců spatřovat i v navazování přátelství mezi nimi a Čechy. 34 osoby, tj. 32,08 % odpověděly rozhodně kladně na otázku, zda má mezi Čechy přátele, spíše kladně odpověděli 72, tj. 67,92 % respondenti. Žádný z dotazovaných se nevyjádřil negativně.

Na otázku týkající se toho, zda slaví Vietnamci Vánoce, odpovědělo rozhodně kladně 14, tj. 13,21 % dotazovaných a spíše kladně 87, tj. 82,08 % dotazovaných. Záporně odpovědělo 5 osob, tj. 4,72 % respondenti. Na základě těchto zjištění je možné konstatovat, že převážná část Vietnamců si již osvojila zvyky a tradice, k nimž Vánoce bezesporu patří.

Graf č. 7: Spokojenost respondentů v České republice

Zdroj: dotazníkové šetření

Posledním dotazem směřujícím k zjištění názorů a postojů vietnamské komunity byla otázka, zda jsou Vietnamci v České republice spokojeni natolik, že neuvažují o návratu do Vietnamské socialistické republiky. Z uvedeného grafu č. 7 vyplývá,

že 15 respondentů, tj. 14,15 % odpovědělo rozhodně kladně a 40 respondentů, tj. 37,74 % odpovědělo spíše kladně. Spíše negativně se vyjádřilo 51, tj. 48,11 % respondentů. Z uvedeného lze tedy vyhodnotit, že zhruba polovina Vietnamců má zájem v České republice sivat, nicméně zhruba polovina je přesvědčena o svém návratu možná v nedalekém časovém horizontu.

6 Závěr

Cílem práce byl rozbor všech druhů pobytových oprávnění pro cizince, kteří legálně pobývají na území České republiky v rozlišení pro občany Evropské unie, Islandu, Lichtenštejnska, Norska, Švýcarska a občany z ostatních tzv. třetích zemí. Stanovení podmínek k získání jednotlivých pobytových oprávnění a především kompetence plynoucí pro cizince z tohoto dosaženého statusu. A to již od těch základních (prvních) druhů pobytů, které mohou cizinci získat podáním žádosti na Zastupitelských úřadech České republiky v zahraničí (občané tzv. třetích zemí) a na Odborech azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra (občané Evropské unie, Islandu, Lichtenštejnska, Norska, Švýcarska a jejich rodinní příslušníci), až po trvalý pobyt, který garantuje cizincům již téměř rovnocenné postavení s občany České republiky. Samotným završením úsilí spočívajícího v několikaletém setrvání v České republice je pak pro cizince získání Českého státní občanství, které jim zaručuje postavení rovnoprávné s občany majoritní společnosti.

Hmotně právní úprava správního řízení týkajícího se povolení k pobytu na Zastupitelských úřadech ČR v zahraničí, i na Odborech azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra, je upravena zákonem o pobytu cizinců. Zákon jasně stanoví, které druhy řízení (která podání) je možné učinit ve správním řízení na daném úřadě a pro tato řízení definuje specifické podmínky. Jedná se například o to, že některá podání nejsou ze zákona možná učinit přímo z území České republiky, avšak pouze prostřednictvím Zastupitelských úřadů České republiky v zahraničí.

Procesní stránku řízení o povolení k pobytu upravuje správní řád. Obsahuje obecná ustanovení, která jsou společná pro všechny druhy řízení, jako jsou např. zásady doručování, nahlížení do spisové dokumentace, seznámení se spisovou dokumentací před vydáním rozhodnutí ve věci či práva a povinnosti účastníků řízení atd. Ovšem procesně právní úprava v oblasti řízení o povolení k pobytu má svá určitá specifika. Ta jsou zahrnuta v zákoně o pobytu cizinců, který má jako zvláštní právní předpis přednost před obecnou úpravou. Typickým příkladem zvláštní právní úpravy je oprávnění správního orgánu vyslechnout účastníka řízení, je-li to nezbytné pro zjištění skutečného stavu věci, především pro posouzení, zda se nejedná o obcházení tohoto zákona cizincem s cílem

získat oprávnění k pobytu na území, zejména zda účelově neuzavřel manželství, anebo zda jeho účelově prohlášeným souhlasem, nebylo určeno otcovství.

Na základě analýzy zákona o pobytu cizinců je v práci vytvořen přehled a popis všech druhů pobytových oprávnění pro cizí státní příslušníky, kteří hodlají setrvávat na území České republiky. Ze zkušenosti autora práce přímo na kontaktním pracovišti OAMP MV ČR v Příbrami vyplývá, že nejen samotní cizinci, ale i laická veřejnost (občané ČR doprovázející cizince při řízení na úřad) mají značné problémy se v množství různých druhů pobytových oprávnění správně orientovat. Rozsah zákona spolu s častými novelami nepřispívají k přehlednosti a jednoduchosti právě pro ty, kterým je zákon určen, pro cizince. Cizinci jsou odkázáni na pomoc buď vlastní komunity, která má za léta života v České republice již dobré povědomí o právních podmínkách pobytu zde, anebo na právní kanceláře, které si ovšem tyto služby nechají řádně zaplatit. Cizinci si služby advokátních kanceláří najímají především ve složitějších případech, zpravidla využívají-li řádných opravných prostředků ve správním řízení, tj. odvolání. V případech, kdy jsou cizincům řízení o povolení k pobytu zamítnuta (z různých důvodů), obracejí se na právní kanceláře k sepsání nezbytných písemností, ale i k zastupování při jednání na OAMP MV ČR. Často se stává, že jsou jako právní zástupci cizinců najímány stále stejné advokátní kanceláře, které se výhradně specializují na problematiku cizinců. Vzhledem k vysokému počtu zamítavých rozhodnutí a stále se zvyšujícímu počtu cizinců v České republice je to pro právní kanceláře výhodný obchod. Zkušenosti úředníků OAMP MV ČR při jednání s právními zástupci cizinců jsou různé. Hodně převažují negativní zkušenosti. Zástupci právních kanceláří často vystupují vůči úředním osobám arogantně a nadřazeně, účelnými námitkami se snaží úmyslně prodlužovat řízení s cílem využít jakýchkoliv pochybení ze strany MV ČR, které by mohly využít ve prospěch svého klienta. Zaměstnanci OAMP musí být při jednání s právními zástupci velice dbalí především při dodržování zákonných lhůt a neumožnit těmto zmocněným zástupcům využití skulin v zákoně ve prospěch cizinců k neoprávněnému získání povolení k pobytu v České republice.

Další možností, kterou mohou cizinci v České republice při jednání na úřadech využít, je pomoc nestátních neziskových organizací, které na rozdíl od právníků poskytují cizincům právní pomoc zdarma. Ze zkušenosti autora práce vyplývá, že zástupci jedné z neziskových organizací, konkrétně Arcidiecézní Charity Praha, pravidelně jedenkrát

týdně (až na výjimky) navštěvují pracoviště OAMP MV ČR v Příbrami, o čemž jsou cizinci dopředu informováni a mohou si s nimi na konkrétní termín předem domluvit schůzku. Jejich pomoc spočívá ve vyplňování nezbytných žádostí cizinců k podání o povolení k pobytu, ev. poradenství v oblasti doložení nezbytných náležitostí do žádostí. Vše by mělo zůstat pouze v rovině poskytování obecných informací, protože zaměstnanci neziskových organizací nejen, že nemohou jakkoliv zasahovat a ovlivňovat probíhající řízení, ale nemají přístup k informacím o konkrétním stavu řízení cizinců o povolení k pobytu.

Toto je plně v gesci zaměstnanců OAMP MV ČR. Pomoc úředníků cizincům je zaměřena především na poskytnutí informací o stavu řízení, vysvětlení podmínek konkrétních druhů pobytu, náběh žádosti o povolení k pobytu na území atd. V žádném případě však úředníci nesmějí cizincům radit, o který druh pobytu si mají učinit podání, či jak lze určitý druh pobytu na území České republiky získat, což někteří z nich očekávají. Je tedy potřeba jasně cizincům vysvětlit, s kterými informacemi jsou úředníci oprávněni je seznámit a s kterými nikoliv, což se častokrát neobejde bez rozhořčení a hlasitých projevů na straně přistěhovalců. Prvotním úkolem zaměstnanců OAMP MV ČR je kontrola cizinců ihned při příchodu na pracoviště OAMP MV ČR, především ověření legálnosti jejich pobytu v České republice. V případě, že zjistí jakékoliv pochybení v platnosti pobytového oprávnění, či neoprávněnosti jejich pobytu v České republice, jsou povinni neprodleně kontaktovat pracovníky Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort Cizinecké policie, kteří si daného cizince převezmou a jejichž úkolem je s danou osobou zahájit správní řízení ve věci správního vyhoštění. Zaměstnanci OAMP MV ČR fungují vlastně jako jakýsi prostředníci mezi cizincem a Ministerstvem vnitra. Jejich činnost je značně rozsáhlá, ať už se jedná o provádění změn adres a osobních údajů cizinců v Centrálním informačním systému (CIS), vydávání dokladů, snímání cizinců za účelem vydávání biometrických průkazů, provádění výslechů, seznamování cizinců s dokumenty, které doložili do své žádosti před vydáním rozhodnutí, doručování písemností od cizinců na rozhodčí pracoviště, aby jejich žádosti mohly být vyřízeny v co nejkratších lhůtách atd. Správní řízení klade na pracovníky Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra vysoké požadavky především v nárocích na jejich odbornou kvalifikaci, znalosti a zkušenosti při jednání s cizinci. Vzhledem k vysokým požadavkům na tuto profesi není překvapením, že na pracovištích Odboru azylové a migrační politiky, především v Praze, je značná

fluktuace. To však neplatí o pracovišti OAMP MV ČR v Příbrami. Zde v současnosti již třetím rokem pracují 3 zaměstnanci, jejichž spádovou oblastí jsou cizinci z okresů Příbram a Beroun, což představuje cca 6 tisíc osob. K tomu, aby byla zaručena dostatečná kvalita správních řízení na pracovišti OAMP MV ČR v Příbrami je nezbytné, aby byl počet pracovníků v daném úřadu minimálně udržen na stávající úrovni, optimálně do budoucna, i vzhledem k nárůstu agendy cizinců, byl navýšen o dalšího pracovníka.

V praktické části práce je popsán vývoj počtu cizinců žijících v České republice v posledních dvaceti letech podle jednotlivých druhů pobytových oprávnění, složení národností i navrženy prognózy budoucího vývoje, které ovšem v souvislosti se současným vývojem migrace ve světě, která probíhá značně nekontrolovaně, musíme brát opatrně. V práci jsou objasněny poslední změny související s novelou zákona o pobytu cizinců, ale i s novelou týkající se získání českého státního občanství. V neposlední řadě je součástí práce dotazníkové šetření mezi občany Vietnamské národnosti s cílem zjistit, co vedlo občany Vietnamské národnosti k příjezdu právě do České republiky.

Občané Vietnamu jsou po Ukrajině a Slovensku třetí nejpočetnější skupinou cizinců žijící na území České republiky. I to byl důvod, proč jsme se v dotazníkovém šetření zaměřili právě na tuto skupinu cizinců. Zkusme se však podívat nejen na pozitivní, ale také negativní zkušenosti soužití Vietnamské komunity s občany ČR. Vietnamce je možné všeobecně považovat za velice schopné obchodníky. Ať už se jedná o obchod s potravinami, oblečením, či drogami, vždy je jejich cílem co největší zisk, a to bez ohledu na to, s čím vlastně obchodují. V případě poptávky o určitý druh zboží, jsou schopni se pohotově přeorientovat, aby v co nejkratším čase vyhověly zájmu zákazníků, z čehož poté mohou značně finančně těžit. Zisk a finanční výhody můžeme také spatřit za žádostmi Vietnamců o trvalý pobyt v České republice. Jednou z výhod přiznání statusu trvalého pobytu pro Vietnamce, je možnost příjezdu jejich dalších rodinných příslušníků do České republiky, kde tyto osoby získávají trvalý pobyt automaticky, aniž by o něj museli žádat a splnit přitom zákonné podmínky, čehož využívají ve velké míře. Další výhodou trvalého pobytu je to, že Vietnamci nemusí povinně platit značné částky za zdravotní pojištění na území ČR. Jako osoby se statutem trvalého pobytu se stávají účastníky veřejného zdravotního pojištění, které je jim hrazeno státem, stejně tak jejich dětem, které narozením dostávají pobytový status svých rodičů (pokud má alespoň jeden z nich trvalý pobyt v ČR).

Na rozdíl od Českých občanů se téměř výhradně stávají Vietnamci příjemci dávek státní sociální podpory, jejichž výše se pohybuje v řádech tisíců korun měsíčně. Ze zkušenosti autora práce, který patnáct let působil na oddělení státní sociální podpory (SSP) Ministerstva práce a sociálních věcí to byli z cizinců především Vietnamci, kteří se stávali příjemci státní sociální podpory. Vzhledem k nemožnosti jakkoliv kontrolovat příjmy cizinců (platební výměr u OSVČ, který je základem výpočtu příjmů ke stanovení výše dávek, předkládali cizinci s nejnižšími, často i nulovými hodnotami), byly těmto osobám tyto dávky vypláceny v nejvyšších částkách. Nepropojenost a časová odlišnost systému výplaty dávek SSP se systémem Cizineckého informačního systému (CIS), umožňuje těmto osobám získávat podporu, na kterou většina českých rodin zdaleka nedosáhne. Podmínkou k přiznání trvalého statusu pro cizince, je doložení dostatečné výše prostředků na obživu, což je jejich povinností pouze při podání žádosti o trvalé setrvání. Pokud je však cizincům tento status přiznán, není nutné výši příjmů znovu kdykoliv dokládat. Naproti tomu u dávek SSP je povinností žadatelů dokládat příjmy čtvrtletně či ročně a k přiznání nároku na dávky SSP musí být co nejnižší. Zákon číslo 117/95 Sb. o státní sociální podpoře doznal za více než dvacet let, kdy je v platnosti mnoho změn, avšak zásadní změnou do budoucnosti, i vzhledem k počtu cizinců, kteří jej využívají, by měla být vzájemná provázanost s jinými úřady (odbornými) při prokazování příjmů cizinců a tím zamezit neoprávněnému zneužívání sociálního systému v ČR.

Na rozdíl od Čechů jsou Vietnamci schopni se kvůli obchodu semknout a spolupracovat. Je zde neproniknutelná zeď mlčenlivosti a dá se říci i solidárnosti mezi vietnamskou komunitou, přes kterou není možné se jakkoliv dostat. Velkým problémem bývá přístup k informacím. Tzv. „práškači“ se mezi vietnamskou komunitou vyskytují jen výjimečně a velkým problémem bývá i důvěryhodnost tlumočnicků. Ze zkušenosti při jednání na OAMP MV ČR se vzhledem ke značné nesrozumitelnosti vietnamského jazyka často stává, že tlumočníci přítomní při výslechu buď nepřekládají otázky úřední osoby (přesně či vůbec) anebo, že sami účelově odpovídají na otázky za osoby k výslechu předvolané. Prokázat jim tuto skutečnost je fakticky nemožné a při upozornění tlumočnicků, že budou z jednání vykázáni, nedochází zpravidla z jejich strany k nápravě. Jindy vstřícní a milí Vietnamci dokáží být při úředním jednání i značně nepříjemní a arogantní, a to především v případě, že mají pocit, že se jim stala křivda. Při jednání s úředními osobami dovedou být Vietnamci značně nesmlouvavými, ale i odmítající

komunikaci. To bylo jen několik málo příkladů „jiného“ pohledu, na soužití s Vietnamskou komunitou.

Z dotazníkového šetření mezi vietnamskou komunitou jednoznačně vyplynulo, že nejpodstatnějším důvodem, který vietnamské přistěhovalce vede k tomu, že setrvávají v České republice, je sounáležitost a úzké spojení především s jejich rodinou, blízkými a svojí komunitou, což nám potvrdilo naše předchozí závěry, že rodina a komunita jsou pro občany Vietnamu to nejpodstatnější. Můžeme říci a zvyšující se počty přistěhovalců z Vietnamu po roce 1989 v České republice tomu jen nasvědčují, že podmínky k jejich integraci se od revoluce v České republice značně zlepšily. Nicméně pro obě strany, jak majoritní, tak především minoritní společnost existuje stále ještě mnoho bariér, které musí obě strany každodenně překonávat. Stále narážíme na předsudky a z nich pramenící xenofobii na straně jedné, na druhé straně jsou zde smíšená Česko - Vietnamská manželství, nad kterými se dnes už jen málokdo pozastaví. Zkrátka negativa na jedné straně zpravidla vyvažují pozitivní zkušenosti ze života s jinými národy na straně druhé. A nemusí to být jen Vietnamci, Mongolové a Číňané. Národy tak se odlišující od nás, Evropanů.

Možná bychom se od těchto národů mohli přiučit jejich vzájemné úctě, slušnosti, vstřícnosti a laskavosti, která už pomalu z mezilidských vztahů vymizela a zvažít, zda nastavená tvrdá pravidla k získání pobytového statusu na území České republiky jsou obrazem multikulturní společnosti, ke které se tak hrdě hlásíme. Zkusme se zamyslet, zda negativní reakce cizinců nejsou pouhým obrazem toho, jak se k nim chováme my. Pokusme se vžít do kůže cizinců a představit si sebe sama na opačném konci zeměkoule, ve stejné životní situaci a uvědomit si, jak těmto lidem musí být a možná se i zastydíme za své jednání k těmto osobám, které je mnohdy plné odporu a nenávisti pramenící opravdu „jen“ z naší neznalosti? Z neznalosti, ke které značnou měrou přispívají i massmédiá, která nás dokáží ovlivnit především v tom negativním slova smyslu. Možností, jak zlepšit svůj přístup vůči přistěhovalcům je mnoho, otázkou však zůstává, zda to sami opravdu chceme....?

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. *Antidiskriminační vzdělávání a veřejná správa v ČR*. 1. vyd. Praha: Multikulturní centrum, 2006. 78 s. ISBN 80-239-7825-X.
2. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Cizinci v České republice*. Praha, prosinec 2014. 192 s. ISBN 978-80-250-2582-6.
3. DRBOHLAV, D. a kol. *Migrace a (i)migranti v Česku: kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?* 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2010. 207 s. ISBN 978-80-7419-039-1.
4. JANDOUREK, J. *Sociologický slovník*. 1. vyd. Praha: Portál, 2001. 285 s. ISBN 80-7178-535-0.
5. KOLEKTIV AUTORŮ a AUTOREK. *Formování profese interkulturní pracovník /pracovnice: zahraniční zkušenosti, praxe a vzdělávání v ČR*. Praha: InBáze, o. s., 2014. 316 s. ISBN 978-80-905759-0-5.
6. LEONTIYEVA, Y., VÁVRA, M. *Postoje k imigrantům*. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR 2009. 121 s. ISBN 978-80-7330-173-6.
7. LINHART, J. *Slovník cizích slov pro nové století*. 1. vyd. Český Těšín: Nakladatelství Dialog Litvínov 2007. 412 s. ISBN 80-7382-006-4.
8. MULTI KULTI: *Menšiny v ČR*. 1. vyd. Agentura rozvojové a humanitární pomoci Olomouckého kraje, o. p. s, 2009. 152 s. ISBN 978-80-254-5583-8.
9. MULTIKULTURNÍ CENTRUM. *My a ti druzí: příručka pro multikulturní výchovu a vzdělávání na základní škole*. Praha: Multikulturní centrum, 2004, 101 s. ISBN 80-239-2099-5.
10. NIESSEN, J. *Rozmanitost o soudržnost: nové úkoly v oblasti integrace imigrantů a menšin*. 1. vyd. Praha: Rada Evropy, 2000. 115 s. ISBN 92-871-4345-5.
11. PRŮCHA, J. *Multikulturní výchova*. 1. vyd. Praha: Triton, 2006. 263 s. ISBN 80-7254-866-2.
12. ŠIŠKOVÁ, Tatjana. *Menšiny a migranti v České republice*. 1. vyd. Praha: Portál, s.r.o., 2001. 200 s. ISBN 80-7178-648-9.
13. ŠIŠKOVÁ, Tatjana. *Výchova k toleranci a proti rasismu*. 1. vyd. Praha: Portál, s.r.o., 1998. 208 s. ISBN 80-7178-285-8.

14. TRBOLA, R., RÁKOCZYOVÁ, M. (eds.) *Institucionální podmínky sociální integrace cizinců v ČR I*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2011. 181 s. ISBN 978-80-87474-19-8.
15. UNIVERSUM: *Všeobecná encyklopedie 1., 2., 4., 6., 8., a 9. díl*. 1. vyd. Praha: Euromedia Group Odeon, 2000. 738 s. ISBN 80-207-1061-2.
16. ZINCONE, G., PENNINX, R., BORKERT, M. *Migration Policymaking in Europe: The Dynamics of Actors and Contexts in Past and Present*. Amsterdam University Press, Amsterdam 2011. 441 s. ISBN 978-90-8964-370-4.

Elektronické zdroje

1. CENTRA NA PODPORU INTEGRACE CIZINCŮ. *Správa uprchlických zařízení MV* [online]. 2015. cit. [2015-07-18]. Dostupný z WWW: <
<http://www.integracnicentra.cz/Onas/InformaceOProjektu.aspx>>.
2. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Cizinci: počet cizinců* [online]. 2015 [cit. 2015-06-16]. Dostupný z WWW: <
https://www.czso.cz/documents/11292/27320905/e01R02_201503.pdf/2453ff72-d123-4489-b188-63a11fd78bb7?version=1.0>.
3. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Koncepce integrace cizinců - Společné soužití v roce 2015*. [online]. 2015 cit. [2015-07-11]. Dostupný z WWW: <
https://www.czso.cz/documents/11292/27325699/KIC_2015.pdf/e517096f-a4ca-4963-b6be-bd1f1627b71e?version=1.0>
4. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Nabývání státního občanství ČR - metodika* [online]. 2015 [cit. 2015-8-22]. Dostupný z WWW: <
https://www.czso.cz/csu/cizinci/ciz_nabyvani_obcanstvi-metodika>.
5. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Cizinci: nabývání státního občanství ČR* [online]. 2015 [cit. 2015-08-29]. Dostupný z WWW: <
https://www.czso.cz/csu/cizinci/2-ciz_nabyvani_obcanstvi>.
6. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Zaměstnanecké karty*. [online]. 2015 [cit. 2015-08-29]. Dostupný z WWW: <
http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/zamka>.

7. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Právní postavení občanů EU/EHP, Švýcarska a jejich rodinných příslušníků z hlediska zákona o zaměstnanosti* [online]. 2015 [cit. 2015-07-20]. Dostupný z WWW:< https://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/zz_zamest_eu/zz_eu_prav_postaveni>.
8. MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané EU a jejich rodinní příslušníci* [online]. 2015 [cit. 2015-07-20]. Dostupný z WWW: < <http://www.mvcr.cz/clanek/prijezd-do-cr.aspx>>.
9. MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané EU a jejich rodinní příslušníci* [online]. 2015 [cit. 2015-07-21]. Dostupný z WWW: < <http://www.mvcr.cz/clanek/prechodny-pobyt.aspx>>.
10. MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané EU a jejich rodinní příslušníci* [online]. 2015 [cit. 2015-07-21]. Dostupný z WWW: < <http://www.mvcr.cz/clanek/kdo-je-obcan-eu-a-jeho-rodinny-prislusnik-209966.aspx>>.
11. MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané třetích zemí* [online]. 2015 [cit. 2015-07-20]. Dostupný z WWW: < <http://www.mvcr.cz/clanek/prijezd-do-cr.aspx>>.
12. MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané EU a jejich rodinní příslušníci* [online]. 2015 [cit. 2015-07-21]. Dostupný z WWW: < <http://www.mvcr.cz/clanek/prechodny-pobyt.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>>.
13. MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané EU a jejich rodinní příslušníci* [online]. 2015 [cit. 2015-07-21]. Dostupný z WWW: < <http://www.mvcr.cz/clanek/informace-pro-cizince-obcane-eu-a-jejich-rodinni-prislusnici-trvaly-pobyt.aspx>>.
14. MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané třetích zemí* [online]. 2015 [cit. 2015-07-26]. Dostupný z WWW:< <http://www.mvcr.cz/clanek/vizum-k-pobytu-do-90-dnu-kratkodobe.aspx>>.
15. MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané třetích zemí* [online]. 2015 [cit. 2015-07-26]. Dostupný z WWW:< <http://www.mvcr.cz/clanek/vizum-k-pobytu-nad-90-dnu-dlouhodobě.aspx>>.
16. MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané třetích zemí* [online]. 2015 [cit. 2015-07-26]. Dostupný z WWW:< <http://www.mvcr.cz/clanek/obcane-tretich-zemi-dlouhodobě-pobyt.aspx>>.

17. MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané třetích zemí* [online]. 2015 [cit. 2015-08-02]. Dostupný z WWW:< <http://www.mvcr.cz/clanek/zelene-karty.aspx>>.
18. MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané třetích zemí* [online]. 2015 [cit. 2015-07-26]. Dostupný z WWW:< <http://www.mvcr.cz/clanek/zamestnanecka-karta.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>>.
19. MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané třetích zemí* [online]. 2015 [cit. 2015-08-02]. Dostupný z WWW:< <http://www.mvcr.cz/clanek/modra-karta.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>>
20. MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Občané třetích zemí* [online]. 2015 [cit. 2015-08-02]. Dostupný z WWW:< <http://www.mvcr.cz/clanek/obcane-tretich-zemi-trvaly-pobyt.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>>
21. MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Informace k novému zákonu o státním občanství ČR* [online]. 2015 [cit. 2015-08-22]. Dostupný z WWW:< <http://www.mvcr.cz/clanek/informace-k-novemu-zakonu-o-statnim-obcanstvi-cr.aspx>>.
22. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Strategie migrační politiky ČR*. [online]. 2015 [cit. 2015-08-29]. Dostupný z WWW: < <http://www.mvcr.cz/clanek/strategie-migracni-politiky-cr.aspx>>.
23. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Cizinci: nabyvání státního občanství ČR* [online]. 2015 [cit. 2015-08-29]. Dostupný z www: < https://www.czso.cz/csu/cizinci/2-ciz_nabyvani_obcanstvi>.
24. MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Potřebujete pomoci nebo poradit?* [online]. 2015 [cit. 2015-09-20]. Dostupný z WWW:< <http://www.charita.cz/jak-pomahame/pomoc-cizincum-v-cr/infolinka/>>.
25. MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Ministerstvo vnitra zprovoznilo nový web o migraci* [online]. 2015 [cit. 2015-09-28]. Dostupný z WWW:< <http://www.mvcr.cz/clanek/ministerstvo-vnitra-zprovoznilo-novy-web-o-migraci.aspx>>.
26. MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Cizinci s povoleným pobytem* [online]. 2015 [cit. 2015-09-28]. Dostupný z WWW:< <http://www.mvcr.cz/clanek/cizinci-s-povolenym-pobytem.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>>.
27. STATISTICKÝ ÚŘAD VIETNAMU. *Statistické informace počtu obyvatel 2012*. [online] 2015 [cit 2015-06-27]. Dostupný z WWW: http://www.gso.gov.vn/default_en.aspx?tabid=508&ItemID=13500.

Legislativní zdroje

1. ČESKO. Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (znění k 1. 1. 2015) [online]. 2015 [cit. 2015-06-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/aktualni-zneni-zakona-c-326-1999-sb-o-pobytu-cizincu-na-uzemi-ceske-republiky-580539.aspx>>.
2. ČESKO. Zákon č. 273 ze dne 2. srpna 2001. změna zákona č. 320 /2002 Sb. o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů [online]. 2005 [cit. 2015-06-19]. Dostupný z WWW: <http://www.mkc.cz/img/otevrena_skola/ke_stazeni/novela_zakona_o_narodnostnich_mensinach.pdf>

Seznam obrázků:

Obrázek č. 1: Strategie soužití imigrační komunity a většinové společnosti

Obrázek č. 2: Dvourozměrný plán postoje majority a minority

Obrázek č. 3: Začarovaný kruh komunikace

Obrázek č. 4: Úrovně soužití majority a minority

Seznam tabulek:

Tabulka č. 1: Počet cizinců v ČR podle typu pobytu v letech 1993-2014

Tabulka č. 2: Počet cizinců v ČR - Středočeský kraj (NUTS3), Příbram a Beroun v letech 1996, 2008 – 2013

Tabulka č. 3: Vývoj počtu cizinců s povoleným pobytem na území ČR v období 2005-2014

Tabulka č. 4: Cizinci v ČR podle druhu pobytu k 31. 12. 2013

Tabulka č. 5: Vývoj podílu cizinců s povolením k pobytu v ČR k 31. 12. 2013 (v %)

Tabulka č. 6: Cizinci s povoleným pobytem v ČR k 30. 6.2015

Tabulka č. 7: Podíl cizinců na obyvatelstvu ve vybraných evropských státech k 1. 1. 2013

Tabulka č. 8: Počet zaměstnaneckých karet v letech 2014 a 2015

Tabulka č. 9 : Počet udělených občanství v letech 2001 – 2013

Tabulka č. 10 : Věkové složení respondentů výzkumu

Tabulka č. 11: Důvody příjezdu do České republiky – Muži

Tabulka č. 12: Důvody příjezdu do České republiky - Ženy

Seznam grafů:

Graf č. 1: Vývoj počtu cizinců v ČR podle typu pobytu v letech 1993 – 2014

Graf č. 2: Nejčastější státní občanství cizinců v ČR s trvalým pobytem k 31. 12. 2013

Graf č. 3: Nejčastější státní občanství cizinců v ČR s pobytem nad 12 měsíců
k 31. 12. 2013

Graf č. 4: Počet udělených občanství ČR v letech 2001 – 2013

Graf č. 5: Úroveň dosaženého vzdělání respondentů

Graf č. 6: Možnost pracovat s Čechy

Graf č. 7: Spokojenost respondentů v České republice

7 Přílohy

- Příloha I. Dotazník pro občany Vietnamské socialistické republiky z okresu Příbram
- Příloha II Kontakty na nestátní neziskové organizace (NNO) působící v oblasti integrace cizinců
- Příloha III Vyhodnocení dotazníků

Příloha I:

DOTAZNÍK

PRO OBČANY VIETNAMSKÉ SOCIALISTICKÉ REPUBLIKY Z OKRESU PŘÍBRAM

Tento anonymní dotazník slouží ke sběru dat pro diplomovou práci na téma „Cizinci ČR“

1. Pohlaví?

- a. muž
- b. žena

2. Váš věk?

- a. do 20 let
- b. 20 - 30 let
- c. 30 - 40 let
- d. 40 - 50 let
- e. 50 - 65 let
- f. nad 65 let

3. Rodinný stav?

- a. vdaná, ženatý
- b. svobodná, svobodný
- c. rozvedená, rozvedený
- d. vdova, vdovec

4. Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a. základní vzdělání
- b. učební obor
- c. středoškolské s maturitou
- d. vyšší odborné
- e. vysokoškolské

5. Jaké je Vaše povolání?

- a. zaměstnanec
- b. student/ka
- c. OSVČ
- d. bez zaměstnání

6. Váš pobytový status na základě kterého pobýváte v ČR?

- a. krátkodobé vízum do 90 dnů
- b. dlouhodobé vízum nad 90 dnů
- c. dlouhodobý pobyt
- d. zaměstnanecká karta
- e. přechodný pobyt pro rodinného příslušníka občana EU
- f. trvalý pobyt
- g. české občanství

7. Jak si myslíte, že česká společnost přijímá cizince?

- a. rozhodně kladně

- b. spíše kladně
- c. neutrálně
- d. spíše záporně
- e. rozhodně záporně

8. Jsou podle Vás cizinci v České republice diskriminováni?

- a. rozhodně ano
- b. spíše ano
- c. spíše ne
- d. rozhodně ne

9. Setkal jste se někdy s rasovou diskriminací vůči cizincům?

- a. rozhodně ano
- b. spíše ano
- c. spíše ne
- d. rozhodně ne

10. Jaké byly Vaše důvody příjezdu do České republiky? (možné 3 odpovědi)

- a. zlepšení sociální situace
- b. zlepšení ekonomické situace
- c. poznání nové země
- d. zlepšení pracovní příležitosti
- e. studium
- f. politické důvody
- g. sloučení rodiny
- h. jiné (vypište jaké):.....

11. Domníváte se, že vietnamská menšina přebírá práci českým občanům?

- a. rozhodně ano
- b. spíše ano
- c. spíše ne
- d. rozhodně ne

12. Myslíte si, že jsou čeští občané ochotni vykonávat stejnou práci jako cizinci?

- a. rozhodně ano
- b. spíše ano
- c. spíše ne
- d. rozhodně ne

13. Myslíte si, že se vietnamská menšina snaží přizpůsobit občanům České republiky?

- a. rozhodně ano
- b. spíše ano
- c. spíše ne
- d. rozhodně ne

14. Myslíte si, že se občané majoritní společnosti snaží pomáhat vietnamské menšině?

- a. rozhodně ano
- b. spíše ano
- c. spíše ne

d. rozhodně ne

15. Je podle Vás důležité zlepšovat vztahy mezi českými občany a obyvateli Vietnamu?

- a. rozhodně ano
- b. spíše ano
- c. spíše ne
- d. rozhodně ne

16. Je podle Vás přijatelné, aby občan České republiky měl za partnera/ku Vietnamce/ku?

- a. rozhodně ano
- b. spíše ano
- c. spíše ne
- d. rozhodně ne

17. Je podle Vás přijatelné, aby Váš pracovní kolega byl Čech?

- a. rozhodně ano
- b. spíše ano
- c. spíše ne
- d. rozhodně ne

18. Máte přátele mezi Čechy?

- a. rozhodně ano
- b. spíše ano
- c. spíše ne
- d. rozhodně ne

19. Slavíte české Vánoce

- a. rozhodně ano
- b. spíše ano
- c. spíše ne
- d. rozhodně ne

20. Jste v ČR spokojeni natolik, že neuvažujete o návratu do Vietnamské socialistické republiky?

- a. rozhodně ano
- b. spíše ano
- c. spíše ne
- d. rozhodně ne

Děkuji Vám za ochotu při vyplňování dotazníku.
Pokud chcete něco uvést. Uveďte to prosím zde:

.....
.....
.....
.....
.....

Příloha II:

KONTAKTY NA NESTÁTNI NEZISKOVÉ ORGANIZACE (NNO) PŮSOBÍCÍ V OBLASTI INTEGRACE CIZINCŮ

HLAVNÍ MĚSTO PRAHA A STŘEDOČESKÝ KRAJ

ARCIDIECÉZNÍ CHARITA PRAHA

Sředisko migrace - Poradna pro a migranty a uprchlíky

Londýnská 44, 120 00 Praha 2

tel. 224 246 573

email: paha@paha.charita.cz

web: <http://paha.charita.cz>

Kromě poradenství v Praze poskytuje také

terénní služby ve Středočeském kraji, zejména

ve městech Příbram, Mělník, Mladá Boleslav a Poděbrady.

KOMUNITNÍ CENTRUM INBÁZE BERKAT

Legerova 50, 120 00 Praha 2

tel. 224 941 415

mobil: 739 037 353, 739 578 343

email: info@inbaze.cz

web: www.inbaze.cz

CENTRUM PRO INTEGRACI CIZINCŮ (CIC)

Kubelíkova 55/827, 130 00 Praha 3

tel. 222 360 452 (sociální poradenství)

222 362 142 (pracovní poradenství)

email: info@cicpraha.org

web: www.cicpraha.org

Kolín: Zahradní 46, 280 02 Kolín

tel: 312 310 322

mobil: 774 866 838

Ve Středočeském kraji poskytuje sociální a pracovní poradenství v Kolíně, Mladé Boleslavi a Kutné Hoře.

DIAKONIE ČESKOBRATRSKÉ CÍRKVE EVANGELICKÉ

Sředisko celostátních programů a služeb

Čajkovského 1640/8, 130 00 Praha 3

tel. 222 968 754

mobil: 724 039 455

email: scps@diakonie.cz

web: www.scps.diakonie.cz

OBČANSKÉ SDRUŽENÍ KLUB HANOI

adresa kanceláře: Libušská 319/126,

142 00 Praha 4

(6. patro budovy u vřátnice areálu Sapa)

poštovní adresa: Na Sídlišti III 411, 252 43 Průhonice
mobil: 603 583 690, 608 535 792
email: klubhanoi@klubhanoi.cz
web: www.klubhanoi.cz

INFO-DRÁČEK

Sídlo: Libušská 319, 142 00 Praha 4
Kancelář: Máchova 23, 120 00 Praha 2
tel. 778 050 186
email: info@info-dracek.cz
web: <http://info-dracek.cz>

IOM – MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE PRO MIGRACI

Argentinská 38, 170 00 Praha 7
tel. 233 370 160
email: prague@iom.int
web: www.iom.cz

LA STRADA ČESKÁ REPUBLIKA, O.P.S.

P.O. Box 305, 111 21 Praha 1
tel. 222 721 810
email: lastrada@strada.cz, pomoc@strada.cz
web: www.strada.cz
SOS a INFO linka:
(+420) 222 717 171
PO: 10.00 – 16.00 (v českém a ruském jazyce)
ÚT: 10.00 – 16.00 (v českém a anglickém jazyce)
ČT: 10.00 – 16.00 (v českém jazyce)
(+420) 800 077 777 (bezplatné volání)
ST: 12.00 – 20.00 (v českém, ruském a rumunském/moldavském jazyce)

META o. s.

Sdružení pro příležitosti mladých migrantů
(poradenství v oblasti vzdělávání a pracovního uplatnění)
kontaktní adresa: Ječná 17, 120 00 Praha 2
tel./fax: 222 521 446
mobil: 773 304 464
služby pro cizince:
V Tůních 10, 120 00 Praha 2
mobil: 773 639 395, 775 339 003, 773 304 544
Čechova 773, 293 01 Mladá Boleslav
Po domluvě je možná konzultace i na jiných místech ve Středočeském kraji.
e-mail: info@meta-os.cz
web: www.meta-os.cz
www.inkluzivniskola.cz

ORGANIZACE PRO POMOC UPRCHLÍKŮM (OPU Praha)

Kovářská 4, 190 00 Praha 9
tel. 730 158 779, 739 413 983
fax: 233 371 258
e-mail: opu@opu.cz
web: www.opu.cz

PORADNA PRO INTEGRACI (PPI)

Opletalova 921/6, 110 00 Praha 1
(vstup pasáží Opletalka)
tel. 603 281 269, 603 807 567
e-mail: paha@p-p-i.cz
web: www.p-p-i.cz

PORADNA PRO OBČANSTVÍ, OBČANSKÁ A LIDSKÁ PRÁVA (PPO)

Ječná 7, 120 00 Praha 2
tel. 270 003 280
e-mail: poradna@poradna-prava.cz
web: www.poradna-prava.cz
SEDM PAPRSKŮ
Spořická 328/26, 184 00 Praha 8
tel. 233 544 553
e-mail: vera.dousova@sevenrays.cz
web: www.sevenrays.cz

SDRUŽENÍ PRO INTEGRACI A MIGRACI (SIMI)

Baranova 33, 130 00 Praha 3
tel. 224 224 379, 605 253 994
e-mail: poradna@refug.cz
web: www.migrace.com

JIHOČESKÝ KRAJ

DIECÉZNÍ CHARITA ČESKÉ BUDĚJOVICE

Poradna pro cizince a migranty
Boženy Němcové 53, 370 01 České Budějovice
tel. 386 351 125, 734 435 344
e-mail: cizinci@charitacb.cz
web: www.charitacb.cz

ORGANIZACE PRO POMOC UPRCHLÍKŮM (OPU)

Pobočka v Českých Budějovicích byla
uzavřena. V případě potřeby se obraťte na pobočky v Praze, Brně nebo v Plzni.

JIHOMORAVSKÝ KRAJ

DIECÉZNÍ CHARITA BRNO

Celsuz – Centrum pro lidi sociálně znevýhodněné

tř. Kpt. Jaroše 9, 602 00 Brno

tel. 538 700 950, 545 426 610

e-mail: dchb@charita.cz

web: <http://dchb.charita.cz>

ORGANIZACE PRO POMOC UPRCHLÍKŮM (OPU)

Leitnerova 9, 602 00 Brno

tel./fax: 543 210 443

mobil: 731 928 388

e-mail: opu.brno@opu.cz

web: www.opu.cz

SDRUŽENÍ OBČANŮ ZABÝVAJÍCÍCH SE EMIGRANTY (SOZE)

Mostecká 5, 614 00 Brno

tel. 545 213 643

fax: 515 536 356

e-mail: soze@soze.cz

web: www.soze.cz

KRÁLOVEHRADECKÝ KRAJ

DIECÉZNÍ CHARITA HRADEC KRÁLOVÉ

Poradna pro cizince a uprchlíky

Velké náměstí 37/46, 500 01 Hradec Králové

tel. 495 063 135

email: dchhk@hk.caritas.cz

web: www.hk.caritas.cz

LIBERECKÝ KRAJ

FARNÍ CHARITA ČESKÁ LÍPA

Poradna pro dlouhodobě legálně usazené cizince v České Lípě

Dubická 992, 470 01 Česká Lípa

tel. 487 829 871, 775 600 532

email: ortova@fchl.cz

web: www.fchl.cz

OLOMOUCKÝ KRAJ

SDRUŽENÍ OBČANŮ ZABÝVAJÍCÍCH SE EMIGRANTY (SOZE)

Ostružnická 28, 772 00 Olomouc

tel. 585 242 535

e-mail: soze.olomouc@soze.cz

web: www.soze.cz

ŽEBŘÍK - CENTRUM PODPORY CIZINCŮ
Vrahovická 83, 796 01 Prostějov
tel. 581 111 550
mobil: 731 065 267
e-mail: cpc@zebrik-os.cz
web: www.procizince.cz

PARDUBICKÝ KRAJ

MOST PRO
17. listopadu 216, 530 02 Pardubice
tel. 467 771 170
e-mail: info@mostlp.eu
web: www.mostlp.eu

PLZEŇSKÝ KRAJ

DIECÉZNÍ CHARITA PLZEŇ
Poradna pro cizince a uprchlíky Plzeň
Hlavanova 16, 326 00 Plzeň
tel. 377 223 861, 377 221 540
mobil: 731 433 096
e-mail: dchp@dchp.cz
web: www.dchp.cz

KONTAKTNÍ CENTRUM PRO CIZINCE
Tylova 1 (2. patro), 301 00 Plzeň
tel. 773 337 890
773 337 890 – sociální pracovník
773 337 893 - tlumočnick vietnamštiny
e-mail: hanova@kccplzen.cz
web: www.kccplzen.cz

ORGANIZACE PRO POMOC UPRCHLÍKŮM (OPU)
Sady Pětaticátníků 48/33, 301 00 Plzeň
mobil: 604 809 165
e-mail: opu.plzen@opu.cz
web: www.opu.cz

ÚSTECKÝ KRAJ

DIECÉZNÍ CHARITA LITOMĚŘICE
Poradna pro uprchlíky a migranty
Kosmonautů 2022, 412 01 Litoměřice
tel. 416 731 452, 603 175 785
e-mail: dchltm@dchltm.cz
web: www.dchltm.cz

OBČANSKÉ SDRUŽENÍ OBERIG
Sociální poradna & multikulturní centrum
Pařížská 538/19 (6.patro), 400 01 Ústí nad Labem
tel. 475 205 721, 774 909 018
e-mail: contactline@email.cz
web: www.oberig.cz

PORADNA PRO INTEGRACI (PPI)
Velká hradební 33, 400 01 Ústí nad Labem
tel. 475 216 536
e-mail: usti@p-p-i.cz
web: www.p-p-i.cz
www.centrumcizincu.cz

KRAJ VYSOČINA

CENTRUM MULTIKULTURNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ
Masarykovo náměstí 34 (2.patro),
586 01 Jihlava
tel. 774 612 268, 774 619 933
email: jana.horska@centrumjihlava.cz
web: www.centrumjihlava.cz

OBČANSKÁ PORADNA TŘEBÍČ
Přerovského 126/6, 674 01 Třebíč
tel./fax: 568 845 348
mobil: 724 304 718
e-mail: poradna.tr@optrebic.cz
web: <http://www.optrebic.cz/>

OBČANSKÁ PORADNA JIHLAVA
Žižkova 13, 586 01 Jihlava
tel. 567 330 164
mobil: 739 178 390
e-mail: opj@volny.cz
web: www.obcanskaporadna.cz

PŘEHLED OSTATNÍCH NESTÁTNÍCH NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ PŮSOBÍCÍCH V OBLASTI INTEGRACE CIZINCŮ

ASOCIACE OBČANSKÝCH PORADEN
Sabinova 287/3, 130 00 Praha 3
tel. 284 019 220
mobil: 774 529 966
email: aop@obcanskeporadny.cz
web: www.obcanskeporadny.cz

ČESKÝ HELSINSKÝ VÝBOR (ČHV)

Štefánikova 21, 150 00 Praha 5
tel. 257 221 142, 602 646 940
e-mail: info@helcom.cz
web: www.helcom.cz

ČLOVĚK V TÍSNI

Šafaříkova 635/24, 120 00 Praha 2
tel. 226 200 400
fax: 226 200 401
email: mail@clovekvtsni.cz
web: www.clovekvtsni.cz

EVROPSKÁ KONTAKTNÍ SKUPINA

Dejvická 28, 160 00 Praha 6
tel. 222 211 799
e-mail: info@ekscr.cz
web: www.ekscr.cz

FARNÍ CHARITA PRAHA 14 KYJE

Sociálně právní poradenství a Job poradna
Bobkova 34, 198 00 Praha 14
tel. 739 203 254
e-mail: fch@praha14.charita.cz
web: <http://praha14.charita.cz>

CHARITA ČESKÁ REPUBLIKA

Vladislavova 12, 110 00 Praha 1
tel. 296 243 330
email: sekretariat@charita.cz
web: www.charita.cz

MULTIKULTURNÍ CENTRUM PRAHA

Náplavní 1, 120 00 Praha 2
tel. 296 325 345
email: infocentrum@mkc.cz
web: www.mkc.cz

SLOVO 21

Štěpánská 1, 120 00 Praha 2
tel. 222 518 554, 222 511 434, 222 522 070
tel/fax: 222 520 037
e-mail: slovo21@centrum.cz
web: www.slovo21.cz

Příloha III: Vyhodnocení dotazníků

1. Jaké je Vaše pohlaví?		
MUŽ	56	52,83%
ŽENA	50	47,17%
celkem	106	100%

2. Kolik je vám let?	< 20 let		20-30		30-40		40-50		50-65		65<	
	MUŽ	6	75,00%	18	58,06%	17	44,74%	15	51,72%	0		0
ŽENA	2	25,00%	13	41,94%	21	55,26%	14	48,28%	0		0	
celkem	8	100%	31	100%	38	100%	29	100%	0		0	

3. Jaký je Váš rodinný stav?		
vdaná, ženatý	77	72,64%
svobodná, svobodný	29	27,36%
rozvedená, rozvedený	0	0,00%
vdova, vdovec	0	0,00%
celkem	106	100%

4. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?		
základní vzdělání	55	51,89%
učební obor	36	33,96%
středoškolské s maturitou	13	12,26%
vyšší odborné	1	0,94%
vysokoškolské	1	0,94%
celkem	106	100%

5. Jaké je Vaše povolání?		
zaměstnanec	14	13,21%
studentka	4	3,77%
OSVČ	83	78,30%
bez zaměstnání	5	4,72%
celkem	106	100%

6. Jaký je Váš pobytový status na základě, kterého pobýváte v České republice?		
krátkodobé vízum nad 90 dnů	1	0,94%
dlouhodobé vízum nad 90 dnů	0	0,00%
dlouhodobý pobyt	39	36,79%
zaměstnanecká karta	0	0,00%
přechodný pobyt pro rod. příslušníka Občana EÚ	0	0,00%
trvalý pobyt	62	58,49%
české občanství	4	3,77%
celkem	106	100%

7. Jak si myslíte, že přijímá Česká republika cizince?		
rozhodně kladně	10	9,43%
spíše kladně	86	81,13%
neutrálně	8	7,55%
spíše záporně	2	1,89%
rozhodně záporně	0	0,00%
celkem	106	100%

8. Jsou podle Vás cizinci v České republice diskriminováni?		
rozhodně ano	11	10,38%
spíše ano	54	50,94%
spíše ne	41	38,68%
rozhodně ne	0	0,00%
celkem	106	100%

9. Setkali jste se někdy s rasovou diskriminací vůči cizincům?		
rozhodně ano	17	16,04%
spíše ano	48	45,28%
spíše ne	41	38,68%
rozhodně ne	0	0,00%
celkem	106	100%

10. Důvody příjezdu do ČR	Muži											
	20		20-30		30-40		40-50		50-65		nad 65	
Důvody příjezdu do ČR \ věk												
zlepšení sociální situace	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
zlepšení ekonomické situace	0	0,00%	3	8,82%	2	8,33%	3	11,11%	0	0,00%	0	0,00%
poznání nové země	0	0,00%	5	14,71%	1	4,17%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
zlepšení pracovních příležitostí	2	20,00%	6	17,65%	5	20,83%	12	44,44%	0	0,00%	0	0,00%
studium	2	20,00%	4	11,76%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
politické důvody	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
sloučení rodiny	6	60,00%	16	47,06%	16	66,67%	12	44,44%	0	0,00%	0	0,00%
jiné	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%

10. Důvody příjezdu do ČR	Ženy											
	20		20-30		30-40		40-50		50-65		nad 65	
Důvody příjezdu do ČR \ věk												
zlepšení sociální situace	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
zlepšení ekonomické situace	0	0,00%	5	18,52%	5	15,63%	3	12,50%	0	0,00%	0	0,00%
poznání nové země	0	0,00%	2	7,41%	2	6,25%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
zlepšení pracovních příležitostí	0	0,00%	7	25,93%	6	18,75%	10	41,67%	0	0,00%	0	0,00%
studium	1	33,33%	1	3,70%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
politické důvody	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
sloučení rodiny	2	66,67%	12	44,44%	19	59,38%	11	45,83%	0	0,00%	0	0,00%
jiné	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%

11. Domníváte se, že vietnamská menšina přebírá práci českým občanům?		
rozhodně ano	1	0,94%
spíše ano	12	11,32%
spíše ne	82	77,36%
rozhodně ne	11	10,38%
celkem	106	100%

12. Myslíte si, že jsou čeští občané ochotni vykonávat stejnou práci jako cizinci?		
rozhodně ano	22	20,75%
spíše ano	82	77,36%
spíše ne	2	1,89%
rozhodně ne	0	0,00%
celkem	106	100%

13. Myslíte si, že se vietnamská menšina snaží přizpůsobit občanům České republiky?		
rozhodně ano	5	4,72%
spíše ano	85	80,19%
spíše ne	16	15,09%
rozhodně ne	0	0,00%
celkem	106	100%

14. Myslíte si, že se občané České republiky snaží pomáhat vietnamské menšině?		
rozhodně ano	7	6,60%
spíše ano	77	72,64%
spíše ne	22	20,75%
rozhodně ne	0	0,00%
celkem	106	100%

15. Je podle Vás důležité zlepšovat vztahy mezi občany České republiky a Vietnamu?		
rozhodně ano	35	33,02%
spíše ano	71	66,98%
spíše ne	0	0,00%
rozhodně ne	0	0,00%
celkem	106	100%

16. Je podle Vás přijatelné, aby občan České republiky měl za partnera/ku Vietnamce/ku?		
rozhodně ano	26	24,53%
spíše ano	78	73,58%
spíše ne	2	1,89%
rozhodně ne	0	0,00%
celkem	106	100%

17. Je podle Vás přijatelné, aby Váš pracovní kolega byl Čech?		
rozhodně ano	39	36,79%
spíše ano	66	62,26%
spíše ne	1	0,94%
rozhodně ne	0	0,00%
celkem	106	100%

18. Máte přátele mezi Čechy?		
rozhodně ano	34	32,08%
spíše ano	72	67,92%
spíše ne	0	0,00%
rozhodně ne	0	0,00%
celkem	106	100%

19. Slavíte české Vánoce?		
rozhodně ano	14	13,21%
spíše ano	87	82,08%
spíše ne	5	4,72%
rozhodně ne	0	0,00%
celkem	106	100%

20. Jste v České republice spokojeni natolik, že neuvažujete o návratu do Vietnamské socialistické republiky?		
rozhodně ano	15	14,15%
spíše ano	40	37,74%
spíše ne	51	48,11%
rozhodně ne	0	0,00%
celkem	106	100%